

ΟΙ ΣΠΟΥΔΕΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑΣ
ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
ΣΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ
2008-2009

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας

A Η Κοινωνική Ανθρωπολογία και η Ιστορία στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου

1. Η Επιστημονική Ταυτότητα του Τμήματος Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας	7
2. Η Κοινωνική Ανθρωπολογία ως Σύγχρονη Επιστήμη	8
3. Οι Ιστορικές Σπουδές στο Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας	10
4. Επαγγελματικές Δυνατότητες των Πτυχιούχων του Τμήματος ..	12
5. Προτεινόμενη Βιβλιογραφία	13

B Το Πανεπιστήμιο Αιγαίου και το Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας

1. Η Φυσιогνωμία ενός Νέου Πανεπιστημίου	17
2. Μυτιλήνη: Μια πόλη-πανεπιστήμιο	18
3. Το Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας	19
4. Η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Αιγαίου	20
5. Το πρόγραμμα SOCRATES-ERASMUS	21
6. Διδακτικό Προσωπικό	23
7. Αρμοδιότητες Διδασκόντων	25
8. Διοικητικό και Τεχνικό Προσωπικό	26

Γ Το Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών

1. Οργάνωση των Προπτυχιακών Σπουδών	29
2. Προσφερόμενα Μαθήματα	33
3. Περιλήψεις Μαθημάτων	37
4. Πρακτικές Ασκήσεις/Σεμινάρια	67
5. Πρόγραμμα Σπουδών Ακαδημαϊκού Έτους 2008-2009	74
6. Θερινή Πρακτική Άσκηση	77

**Δ Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
Κοινωνική και Ιστορική Ανθρωπολογία**

1. Οργάνωση του Προγράμματος	81
2. Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας	83
3. Προσφερόμενα Μαθήματα	97
4. Περιλήψεις Μαθημάτων	98

**E Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
Γυναίκες και Φύλλα: Ανθρωπολογικές και Ιστορικές Προσεγγίσεις**

1. Οργάνωση του Προγράμματος	105
2. Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας	108
3. Διδακτικό Προσωπικό	115
4. Προσφερόμενα Μαθήματα	115
5. Περιλήψεις Μαθημάτων	116

Εξώφυλλο

B. dalli Sonetti:

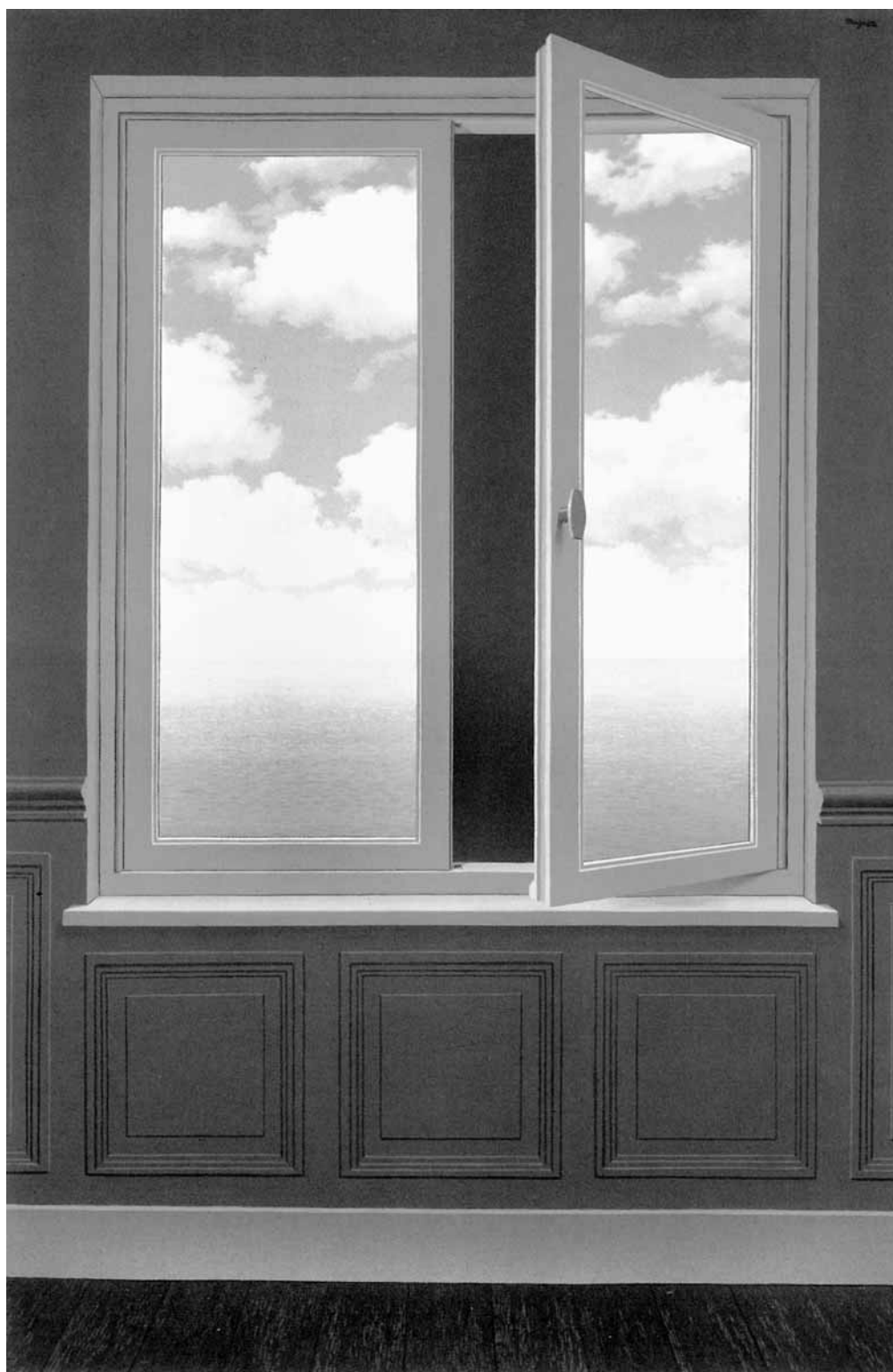
Χάρτης της Μυτιλήνης,
ξυλογραφία, 1485
(λεπτομέρεια).

Την επιμέλεια της έκδοσης
του Οδηγού Σπουδών
είχαν οι

Τίτος Παπαμαστοράκης
και Έλια Πετρίδου.

Την έκδοση χρηματοδότησε
το Πανεπιστήμιο Αιγαίου.

Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας • Κτίριο Μπίνειο,
Φάωνος και Χαριλάου Τρικούπη • 81 100 Μυτιλήνη •
Λέοβος • Τηλ. 22510-36303, 36329, 36323 • FAX: 22510-36309
www.aegean.gr/social-anthropology

Η Κοινωνική Ανθρωπολογία
και η Ιστορία
στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου

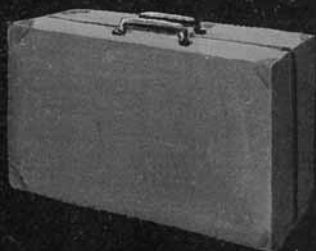
The door

The wind

The bird

the valise

Magritte

ΣΤΟ ΤΜΗΜΑ Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου, υπηρετούμε μια αντίληψη που ε-

στιάζεται στη μελέτη των κοινωνικών, ιστορικών και πολιτισμικών όψεων της ανθρώπινης δράσης. Σε μια εποχή κατά την οποία υπάρχει στροφή στη μερική και ακαδημαϊκά αποσπασματική γνώση, το Τμήμα μας εξακολουθεί να υποστηρίζει πολύπλευρες και διεπιστημονικές προσεγγίσεις καθώς πιστεύουμε ότι μόνο οι προσεγγίσεις αυτές υπηρετούν την καλύτερη κατανόηση των κοινωνικών και πολιτισμικών φαινομένων. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο οργανώνονται οι διδακτικές, εκπαιδευτικές και ερευνητικές δραστηριότητες του Τμήματος, τόσο σε προπτυχιακό όσο και μεταπτυχιακό επίπεδο. Η διδασκαλία επικεντρώνεται στην παροχή ολοκληρωμένων σπουδών στους τομείς της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και της Ιστορίας. Στο Τμήμα υπάρχει συστηματικό ενδιαφέρον για την καλλιέργεια του διαλόγου ανάμεσα στα δύο αυτά γνωστικά αντικείμενα και την προσέγγιση συγκεκριμένων θεμάτων, όπως η οικογένεια, το φύλο και οι συγγενικές σχέσεις, η μετανάστευση, οι μειονότητες και οι εθνοτικές ταυτότητες, κ.ά., τόσο από ανθρωπολογική όσο και από ιστορική σκοπιά. Στο Τμήμα πιστεύουμε ότι η πολύπλευρη και σφαιρική προσέγγιση σύγχρονων κοινωνικών και πολιτισμικών φαινομένων προϋποθέτει την κατανόησή τους ως ιστορικών φαινομένων, συνεπώς αναγνωρίζει την ιστορική τους διάσταση. Η διερεύνηση και κατανόηση της αλληλεπίδρασης παρόντος και παρελθόντος και των ποικίλων χρήσεων του παρελθόντος στο παρόν αποτελούν βασική πλευρά της ερευνητικής και εκπαιδευτικής φυσιогνωμίας του Τμήματος, ήδη από την εποχή της ίδρυσής του, και έχει αποδώσει μέχρι σήμερα πολλούς καρπούς. Η φυσιогνωμία αυτή αντανακλάται στη δομή του προπτυχιακού και μεταπτυχιακού προγράμματος, στη θεματολογία διδακτορικών διατριβών αλλά και στα τέσσερα συνέδρια που έχει οργανώσει το Τμήμα στη βάση αυτού του διαλόγου.

Η εστίαση του ενδιαφέροντος στις κοινωνικές, ιστορικές και πολιτισμικές όψεις των ανθρωπίνων φαινομένων όσο και η σφαιρική τους θεώρηση συνεπάγονται στενούς δεσμούς με άλλους κλάδους των κοινωνικών επιστημών. Παρότι η διδασκαλία επικεντρώνεται στη συστηματική παιδεία στα πεδία της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και της Ιστορίας, το Τμήμα παρέχει και μαθήματα σε συγγενείς κλάδους των Κοινωνικών Επιστημών όπως η Ιστορία της Τέχνης, η Πολιτική Οικονομία, η Πολιτική Φιλοσοφία και η Γλωσσολογία. Τα μαθήματα αυτά διευρύνουν τις γνωστικές βάσεις του Τμήματος και βοηθούν σημαντικά στην εμπέδωση της παρεχόμενης γνώσης. Οι δεσμοί με τους συγγενείς αυτούς γνωστικούς κλάδους, ενισχύθηκαν ακόμη περισσότερο με τη λειτουργία δύο νέων Τμημάτων, της Γεωγραφίας και της Κοινωνιολογίας, στο πλαίσιο της Σχολής Κοινωνικών Επιστημών.

Η Επιστημονική Ταυτότητα του Τμήματος Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας

1

Τέλος, το Τμήμα αναγνωρίζοντας τη σημασία των νέων τεχνολογιών έχει μεριμνήσει για την κάλυψη των αναγκών των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών του φοιτητών και φοιτητριών σε αυτόν τον τομέα και διαθέτει άρτια εξοπλισμένο εργαστήριο ηλεκτρονικών υπολογιστών. Στο εργαστήριο προσφέρεται η δυνατότητα εξοικείωσης των φοιτητών/-τριών με τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές και παρέχονται ειδικά σεμινάρια για την εκμάθηση προγραμμάτων software. Το εργαστήριο είναι συνδεδεμένο με το δίκτυο του Πανεπιστημίου (Αιγαίο-NET) και η είσοδος των φοιτητών/-τριών του Τμήματος είναι ελεύθερη.

2 *Η Κοινωνική Ανθρωπολογία ως Σύγχρονη Επιστήμη*

ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ είναι η μελέτη του ανθρώπου. Ως κλάδος των επιστημών της κοινωνίας και του ανθρώπου, η αν-

θρωπολογία αποσκοπεί στη διερεύνηση των διαφορετικών μορφών της ανθρώπινης ύπαρξης και εμπειρίας σε όλη τους την ευρύτητα. Στόχος της είναι η διαπίστωση των γενικών και ειδικών αρχών που διέπουν τις πολιτισμικές διαφορές και ομοιότητες ανάμεσα στις ανθρώπινες κοινωνίες.

Η ανθρωπολογία είναι μια κριτική επιστήμη του πολιτισμού. Ο κριτικός της προσανατολισμός στηρίζεται κυρίως στην ευρύτατη εποπτεία των ανθρώπινων πολιτισμών, που συναντώνται σε όλα τα μήκη και τα πλάτη του πλανήτη μας, και στη συγκριτική, διαπολιτισμική τους μελέτη. Πεποίθηση των ανθρωπολόγων είναι ότι οι άλλοι πολιτισμοί έχουν πολλά να μας διδάξουν πάνω σε θέματα μεγίστης σημασίας για την ανθρωπότητα, γι' αυτό και πρέπει να τους προσεγγίσουμε με σοβαρότητα και προσοχή. Η αντίληψη αυτή, που κυριαρχεί στην ευρωπαϊκή ανθρωπολογική παράδοση ήδη από τις πρώτες δεκαετίες του αιώνα μας, δίνει μικρότερη σχετικά προσοχή σε τομείς όπως η βιολογική ανθρωπολογία ή η προϊστορική αρχαιολογία. Αυτό που κυρίως μας απασχολεί είναι οι τρόποι με τους οποίους οι άνθρωποι οργανώνουν την καθημερινή τους ζωή και το νόημα που αυτοί αποδίδουν στις πράξεις τους.

Αντικείμενο της ανθρωπολογίας είναι η πολιτισμική ετερότητα, η διαφορετικότητα. Η ανθρωπολογία, λοιπόν, ιστορικά, αντλεί τον δυναμισμό της από τη συστηματική, την «από τα μέσα», επιτόπια γνώση και εμπειρία άλλων, διαφορετικών κοινωνιών που ανήκουν στις περιφέρειες του βιομηχανικού κόσμου, στην Αφρική, την Ασία, τη Νότιο Αμερική, την Αυστραλία ή τη Μελανησία. Από την απόσταση που εξασφαλίζει η γνώση του διαφορετικού, η ανθρωπολογία στρέφεται και στη μελέτη του «οικείου», και ειδικότερα, στη διερεύνηση των λεγόμενων «δυτικών», βιομηχανικών κοινωνιών.

Η σύγκριση του διαφορετικού με το οικείο αναιρεί το αυτονόητο

και ανατρέπει ό,τι θεωρούμε «φυσικό». Έτσι η ανθρωπολογία αμφισβητεί στερεότυπες θεωρίες και στάσεις που επικρατούν στη σύγχρονη κοινωνική ζωή. Για παράδειγμα, η ανθρωπολογία ελέγχει, κριτικά, θεωρίες που βασίζονται σε γενικεύσεις για την «ανθρώπινη φύση», πολλές από τις οποίες αντανακλούν βαθιά ριζωμένες προκαταλήψεις των δυτικών κοινωνιών για την οικογένεια, την ταυτότητα του κοινωνικού φύλου και τη σεξουαλικότητα, την εθνοτική και κοινωνική ένταξη, την κοινωνική ευταξία, τον χώρο ή τον χρόνο.

Η δουλειά των ανθρωπολόγων καταδεικνύει πόσο αυτές οι θεωρίες είναι οροθετημένες από ιστορικούς και πολιτισμικούς παράγοντες και εκθέτει τους τρόπους με τους οποίους τέτοιες προκαταλήψεις στενεύουν και διαστρεβλώνουν την κατανόηση του ανθρώπινου παρόντος και παρελθόντος. Συγχρόνως δείχνει τους πολιτισμικούς περιορισμούς και τις εξαρτήσεις της ανθρώπινης πρακτικής σε σημαντικούς τομείς όπως είναι, για παράδειγμα, η οικονομική ανάπτυξη, η επικοινωνία, η διοικητική οργάνωση, η παραγωγή της τροφής, η παροχή περίθαλψης, ακόμα και η αντιμετώπιση θεομηνιών και, επομένως, συμβάλλει στην αντιμετώπιση των ανθρωπίνων δυσκολιών.

Η ανθρωπολογία τοποθετείται κατά του «εθνοκεντρισμού», της τάσης δηλαδή να ερμηνεύουμε και να αξιολογούμε άλλους πολιτισμούς ή μη οικείες μορφές κοινωνικής ζωής με ιδέες και κοινωνικές αρχές του δικού μας πολιτισμού. Η συγκριτική, διαπολιτισμική γνώση που παράγει η ανθρωπολογία έχει επανειλημμένα αποδείξει ότι πολλές θεωρίες της Κοινωνικής Επιστήμης δεν έχουν οικουμενική ισχύ – παρά τους αντίθετους ισχυρισμούς της.

Σε πολλά πανεπιστημιακά τμήματα της Ευρώπης και της Αμερικής, όπως και στο δικό μας, η έμφαση στη σχέση της ανθρωπολογίας με μη-βιομηχανικούς «εξωτικούς» πολιτισμούς, εξισορροπείται από τη συστηματική αναφορά και στον δυτικό πολιτισμό. Οι φοιτητές καλούνται να αναπτύξουν ζητήματα που έχουν σχέση όχι μόνο με άλλες κοινωνίες αλλά και με τη δική τους, να ανιχνεύσουν και να συζητήσουν τις συνέχειες και τις ασυνέχειες ανάμεσα στον αγροτικό χώρο και την πόλη, ανάμεσα στις λεγόμενες «αναπτυσσόμενες» και τις «ανεπτυγμένες» χώρες.

Η ανθρωπολογία δίνει ιδιαίτερη σημασία σε έναν ειδικό τύπο έρευνας, την επιτόπια παρατήρηση, που εμπλέκει τον ερευνητή σε άμεση, καθημερινή και μακρόχρονη σχέση με τους ανθρώπους που μελετά. Η ερευνητική αυτή πρακτική, εφαρμοσμένη στον Ελλαδικό χώρο, αποτελεί βασικό στοιχείο των μεταπτυχιακών ανθρωπολογικών σπουδών στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου. Ήδη από τα πρώτα του βήματα, το Τμήμα ανέπτυξε έντονο ερευνητικό προσανατολισμό στο μεταπτυχιακό επίπεδο, επιδιώκοντας τον συστηματικό συνδυασμό της διδασκαλίας με την έρευνα.

Με δεδομένα την πλούσια ερευνητική εμπειρία του διδακτικού μας προσωπικού στη μελέτη της ελληνικής κοινωνίας, τις αξιόλογες διδακτορικές διατριβές που εκπονούνται από μεταπτυχιακούς φοιτητές μας και τη διεθνή αναγνώριση του ερευνητικού έργου που

επιτελούμε, μπορούμε δικαίως να υποστηρίξουμε ότι το Τμήμα μας έχει συμβάλει σημαντικά στην ανθρωπολογία της Νότιας Ευρώπης και της Βαλκανικής.

3 *Οι Ιστορικές Σπουδές στο Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας*

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ασχολείται με τη μελέτη του παρελθόντος και αποτελεί κλάδο των κοινωνικών επιστημών. Η μελέτη του

παρελθόντος είναι πολύ πιο πολύπλοκη απ' ό,τι εκ πρώτης όψews φαίνεται, και κυρίως από την εικόνα που έχουν τόσο οι μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης όσο και ευρύτερα στρώματα της κοινωνίας. Συνήθως η αντίληψη που επικρατεί για την Ιστορία είναι ότι πρόκειται για μια ενότητα σταθερών γνώσεων για το παρελθόν, στις οποίες μπορεί να ανατρέχει κανείς όποτε χρειαστεί. Μια πολύ συνηθισμένη εκδοχή αυτής της αντίληψης εκλαμβάνει την Ιστορία ως ένα διαχρονικό άθροισμα συμβαντολογικών πληροφοριών σχετικών με ημερομηνίες σημαντικών γεγονότων, διαδοχές αυτοκρατοριών, μοναρχών ή πολιτικών κυβερνήσεων, μάχες κ.ά. Αυτή η αντίληψη υποβαθμίζει τόσο τις συστηματικές προσπάθειες αποκατάστασης του παρελθόντος, στο βαθμό που αυτό μπορεί να αποκατασταθεί, όσο και τον πλούσιο μεθοδολογικό και θεωρητικό προβληματισμό των ιστορικών στην Ελλάδα και διεθνώς. Οι ιστορικές σπουδές δεν συνδέονται απλώς με την ανακάλυψη ήδη γνωστών πραγμάτων αλλά με την επέκταση της ιστορικής σκέψης σχετικά με το τι ακριβώς συνιστά το παρελθόν.

Στο πλαίσιο αυτό το παρελθόν αντιμετωπίζεται ως πρόβλημα μάλλον, παρά ως σαφώς οριοθετημένη πηγή γνώσεων. Μετά την εισαγωγή και εδραίωση της κοινωνικής ιστορίας που ήρθε σε ρήξη με παλαιότερα παραδείγματα ιστορικής έρευνας που επικεντρώνονταν στην διερεύνηση των «μεγάλων γεγονότων» και των επιφανών προσώπων, η συζήτηση για το παρελθόν και την ιστορία διευρύνεται συνεχώς με αποτέλεσμα το πεδίο των ιστορικών σπουδών να απασχολούν πλέον θέματα όπως η ιστορία του φύλου, η πολιτισμική ιστορία, ο τρόπος γραφής της ιστορίας κ.ά. Η ιστορικοποίηση, η απόπειρα κατανόησης των φαινομένων στο πλαίσιο της εποχής τους, η διερεύνηση της τομής και της συνέχειας στον ιστορικό χρόνο αποτελούν πλέον βασικά μελήματα της ιστορικής έρευνας. Ταυτόχρονα όλο και περισσότερο αναγνωρίζεται η σημασία των χρήσεων του παρελθόντος στο παρόν, ο τρόπος δηλαδή που συγκεκριμένες κοινωνίες επανερμηνεύουν το παρελθόν, θετικά ή αρνητικά, και το χρησιμοποιούν συστηματικά στα συμφραζόμενα της δικής τους εποχής, συχνά πολύ απομακρυσμένης από το παρελθόν που επικαλούνται.

Αν και δεν υπάρχει συναίνεση στον χώρο των ιστορικών σχετικά

με επιστημολογικά ζητήματα (όπως το ιδεώδες της αντικειμενικότητας, η δυνατότητα πλήρους και οριστικής αποκατάστασης του παρελθόντος, η ανάγκη της διεπιστημονικότητας, κ.ά.) ή με ζητήματα που αφορούν τις προτεραιότητες της ιστορικής έρευνας (όπως η έμφαση στη μακρά ή τη μικρή διάρκεια, η προτεραιότητα στην κοινωνική ιστορία σε σχέση με την παλαιότερη προτίμηση στην διπλωματική ιστορία, κ.ά.) οι συζητήσεις που γίνονται στους κόλπους της ιστορικής κοινότητας είναι ιδιαίτερα πλούσιες και οι καρποί της ιστορικής έρευνας έχουν επηρεάσει πολλαπλά άλλες συγγενείς επιστήμες.

Οι ιστορικές σπουδές στο Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας παρακολουθούν αυτόν τον πλούσιο προβληματισμό και προσαρμόζονται συνεχώς στα νέα δεδομένα της ιστορικής έρευνας. Μακριά από την «ελληνοκεντρική» αντίληψη των ιστορικών σπουδών που κυριάρχησε στην ελληνική τριτοβάθμια εκπαίδευση και εξακολουθεί ακόμη και σήμερα να ισχύει σε πολλά προγράμματα ιστορικών σπουδών, οι ιστορικές σπουδές στο Τμήμα έχουν προσανατολιστεί στην προσφορά ενός σύγχρονου και πλούσιου προγράμματος που παρέχει γνώσεις τόσο σε γενικά όσο και σε εξειδικευμένα θέματα.

Η οργάνωση των σπουδών αυτών διακρίνεται σε δύο αλληλένδετα επίπεδα. Το πρώτο αφορά την παροχή μαθημάτων γενικού χαρακτήρα τα οποία εξετάζουν μεγάλες ή μικρότερες χρονικές ενότητες εστιασμένες στην ιστορία συγκεκριμένων χώρων. Στο πλαίσιο αυτό διδάσκεται η Νεότερη και η Σύγχρονη Ευρωπαϊκή Ιστορία, η Νεότερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία, η Ιστορία του Αρχαίου Κόσμου, η Ιστορία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας κ.ά. Τα μαθήματα αυτά διαχέονται, ανάλογα με τον βαθμό δυσκολίας και στους δύο κύκλους σπουδών του Τμήματος. Στόχος τους είναι η παροχή γνώσεων, η εξοικείωση των φοιτητών με τα θέματα αυτά και ο εμπλουτισμός της κριτικής τους σκέψης.

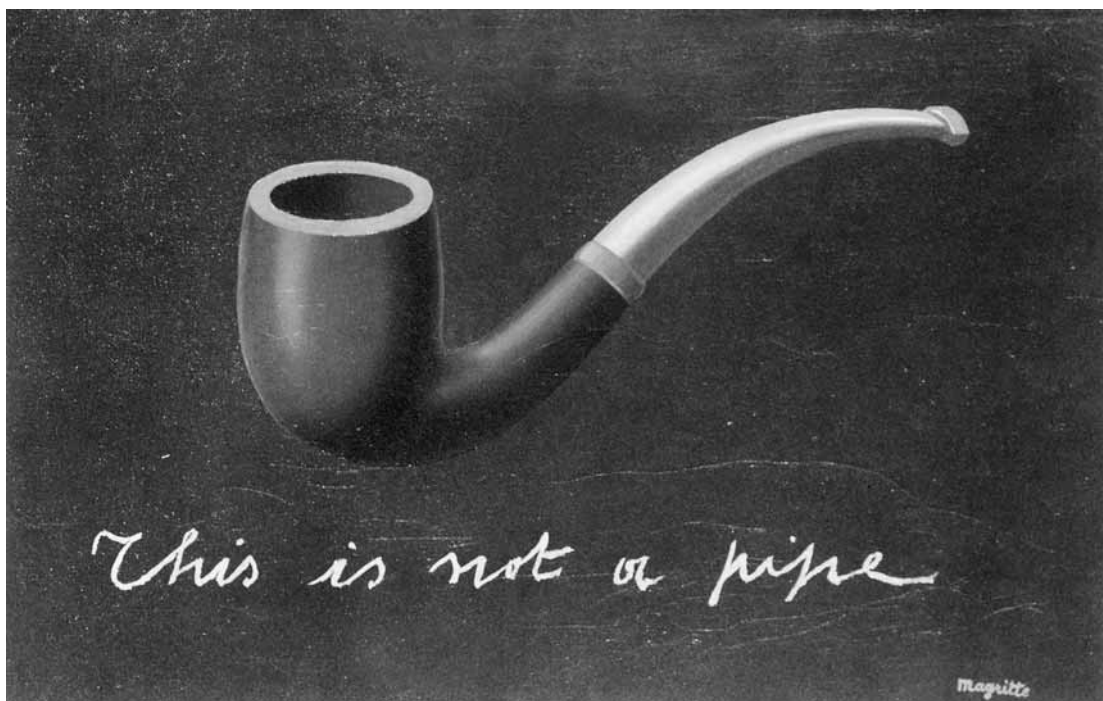
Το δεύτερο επίπεδο οργάνωσης των ιστορικών σπουδών αφορά εξειδικευμένα μαθήματα που εξετάζουν θέματα όπως η πολιτισμική μνήμη, ο εθνικισμός, το αστικό φαινόμενο, η ιστορική δημογραφία, η ιστορία του τοπίου, η δουλεία στην αρχαιότητα, κ.ά. Στα μαθήματα αυτά οι φοιτητές όχι μόνο έρχονται σε επαφή με την έρευνα και τον προβληματισμό που αναπτύσσεται, αλλά και σε συστηματική επαφή με πηγές για τα συγκεκριμένα αντικείμενα. Το Τμήμα θεωρεί ότι η προσφορά των ιστορικών μαθημάτων δίνει ένα σύγχρονο και ευέλικτο στίγμα για τις ιστορικές σπουδές και την κατεύθυνση που πρέπει να έχουν. Επιπλέον, υπάρχει μέριμνα έτσι ώστε οι ιστορικές σπουδές στο Τμήμα να επικοινωνούν με τα μαθήματα της ανθρωπολογίας παρέχοντας έτσι στους φοιτητές ολοκληρωμένη και όχι αποσπασματική εικόνα για την αλληλεπίδραση παρελθόντος και παρόντος.

4 Επαγγελματικές Δυνατότητες των Πτυχιούχων του Τμήματος

ΤΟ ΤΜΗΜΑ Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας προσφέρει σπουδές γενικής παιδείας που συνδέονται με μεγά-

λο φάσμα επαγγελματικών επιλογών. Τα επαγγελματικά δικαιώματα των αποφοίτων του Τμήματος ορίζονται με βάση Προεδρικό Διάταγμα το οποίο δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 228/6.11.1995. Σύμφωνα με το διάταγμα αυτό, οι απόφοιτοι του Τμήματος μπορούν να απασχοληθούν στην έρευνα και τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, σε μουσεία, στους ευρύτερους χώρους της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, της κοινωνικής ιατρικής και της επιδημιολογίας, της ψυχολογίας, της πολεοδομίας και του προγραμματισμού. Επίσης μπορούν να βρουν απασχόληση στην Τοπική Αυτοδιοίκηση και άλλους δημόσιους οργανισμούς και υπηρεσίες, καθώς και σε τομείς, όπως της διαφήμισης, των δημοσκοπήσεων και ερευνών αγοράς, αλλά και στον έντυπο και ηλεκτρονικό τύπο. Σε αρκετά από αυτά τα επαγγέλματα η απαραίτητη επαγγελματική εκπαίδευση προσφέρεται στον ίδιο τον χώρο απασχόλησης, υπό τη μορφή μιας επιπλέον εξειδίκευσης στην ευρύτερη διαπολιτισμική παιδεία που διαθέτει ο πτυχιούχος. Πάντως η

υψηλή ποιότητα σπουδών δίνει σημαντικά εφόδια στους αποφοίτους για μεταπτυχιακές σπουδές στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Στην κατεύθυνση αυτή ο πτυχιούχος του Τμήματος μπορεί να αξιοποιήσει τις γνώσεις του προκειμένου να προχωρήσει στην απόκτηση μεταπτυχιακού διπλώματος Masters, ή και διδακτορικού διπλώματος. Σε αυτή την περίπτωση οι δυνατότητες απασχόλησης στον χώρο της έρευνας και της εκπαίδευσης αυξάνονται σημαντικά.

ΟΣΟΙ ενδιαφέρονται να ακολουθήσουν προπτυχιακές σπουδές στο Τμήμα ίσως βοηθηθούν αν κάνουν ένα προ-

καταρχικό διάβασμα στην κοινωνική ανθρωπολογία και την ιστορία. Ειδικότερα για την κοινωνική ανθρωπολογία που είναι ένας σχετικά νέος κλάδος στον ελληνικό επιστημονικό χώρο, διαθέτουμε ήδη έναν σημαντικό αριθμό κεμένων που εισάγουν τον αναγνώστη σε διαφορετικούς τομείς του κλάδου. Η προτεινόμενη βιβλιογραφία εισάγει τους φοιτητές στους σύγχρονους προβληματισμούς στο χώρο της ανθρωπολογίας και της ιστορίας και διευκρινίζει τις ομοιότητες και τις διαφορές τους με συγγενείς κλάδους, όπως η κοινωνιολογία, η γεωγραφία και άλλες κοινωνικές επιστήμες.

Ενδεικτικά προτείνουμε τα εξής βιβλία:

ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ

- Eriksen T.H., *Μικροί Τόποι, Μεγάλα Ζητήματα*, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα 2007.
- Laburthe-Tolra P.H. και J.-P. Warnier, *Εθνολογία – Ανθρωπολογία*, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα 2003.
- Evans-Pritchard E.E., *Κοινωνική Ανθρωπολογία*, Εκδόσεις Καρδαμίτσα, Αθήνα 1987.
- Lévi-Strauss, C., *Φυλές και Ιστορία – Φυλή και Πολιτισμός*, Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα 2003.
- Kuper, A., *Ανθρωπολογία και Ανθρωπολόγοι*, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα 1994.
- Δημητρίου-Κοτσώνη, Σ. – Σ. Δημητρίου, *Ανθρωπολογία και Ιστορία*, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα 1996.
- Περιοδικό Διαβάζω (τεύχ. 323, 1993), *Αφιέρωμα στην Κοινωνική Ανθρωπολογία*.
- Augé M., *Για μια Ανθρωπολογία των Σύγχρονων Κόσμων*, Αλεξάνδρεια, Αθήνα 1999.
- Γκέφου-Μαδιανού, Δ. (επιμ.), *Ανθρωπολογική Θεωρία και Εθνογραφία*, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1998.

Προτεινόμενη Βιβλιογραφία 5

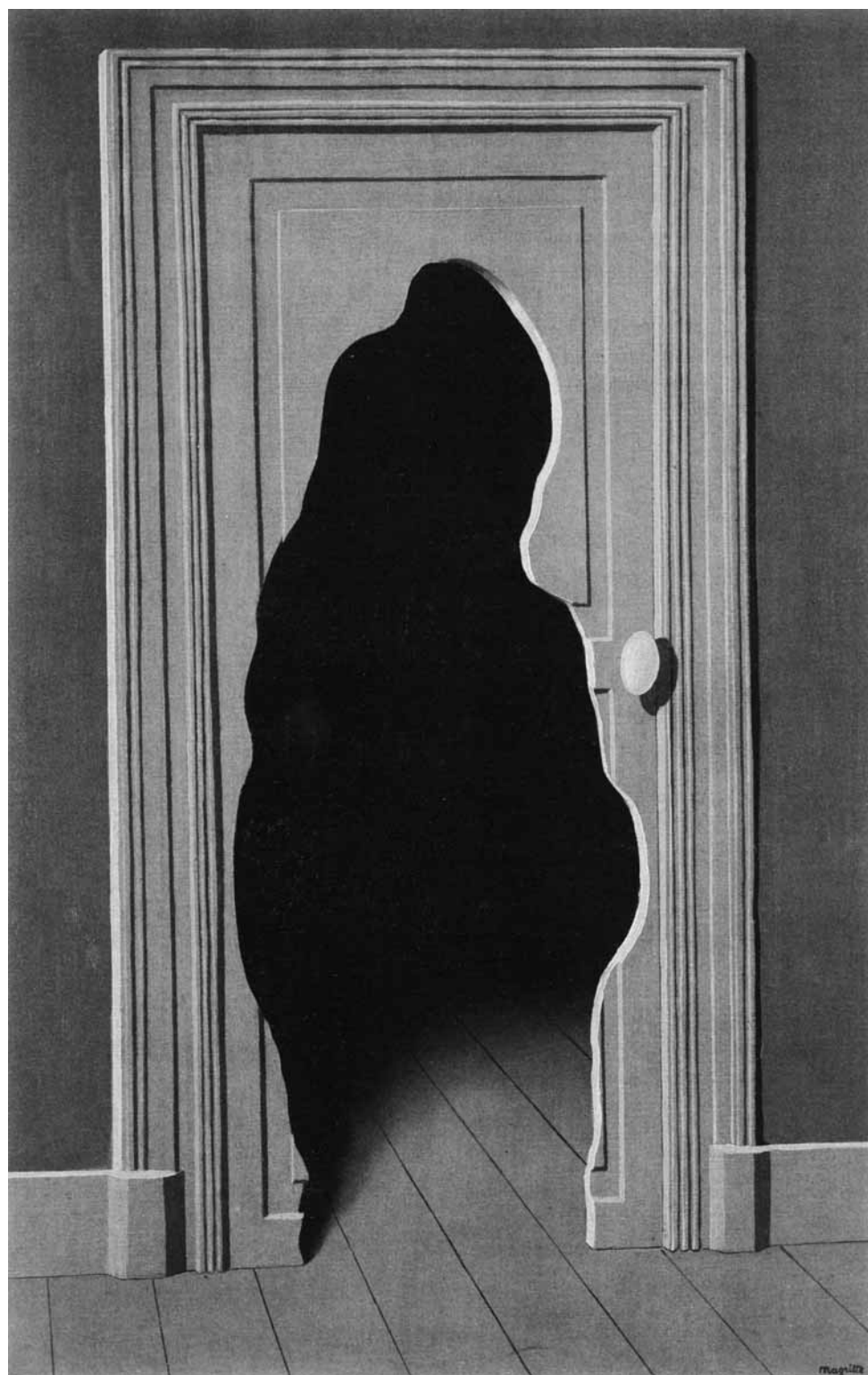
- Godelier, M., *Μαρξιστικοί Ορίζοντες στην Κοινωνική Ανθρωπολογία*, 2 τόμοι, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 1992.
- Balandier, G., *Πολιτική Ανθρωπολογία*, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 1990.
- Ντυμόν Λουί, *Εισαγωγή σε δύο θεωρίες της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας*, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα 1996.
- Παπαταξιάρχης, Ε. – Θ. Παραδέλλης (επιμ.), *Ταντότητες και Φύλο στη Σύγχρονη Ελλάδα: Ανθρωπολογικές Θεωρήσεις*, Εκδόσεις Καστανιώτη και Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Αθήνα 1992.
- Herzfeld, M., *Η Ανθρωπολογία μέσα από τον Καθρέφτη*, Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, Αθήνα 1998.
- Sahlins, M., *Πολιτισμός και Πρακτικός Λόγος*, Εκδόσεις του Εικοστού Πρώτου, Αθήνα 2003.
- Geertz, G., *Η ερμηνεία των πολιτισμών*, Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2003.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

- Λιάκος Α., *Πώς το παρελθόν γίνεται ιστορία*, Εκδόσεις Πόλις, Αθήνα 2007.
- Καρρ, Ε.Χ., *Τι Είναι η Ιστορία*, Εκδόσεις Γκοβόστης, Αθήνα 1999.
- Bloch, M., *Απολογία για την Ιστορία*, Εναλλακτικές Εκδόσεις, Αθήνα 1994.
- Ασδραχάς, Σπ., *Ζητήματα Ιστορίας*, Εκδόσεις Θεμέλιο, Αθήνα 1983.
- Λε Γκοφ, Ζ., *Ιστορία και Μνήμη*, Εκδόσεις Νεφέλη, Αθήνα 1998.
- Διανοητική Ιστορία: όψεις μιας σύγχρονης συζήτησης*, Εκδόσεις Μνήμων, Αθήνα 1996.
- Ιγγερς, Γκ., *Η ιστοριογραφία στον 20ο αιώνα: από την επιστημονική αντικειμενικότητα στην πρόκληση του μεταμοντερνισμού*, Εκδόσεις Νεφέλη, Αθήνα 1999.
- Λιάκος, Α., «Δοκίμιο για την ποιητική της Ιστορίας», *Τα Ιστορικά*, τόμος Χ (31), 1999, σ. 259-290.
- Dosse, F., *Η Ιστορία σε Ψίχουλα*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 1993.
- P. Burke, *Ιστορία και Κοινωνική Θεωρία*, Εκδόσεις νήσος, Αθήνα 2002.
- A. Farge, *Η Γεύση του Αρχείου*, Εκδόσεις Νεφέλη, Αθήνα 2004.

Το Πανεπιστήμιο Αιγαίου
και το Τμήμα Κοινωνικής
Ανθρωπολογίας και Ιστορίας

Β

Το Πανεπιστήμιο Αιγαίου αποτελεί, ως σύλληψη και ως εφαρμογή, ένα πρωτοποριακό εγχείρημα που αποβλέπει στην

οργάνωση πλέγματος τριτοβάθμιων σπουδών, σε ένα εκτεταμένο νησιωτικό σύμπλεγμα με χαρακτηριστικά αρχιπελάγους.

Ο ακαδημαϊκός στόχος του Πανεπιστημίου Αιγαίου είναι να χαράξει ριζικά νέες κατευθύνσεις σε επιλεγμένους χώρους της Ανώτατης Παιδείας, κατευθύνσεις που υπαγορεύονται επιτακτικά από την εξέλιξη της ελληνικής κοινωνίας στον σύγχρονο κόσμο, αλλά που η απουσία τους είναι εμφανής στο χώρο των γενικών πανεπιστημίων. Οι τομείς στους οποίους έχει ρίξει το βάρος της προσπάθειάς του το Πανεπιστήμιο Αιγαίου είναι οι Κοινωνικές Επιστήμες, το Περιβάλλον, η Διοίκηση Επιχειρήσεων, οι Μαθηματικές Σπουδές, η Πληροφορική και οι Νέες Τεχνολογίες και η Παιδαγωγική.

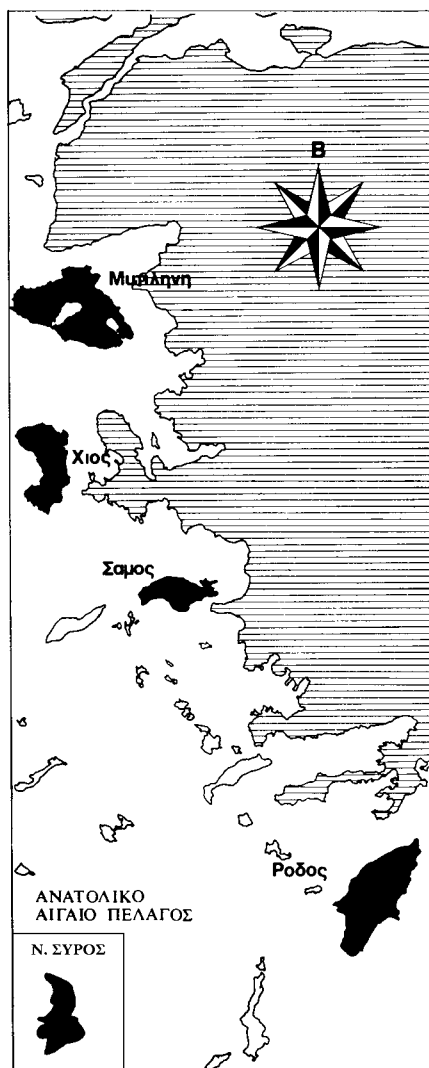
Στον οργανωτικό τομέα, η αντισυμβατική δομή του προγράμματος του Πανεπιστημίου Αιγαίου έγκειται κυρίως στην προσπάθειά του να διασπείρει οργανωτικά τις σπουδές – και τις εν γένει πανεπιστημιακές δραστηριότητες – σε τουλάχιστον πέντε από τα νησιά του αιγαιακού συμπλέγματος, με ακραίες αποστάσεις μεταξύ τους που φτάνουν σχεδόν τα 200 μίλια, και όχι να συγκεντρώνει τις εγκαταστάσεις τους, κατά τα συμβατικά πρότυπα, σε ενιαίο σύνολο και σε ένα ορισμένο σημείο του αιγαιοπελαγίτικου χώρου.

Στο πνεύμα αυτής της αντίληψης, το Πανεπιστήμιο Αιγαίου είναι το πρώτο, απ' όσο γνωρίζουμε στον κόσμο που επιχειρεί την εδραίωση Τμημάτων του στα πλαίσια μικροκοινωνιών ημιαστικού τύπου, που η φυσιογνωμία των οικονομικών τους δραστηριοτήτων δεν παρουσιάζει ομοιότητες με τα οικονομικά περιβάλλοντα μέσα στα οποία εγκαθιδρύονται κατά κανόνα τα νέα πανεπιστήμια στην Ευρώπη και αλλού.

Η χωροταξική αυτή επιλογή υπήρξε προϊόν έντονου προβληματισμού και εκτεταμένων συζητήσεων και έγινε με πλήρη συνείδηση των πολλών δυσκολιών που θα συναντούσε στην πρακτική εφαρμογή της. Η-

Η Φυσιογνωμία Ενός Νέου Πανεπιστημίου

1

ταν ωστόσο μια επιλογή που υπαγορευόταν ευθέως από την ομόθυμη παραδοχή πως το Πανεπιστήμιο Αιγαίου όφειλε να ιδρυθεί για να διασπείρει ακριβώς σε όσο το δυνατόν περισσότερα σημεία του αιγαιοπελαγίτικου χώρου δυναμικές δραστηριότητες παραγωγής και αναπαραγωγής γνώσης. Και τούτο με την προσδοκία ότι αυτές θα λειτουργήσουν ως εναύσματα ενεργοποίησης κοινωνικών διεργασιών, που με τη σειρά τους θα ήταν δυνατόν να συμβάλουν στην εδραίωση δυναμικών κοινωνικών συγκεντρώσεων σε μία ευαίσθητη περιοχή όπως είναι το Αιγαίο.

2 Μυτιλήνη: Μια πόλη-πανεπιστήμιο

– ένα πανεπιστήμιο αποκομμένο από το άμεσο κοινωνικό του περιβάλλον, ακόμα κι όταν είναι εγκατεστημένο όχι μακριά από το κέντρο της πόλης.

Με αυτήν την εμπειρία, το Πανεπιστήμιο Αιγαίου, στη Μυτιλήνη, διάλεξε ως χώρο του το κέντρο της πόλης, χωρίς να περιφράξει

ΣΤΗ λογική των δυτικών πανεπιστημιακών προτύπων, η τάση μαζικής παραγωγής γεννάει συγχροτήματα μαμούθ

τις ακαδημαϊκές λειτουργίες του, αλλά, αντίθετα, εντάσσοντάς τις στις λειτουργίες της πόλης, ώστε το Πανεπιστήμιο να δρά ως παράγοντας αναβάθμισης και εμπλουτισμού της κοινότητας με την ακαδημαϊκή σκέψη και τα ευρήματά της επιστήμης.

Λόγοι ιστορικοί και τοπικές κοινωνικές ιδιαιτερότητες χάρισαν στα νησιά του Αιγαίου έναν ανεπανάληπτο κτιριολογικό πλούτο. Η επιθυμία διάσωσης αυτής της εθνικής κληρονομιάς ήταν ένας από τους λόγους που οδήγησαν τις αρχές του Πανεπιστημίου του Αιγαίου

στην επιλογή τους να στεγάσουν το μεγαλύτερο μέρος των δραστηριοτήτων του σε υφιστάμενα κτίρια. Αυτή η επιλογή εξασφάλιζε κτιριολογικές συνθήκες υψηλού αισθητικού επιπέδου και ανέσεων με σχετικά μικρή δαπάνη. Ωστόσο, η ταχύτατη ανάπτυξη του Πανεπιστημίου Αιγαίου στη Μυτιλήνη, με την προσθήκη μετά το 1998 τριών νέων Τμημάτων, (Τμήμα Κοινωνιολογίας, Τμήμα Επιστημών της Θάλασσας, Τμήμα Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας) η σημαντική αύξηση του φοιτητικού πληθυσμού, που υπερβαίνει τις 3.000, και η αναδιάταξη των διοικητικών υπηρεσιών και των υπηρεσιών πληροφορικής υποστήριξης του Πανεπιστημίου επέβαλλε τη διεύρυνση της στέγασης του Πανεπιστημίου και σε άλλους χώρους. Τον Ιούλιο 2002 παραδόθηκε ένα συγκρότημα τεσσάρων κτιρίων για τη στέγαση διδακτικών και διοικητικών αναγκών του Πανεπιστημίου σε ιδιόκτητο χώρο του Πανεπιστημίου σε μικρή απόσταση από την πόλη της Μυτιλήνης.

Ειδικότερα για το Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας, οι εκπαιδευτικές και ερευνητικές δραστηριότητες και οι διοικητικές υπηρεσίες του παραμένουν στην πόλη της Μυτιλήνης. Συγκεκριμένα οι διοικητικές υπηρεσίες στεγάζονται στο κτίριο Μπίνιο, και οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες, τελούνται στο κτίριο Παπαρίσβα, στο κτίριο της ΑΤΕ και στο κτίριο Τακτικού (πρώην ΟΑΕΔ). Τα γραφεία των διδασκόντων βρίσκονται σε τέσσερα κτίρια στο κέντρο της πόλης.

Το Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας δρύθηκε ταυτόχρονα με το Πανεπιστήμιο Αιγαίου το 1984. Σή-

μερα, συναπαρτίζει μαζί με το Τμήμα Γεωγραφίας, το Τμήμα Κοινωνιολογίας και το Τμήμα Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας τη Σχολή Κοινωνικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Αιγαίου. Το Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας άρχισε να λειτουργεί, σε μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών, το ακαδημαϊκό έτος 1987-88 και σε προπτυχιακό επίπεδο το 1988-89. Έκτοτε η ανάπτυξή του σε προσωπικό, φοιτητές και υλικοτεχνική υποδομή είναι εντυπωσιακή. Την πρώτη χρονιά λειτουργίας του Τμήματος Κοινωνικής Ανθρωπολογίας, παρακολούθησαν μαθήματα είκοσι (20) μεταπτυχιακοί φοιτητές. Την επόμενη χρονιά, το Τμήμα δέχθηκε τους πρώτους πενήντα (50) προπτυχιακούς του φοιτητές. Σήμερα οι προπτυχιακοί φοιτητές του Τμήματος ανέρχονται στους 520, οι μεταπτυχιακοί στους 60 και οι εγγεγραμμένοι υποψήφιοι διδάκτορες στους 22.

Στο Τμήμα λειτουργούν τρία θεσμοθετημένα εργαστήρια τα οποία υποστηρίζουν ενεργά τις διδακτικές και ερευνητικές δραστη-

Το Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας **3**

ριότητες του Τμήματος τόσο σε προπτυχιακό όσο και σε μεταπτυχιακό επίπεδο. Πρόκειται για το Εργαστήριο Εθνογραφίας, το Εργαστήριο Ιστορίας και το Εργαστήριο Οικογένειας και Συγγένειας. Στο Τμήμα λειτουργεί επίσης από το 1992 εργαστήριο ηλεκτρονικών υπολογιστών με 25 θέσεις εργασίας για τις ανάγκες των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών. Από το ακαδημαϊκό έτος 2001-2002 λειτουργεί πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών (ΠΜΣ) με τίτλο «Κοινωνική και Ιστορική Ανθρωπολογία» το οποίο απονέμει πτυχίο μεταπτυχιακής εξειδίκευσης (Masters Degree). Το μεταπτυχιακό πρόγραμμα είναι διετούς φοιτήσεως και δέχεται πτυχιούχους διαφόρων ειδικοτήτων. Από το ακαδημαϊκό έτος 2003-2004 λειτουργεί ένα νέο μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών μονοετούς φοιτήσεως με θέμα «Γυναίκες και Φύλα: Ανθρωπολογικές και Ιστορικές Προσεγγίσεις». Στο καθένα από τα μεταπτυχιακά προγράμματα γίνονται δεκτοί έως 15 φοιτητές/-τριες κατ' έτος μετά από εξέταση του φακέλου υποψηφιότητας, γραπτές εξετάσεις στην αγγλική γλώσσα και προφορική συνέντευξη (βλέπε κατωτέρω το σχετικό κεφάλαιο). Το Τμήμα δέχεται επίσης υποψήφιους διδάκτορες μετά από σχετική διαδικασία που ορίζει ο Κανονισμός Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος.

Περισσότερες πληροφορίες για τα Εργαστήρια διατίθενται στον δικτυακό τόπο του Τμήματος.

4 Η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Αιγαίου

Η ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ του Πανεπιστημίου Αιγαίου ιδρύθηκε το 1984 και έχει κεντρική έδρα τη Μυτιλήνη. Το Τμήμα μας, αλλά

και η ευρύτερη ακαδημαϊκή Κοινότητα του Πανεπιστημίου, αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στο ρόλο της Βιβλιοθήκης, στην ανάπτυξη του ερευνητικού πνεύματος και την εμπέδωση, μεταξύ των φοιτητών, της αντίληψης για την πολλαπλότητα των πηγών στη σπουδή των διαφόρων ζητημάτων που απασχολούν τις Κοινωνικές Επιστήμες. Υπ' αυτή την έννοια, για το Τμήμα μας και για την ευρύτερη ακαδημαϊκή κοινότητα, η Βιβλιοθήκη αποτελεί έναν από τους πιο ουσιαστικούς μοχλούς της έρευνας, της εκπαιδευτικής διαδικασίας και της ανάπτυξης της ακαδημαϊκής ζωής στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου.

Η συλλογή της Βιβλιοθήκης, στο μεγαλύτερο ποσοστό της, αποτελείται από ξενόγλωσσα βιβλία και υπερβαίνει τους 110.000 τόμους. Ο αριθμός των τίτλων των ξενόγλωσσων περιοδικών ανέρχεται σε 435 και ο αριθμός τίτλων των ελληνικών περιοδικών ανέρχεται σε 231. Τη συλλογή των περιοδικών συμπληρώνουν 59 περίπου τίτλοι ξενόγλωσσων και ελληνικών στατιστικών εκδόσεων. Εκτός από τα παραπάνω, η Βιβλιοθήκη διαθέτει μεγάλη ψηφιακή συλλο-

γή (ηλεκτρονικά περιοδικά, ψηφιακή χαρτοθήκη, κα), πληροφορο-
γιακό υλικό (εγκυκλοπαίδειες, λεξικά, χάρτες, κ.λ.π.), διδακτορικές
διατριβές και εκδόσεις της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας.

Στη Μυτιλήνη, εκτός από την Κεντρική Υπηρεσία της Βιβλιοθή-
κης, η οποία εξυπηρετεί όλα τα Παραρτήματα Βιβλιοθήκης του
Πανεπιστημίου Αιγαίου, λειτουργεί και το Παράρτημα Βιβλιοθή-
κης Μυτιλήνης, το οποίο άρχισε να λειτουργεί από το έτος 1987 και
έχει αναπτύξει τη συλλογή του προς τις κατευθύνσεις των Τμημά-
των της Σχολής Κοινωνικών Επιστημών και του Τμήματος Περι-
βάλλοντος.

Η συλλογή βιβλίων και περιοδικών στον τομέα της Κοινωνικής
Ανθρωπολογίας είναι η πλουσιότερη στην Ελλάδα. Γίνεται συστη-
ματική ενημέρωσή της, πράγμα που επιτρέπει την ανελλιπή παρα-
κολούθηση των ανθρωπολογικών εξελίξεων στον διεθνή χώρο. Η
συλλογή βιβλίων και περιοδικών στον τομέα της Ιστορίας έχει ενι-
σχυθεί σημαντικά και επιτρέπει την πλήρη υποστήριξη του διδακτι-
κού έργου. Επιπλέον, στο Εργαστήριο Ιστορίας διατηρείται μεγάλη
συλλογή από εφημερίδες και περιοδικά του 19ου και του 20ου αιώ-
να η οποία εμπλουτίζεται συνεχώς.

Το ταξινομικό σύστημα που χρησιμοποιεί η Βιβλιοθήκη είναι το
δεκαδικό σύστημα ταξινόμησης DEWEY. Τα βιβλία είναι τοποθετη-
μένα σε ανοιχτά βιβλιοστάσια ελεύθερης πρόσβασης κατά την τα-
ξινομική τους κατηγορία, ενώ η ακριβής θέση του κάθε βιβλίου στο
ράφι προσδιορίζεται από τον ταξινομικό αριθμό του, που είναι
επικολημένος στη ράχη. Η αναζήτηση των βιβλίων γίνεται μέσω
Η/Υ, είτε κατά συγγραφέα, είτε κατά τίτλο, είτε κατά θέμα, είτε με
λέξεις-κλειδιά. Στην εγγραφή κάθε βιβλίου εμφανίζεται και ο ταξι-
νομικός αριθμός του ο οποίος καθοδηγεί τον χρήστη για την ανεύ-
ρεση του βιβλίου.

Όλα τα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας έχουν δικαίωμα
δανεισμού του υλικού της Βιβλιοθήκης, σύμφωνα με τα προβλεπό-
μενα από τον κανονισμό λειτουργίας της. Απαραίτητη προϋπόθεση
για τη χρήση της Βιβλιοθήκης είναι η κατοχή κάρτας χρήστου της
Βιβλιοθήκης.

Η Βιβλιοθήκη λειτουργεί κάθε εργάσιμη ημέρα το πρωί και με-
ρικά απογεύματα την εβδομάδα.

ΤΟΤΜΗΜΑ του Κοι-
νοτικού προγράμ-
ματος SOCRATES που
αφορά στην τριτο-
βάθμια εκπαίδευση ο-
νομάζεται ERASMUS.

Αποτελεί τη συνέχεια, σε αναθεωρημένη και ανεπτυγμένη μορφή,
του Προγράμματος Ευρωπαϊκής Κοινοτικής Δράσης για την Κινη-
τικότητα Σπουδαστών Πανεπιστημίων. Όπως και κατά τα προηγού-

Το Πρόγραμμα
SOCRATES-ERASMUS **5**

μενα χρόνια, το πρόγραμμα Erasmus χορηγεί υποτροφίες κινητικότητας στους σπουδαστές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ενώ, παράλληλα, ενδιαφέρεται για την ενίσχυση της ευρωπαϊκής διάστασης των σπουδών και για τους σπουδαστές που δεν συμμετέχουν άμεσα σε ανταλλαγές. Για τον λόγο αυτό δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην κινητικότητα του διδακτικού προσωπικού και ενθαρρύνονται οι δραστηριότητες που στοχεύουν στη βελτίωση των προγραμμάτων σπουδών και την ανάπτυξη νέων και καινοτόμων κύκλων σπουδών μέσω της διακρατικής συνεργασίας. Ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται στην προώθηση της πλήρους ακαδημαϊκής αναγνώρισης των σπουδών που πραγματοποιούνται σε άλλες συμμετέχουσες χώρες, συμβάλλοντας, με τον τρόπο αυτό, στην ανάπτυξη ενός ευρωπαϊκού χώρου, ανοικτού στις ανταλλαγές και τη συνεργασία στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και στον τομέα της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

Οι οικονομικές ενισχύσεις για τις δράσεις του προγράμματος Socrates-Erasmus χορηγούνται στο πλαίσιο «Θεσμικών Συμβάσεων» που κατοχυρώνουν τη συμφωνία ανάμεσα στο κάθε Πανεπιστήμιο και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η Θεσμική Σύμβαση έχει τριετή διάρκεια και η ενίσχυση της Κοινότητας χορηγείται σε ετήσια βάση και εξαρτάται από το κατά πόσον το Πανεπιστήμιο θα έχει επιτύχει τους ενδιάμεσους στόχους του.

Οι κύριοι τομείς δραστηριοτήτων στα πλαίσια της Θεσμικής Σύμβασης είναι οι ακόλουθοι:

- Ενίσχυση για την οργάνωση της κινητικότητας των σπουδαστών
- Κινητικότητα διδακτικού προσωπικού
- Μετακλήσεις διδακτικού προσωπικού μικρής διάρκειας
- Εντατικά προγράμματα
- Προπαρασκευαστικές επισκέψεις
- Ευρωπαϊκό Σύστημα Μονάδων Κατοχύρωσης Μαθημάτων (ECTS)
- Από κοινού ανάπτυξη προγραμμάτων σπουδών σε προπτυχιακό ή μεταπτυχιακό επίπεδο

Το κάθε Πανεπιστήμιο δεσμεύεται συνολικά για τις προτάσεις των Τμημάτων του.

ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΠΟΥΔΑΣΤΩΝ

Οι σπουδαστές που παρακολουθούν πρόγραμμα σπουδών σε ένα πανεπιστήμιο-εταίρο στο πλαίσιο Θεσμικής Σύμβασης του προγράμματος Σωκράτης-Erasmus, θεωρούνται σπουδαστές του Erasmus εφόσον πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- έχουν ολοκληρώσει τουλάχιστον το πρώτο έτος των πανεπιστημιακών τους σπουδών (το Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας επιτρέπει την κινητικότητα των φοιτητών μόνο μετά το δεύτερο έτος)
- παρέχεται πλήρης ακαδημαϊκή αναγνώριση της περιόδου σπουδών στο εξωτερικό, ακόμη και αν το περιεχόμενο διαφέρει

– τα πανεπιστήμια-εταίροι και ο κάθε σπουδαστής συνάπτουν συμφωνία όσον αφορά το πρόγραμμα σπουδών που θ' ακολουθήσει, πριν μεταβεί ο σπουδαστής στο εξωτερικό. Στο τέλος της περιόδου σπουδών στο εξωτερικό, το πανεπιστήμιο υποδοχής χορηγεί εγγράφως, τόσο στον εισερχόμενο σπουδαστή όσο και στο ίδρυμα προέλευσης, βεβαίωση όπου αναφέρονται τα αποτελέσματα που πέτυχε ο σπουδαστής στο πρόγραμμα σπουδών που είχε συμφωνηθεί·

– δεν καταβάλλεται κανενός είδους αμοιβή (δίδακτρα, εγγραφή, εξέταστρα, δικαίωμα χρήσης εργαστηρίων και βιβλιοθηκών, κλπ.) προς το πανεπιστήμιο υποδοχής. Επιβαρύνονται μόνον με τις δαπάνες με τις οποίες επιβαρύνονται και οι κανονικοί σπουδαστές του ιδρύματος (π.χ. χρήση φωτοαντιγραφικών μηχανημάτων)·

– συνεχίζεται η καταβολή στο ακέραιο των εθνικών υποτροφιών και δανείων προς τους εξερχόμενους σπουδαστές.

Το Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας, στο πλαίσιο της Θεσμικής Σύμβασης του Πανεπιστημίου Αιγαίου, έχει συνάψει συμφωνία με 14 ευρωπαϊκά πανεπιστήμια για δραστηριότητες που αφορούν, κατά προτεραιότητα, στην κινητικότητα σπουδαστών, διδακτικού προσωπικού, την κατάρτιση και εφαρμογή του ECTS. Υπεύθυνη για το Τμήμα είναι η Έλια Πετρίδου. Οι φοιτητές μπορούν, επίσης, να απευθύνονται στο Γραφείο Διαχείρισης Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων και Διεθνών Συνεργασιών του Πανεπιστημίου Αιγαίου που εδρεύει στη Μυτιλήνη, με υπεύθυνη την κ. Αριστέα Καζαντζή, αλλά και στην ιστοσελίδα του Πανεπιστημίου, <http://erasmus.aegean.gr>.

Διδακτικό Προσωπικό 6

Α. ΜΕΛΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Παπαταξιάρχης Ευθύμιος, Καθηγητής, Διδακτορικό στην Κοινωνική Ανθρωπολογία, London School of Economics, University of London.

Αναστασιάδης Βασίλειος, Αναπληρωτής Καθηγητής, Διδακτορικό στην Ιστορία, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

Δουκέλλης Παναγιώτης, Αναπληρωτής καθηγητής, Διδακτορικό στην Ιστορία, Université Besançon.

Εξερχτόγλου Χαρίλαος, Αναπληρωτής Καθηγητής, Διδακτορικό στην Ιστορία, King's College, University of London.

Μουτάφη Βασιλική, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Διδακτορικό στην Κοινωνική Ανθρωπολογία, Σχολή Μεταπτυχιακών Σπουδών, State University of New York.

Παπαμαστοράκης Τίτος, Αναπληρωτής Καθηγητής, Διδακτορικό στη Βυζαντινή Τέχνη, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων.

Τράκα Ντιάνα, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Διδακτορικό στην Κοινωνική Ανθρωπολογία, Michigan State University.

Γιαννακόπουλος Κωνσταντίνος, Μόνιμος Επίκουρος Καθηγητής, Διδακτορικό στην Κοινωνική Ανθρωπολογία, École des Hautes Études en Sciences Sociales de Paris.

Καράβας Σπυρίδων, Μόνιμος Επίκουρος Καθηγητής, Διδακτορικό στην Ιστορία, Université Lumèàre Lyon 2.

Μπέλλας Χριστόδουλος, Μόνιμος Επίκουρος Καθηγητής, Διδακτορικό στα Οικονομικά, Queen Mary and Westfield College, University of London.

Πανόπουλος Παναγιώτης, Μόνιμος Επίκουρος Καθηγητής, Διδακτορικό στην Κοινωνική Ανθρωπολογία, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Παραδέλλης Θεόδωρος, Μόνιμος Επίκουρος Καθηγητής, Διδακτορικό στην Κοινωνική Ανθρωπολογία, Πάντειον Πανεπιστήμιο, Αθήνα.

Πλεξουσάκη Ευφροσύνη, Μόνιμη Επίκουρη Καθηγήτρια, Διδακτορικό στην Κοινωνική Ανθρωπολογία, École des Hautes Études en Sciences Sociales de Paris.

Σταματογιαννοπούλου Μαρία, Μόνιμη Επίκουρη Καθηγήτρια, Διδακτορικό στην Ιστορία, École des Hautes Études en Sciences Sociales de Paris.

Κανάκης Κωνσταντίνος, Επίκουρος Καθηγητής, Διδακτορικό στη Γλωσσολογία, University of Chicago.

Καντσά Βενετία, Επίκουρη Καθηγήτρια, Διδακτορικό στην Κοινωνική Ανθρωπολογία, London School of Economics, University of London.

Γιαννιτσιώτης Ιωάννης, Λέκτορας, Διδακτορικό στην Ιστορία, Τμήμα Ιστορίας & Αρχαιολογίας, Φιλοσοφική Σχολή, Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Γκαρά Ελένη, Λέκτορας, Διδακτορικό στην Ιστορία, Wien Universität.

Πετρίδου Ευαγγελία, Λέκτορας, Διδακτορικό στην Κοινωνική Ανθρωπολογία, University College London, University of London.

Τσεκένης Αμίλιος, Λέκτορας, Διδακτορικό στην Κοινωνική Ανθρωπολογία, École des Hautes Études en Sciences Sociales de Paris.

Χαντζαρούλα Ποθητή, Λέκτορας, Διδακτορικό στην Ιστορία, Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Φλωρεντίας.

B. ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ ΒΑΣΕΙ ΤΟΥ Π.Δ. 407/1980

Πλακωτός Γιώργος, Διδακτορικό στην Ιστορία, University of Glasgow.

Σμαρνάκης Ιωάννης, Διδακτορικό στην Ιστορία, Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Τοπάλη Πηνελόπη, Διδακτορικό στην Κοινωνική Ανθρωπολογία, Πανεπιστήμιο Αιγαίου.

Αρμοδιότητες Διδασκόντων

7

Πρόεδρος: Χάρης Εξερχζόγλου

Αναπληρώτης Πρόεδρος: Ευθύμιος Παπαταξιάρχης

Εκπρόσωποι στην Επιτροπή Ερευνών: Παναγιώτης Δουκέλλης (-τακτικός), Χριστόδουλος Μπέλλας (αναπληρωματικός)

Συντονιστές ΠΜΣ «Κοινωνική Ανθρωπολογία & Ιστορία»: Ευθύμιος Παπαταξιάρχης (Διευθυντής), Θόδωρος Παραδέλλης, Μαρία Σταματογιαννοπούλου

Συντονιστές ΠΜΣ «Γυναίκες & Φύλα»: Ντιάνα Τράκα (Διευθύντρια), Βενετία Καντσά, Βασιλική Μουτάφη, Τίτος Παπαμαιοτοράκης, Κώστας Κανάκης

Εργαστήριο Εθνογραφίας: Ευθύμιος Παπαταξιάρχης (Διευθυντής)

Εργαστήριο Ιστορίας: Χάρης Εξερχζόγλου (Διευθυντής)

Εργαστήριο Μελετών Οικογένειας & Συγγένειας: Ντιάνα Τράκα (Διευθύντρια)

Επιτροπή Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών: Χάρης Εξερχζόγλου, Χριστόδουλος Μπέλλας, Ευφροσύνη Πλεξουσάκη

Επιτροπή Βιβλιοθήκης: Θόδωρος Παραδέλλης

Επιτροπή Φοιτητικών Θεμάτων: Μαρία Σταματογιαννοπούλου

Επιτροπή Θερινής Πρακτικής Άσκησης: Ευφροσύνη Πλεξουσάκη, Χάρης Εξερχζόγλου

Επιτροπή Εργαστηρίου Υπολογιστών: Χριστόδουλος Μπέλλας

Επιτροπή Οδηγού Σπουδών: Τίτος Παπαμαιοτοράκης, Έλια Πετρίδου

Επιτροπή Δικτυακού Τόπου του Τμήματος: Έλια Πετρίδου, Κώστας Κανάκης

Επιτροπή Παραλαβής & Εκτέλεσης Εργασιών: Έλια Πετρίδου, Κώστας Γιαννακόπουλος, Βενετία Καντσά, Αιμίλιος Τσεκένης

Επιτροπή Προγράμματος Vista: Ελένη Γκαρά

Επιτροπή Προμηθειών: Χάρης Εξερχζόγλου, Βασίλης Αναστασιάδης, Βασιλική Μουτάφη

8

Διοικητικό
και Τεχνικό Προσωπικό

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

Κουτσαφτή Σοφία (Προϊσταμένη) – τηλ. 22510-36323

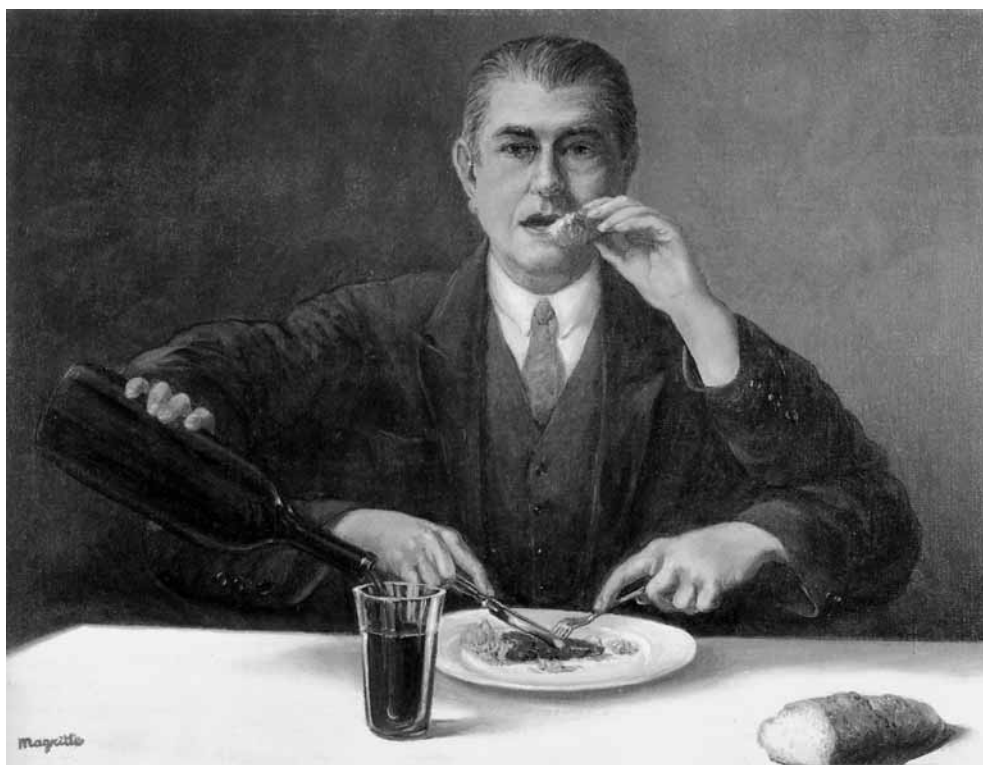
Παπαδημητρίου Μαρία (Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών) –
τηλ. 22510-36329

Παππά Γεωργία (Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών) –
τηλ. 22510-36331

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ

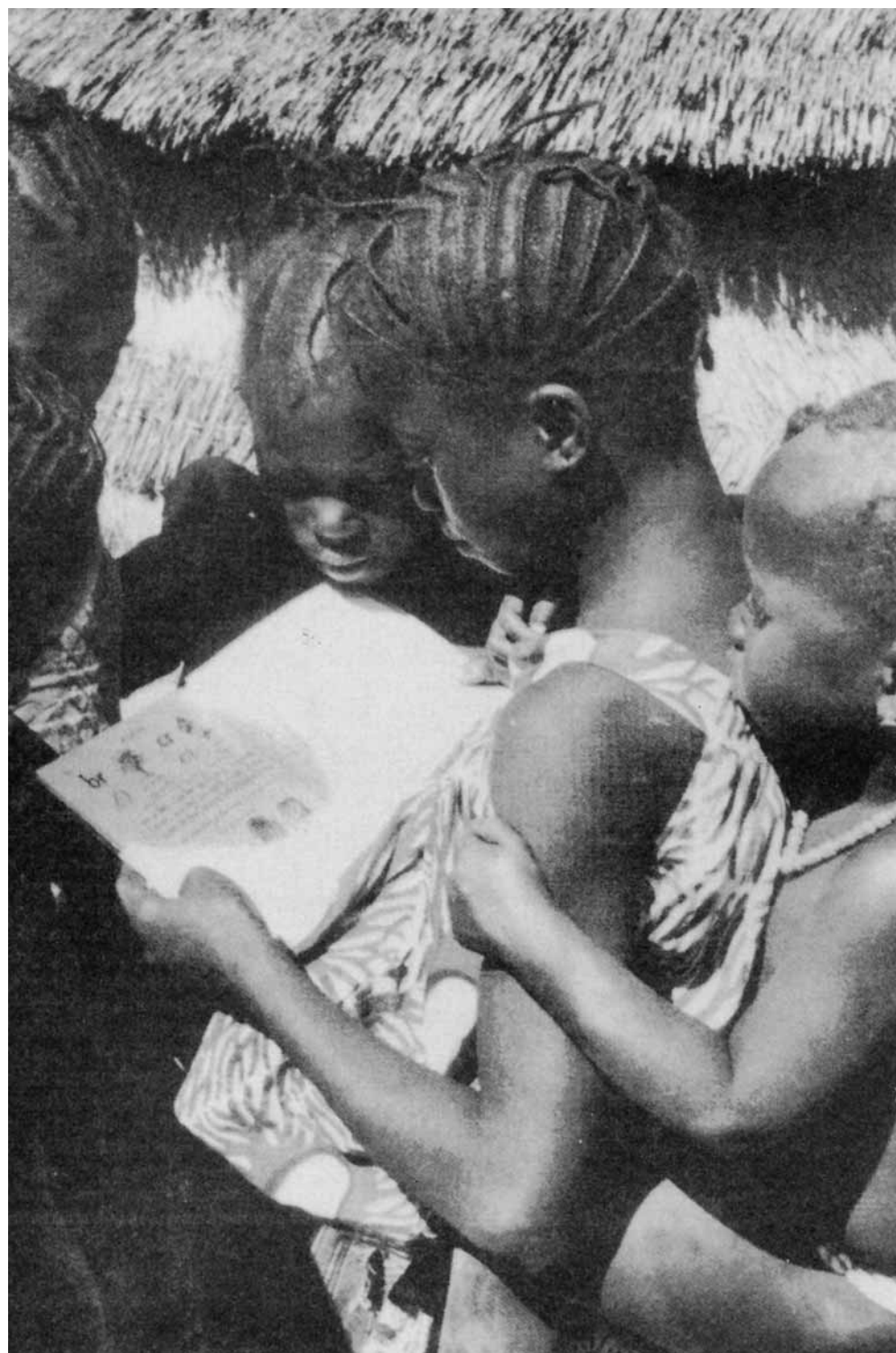
Μουχτή Θεοφανώ – τηλ. 22510-36315

Τουζένης Παναγιώτης – τηλ. 22510-36325

Το Προπτυχιακό
Πρόγραμμα Σπουδών

Γ

Το πρόγραμμα σπουδών στο Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας προσφέρει μαθήματα κατανεμη-

μένα σε δύο κύκλους σπουδών κάθε ένας από τους οποίους διαρκεί τέσσερα εξάμηνα. Η οργάνωση του προγράμματος σπουδών στηρίζεται στην προσφορά μαθημάτων εισαγωγικού ή εξειδικευμένου χαρακτήρα και την κατανομή τους στους δύο κύκλους σπουδών αναλόγως του βαθμού δυσκολίας. Στόχος της οργάνωσης αυτής είναι η καλύτερη δυνατή άρθρωση των μαθημάτων και η μεγαλύτερη δυνατότητα επιλογής των φοιτητών. Στον πρώτο κύκλο σπουδών προσφέρεται ο βασικός κορμός μαθημάτων στην Κοινωνική Ανθρωπολογία και την Ιστορία αλλά και υποστηρικτικά μαθήματα, όπως η Ιστορία της Τέχνης, η Πολιτική Οικονομία, η Γλωσσολογία κ.ά., τα οποία διευρύνουν τους γνωστικούς ορίζοντες των φοιτητών προσφέροντάς τους τη δυνατότητα καλύτερης εξοικείωσης με τα δύο κύρια γνωστικά αντικείμενα που υπηρετεί το Τμήμα.

Στον δεύτερο κύκλο σπουδών προσφέρεται ένας μεγάλος αριθμός μαθημάτων στη βάση των οποίων οι φοιτητές μπορούν να αναπτύξουν τα ενδιαφέροντά τους ή να εξειδικευτούν επιλέγοντας μαθήματα με συγγενή θεματολογία. Για την επιλογή των μαθημάτων του δεύτερου κύκλου οι φοιτητές μπορούν να συμβουλευτούν τον σύμβουλο σπουδών τους. Στον ίδιο κύκλο σπουδών προσφέρεται και μια ειδική κατηγορία μαθημάτων, οι πρακτικές ασκήσεις/σεμινάρια.

Συνολικά το προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος προσφέρει σε τετραετή βάση ογδόντα πέντε περίπου μαθήματα που καλύπτουν ευρύ φάσμα των γνωστικών αντικειμένων της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και της Ιστορίας. Κατά τον πρώτο κύκλο σπουδών προσφέρονται 26 μαθήματα και τα υπόλοιπα μαθήματα, συμπεριλαμβανομένων των πρακτικών ασκήσεων/σεμιναρίων, κατανέμονται στα τέσσερα εξάμηνα του δεύτερου κύκλου. Τα μαθήματα είναι 3ωρης διάρκειας ανά εβδομάδα. Κάθε μάθημα αντιστοιχεί σε τρεις (3) διδακτικές μονάδες, εκτός αν η Γενική Συνέλευση του Τμήματος προσδιορίσει διαφορετικό αριθμό διδακτικών μονάδων για κάποιο μάθημα. Ο κωδικός κάθε μαθήματος δείχνει τη θέση του στην αντίστοιχη κατηγορία μαθημάτων.

ΟΛΑ τα μαθήματα κατανέμονται σε τρεις (3) κατηγορίες: τα υποχρεωτικά, τα μαθήματα ελεύθερης επιλογής, και τις πρακτικές ασκήσεις/σεμινάρια.

α) Υποχρεωτικά είναι τα μαθήματα που καλύπτουν βασικά γνωστικά αντικείμενα και η διδασκαλία τους επαναλαμβάνεται κάθε διδακτικό έτος. Οι φοιτητές πρέπει να εξετασθούν σε αυτά με επιτυχία προκειμένου να αποφοιτήσουν και δεν μπορούν να τα αντικαταστήσουν με άλλα. Στα υποχρεωτικά μαθήματα περιλαμβάνο-

Οργάνωση των Προπτυχιακών Σπουδών

1

I.

ΓΕΝΙΚΑ

II.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ
ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

νται όλα τα μαθήματα του πρώτου διαιτούς κύκλου (συμπεριλαμβανομένων των μαθημάτων ξένων γλωσσών). Η Γενική Συνέλευση έχει το δικαίωμα να αλλάξει ένα υποχρεωτικό μάθημα αντικαθιστώντας το όμως ταυτόχρονα με κάποιο άλλο έτσι ώστε να παραμείνει σταθερός ο αριθμός των μαθημάτων του πρώτου κύκλου. Κάθε υποχρεωτικό μάθημα αντιστοιχεί σε τρεις διδακτικές μονάδες.

β) Τα μαθήματα ελεύθερης επιλογής είναι μαθήματα τα οποία εξειδικεύουν και καλλιεργούν τα ενδιαφέροντα των φοιτητών και προσφέρονται αποκλειστικά στον δεύτερο κύκλο σπουδών. Όλα τα μαθήματα αυτής της κατηγορίας αντιστοιχούν σε τρεις διδακτικές μονάδες. Τα μαθήματα επιλογής δεν είναι σταθερά στο πρόγραμμα και η διδασκαλία τους δεν επαναλαμβάνεται, αν ο διδάσκων δεν το επιθυμεί. Η ευχέρεια αυτή παρέχει στους διδάσκοντες την ευελιξία να οργανώνουν τη διδασκαλία νέων μαθημάτων στη θέση των παλαιών και στους φοιτητές τη δυνατότητα μεγαλύτερης επιλογής γνωστικών αντικειμένων. Στο πλαίσιο της λειτουργίας της πανεπιστημιακής μονάδας της Μυτιλήνης, η Γενική Συνέλευση του Τμήματος έχει αποφασίσει να δίνεται η δυνατότητα στον φοιτητές του Τμήματος να επιλέγουν ως ελεύθερες επιλογές μαθήματα από το πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος Περιβάλλοντος, του Τμήματος Γεωγραφίας και του Τμήματος Κοινωνιολογίας.

γ) Οι πρακτικές ασκήσεις/σεμινάρια [ΠΑ/Σ] αποτελούν μια ειδική κατηγορία μαθημάτων και παρέχονται αποκλειστικά στον δεύτερο κύκλο σπουδών. Βασικό χαρακτηριστικό των εν λόγω μαθημάτων είναι ο μικρός αριθμός φοιτητών που εγγράφονται σε αυτά (όχι περισσότεροι από οκτώ) και το εξειδικευμένο αντικείμενό τους. Στόχος των ασκήσεων/σεμιναρίων είναι η εξοικείωση των φοιτητών με μεθοδολογικά και θεωρητικά εργαλεία και η ανάπτυξη των δεξιοτήτων τους υπό την άμεση επίβλεψη του διδάσκοντα. Για την παρακολούθηση των μαθημάτων της κατηγορίας αυτής υπάρχουν προαπαιτούμενα μαθήματα στα οποία οι φοιτητές πρέπει να έχουν εξεταστεί επιτυχώς προκειμένου να έχουν το δικαίωμα να τα παρακολουθήσουν. Η εβδομαδιαία διδασκαλία της πρακτικής άσκησης/σεμιναρίου είναι τριώρη και αντιστοιχεί σε τρεις διδακτικές μονάδες. Οι φοιτητές υποχρεούνται να επιτύχουν σε μια τουλάχιστον πρακτική άσκηση/σεμινάριο για να αποφοιτήσουν. Στη βάση της αναδιοργάνωσης του Προγράμματος Σπουδών, η Γενική Συνέλευση του Τμήματος αποφάσισε ότι, αρχής γενομένης με τους φοιτητές που εισήχθησαν στο Τμήμα το ακαδημαϊκό έτος 2007/8, η αποφοίτηση προϋποθέτει την επιτυχή εξέταση 3 πρακτικών ασκήσεων/σεμιναρίων.

III.

Η ΠΤΥΧΙΑΚΗ
ΕΡΓΑΣΙΑ

ΣΤΟ πλαίσιο του δεύτερου κύκλου σπουδών προσφέρεται η δυνατότητα εκπόνησης διπλωματικής πτυχιακής εργασίας στους φοιτητές που έχουν ήδη εγγραφεί στον κύκλο αυτό. Η πτυχιακή εργασία είναι προαιρετική και αντιστοιχεί δύο μαθήματα. Η επιλογή του θέματος της πτυχιακής εργασίας γίνεται σε συνεννόηση με

έναν επιβλέποντα καθηγητή ενώ το θέμα επιλέγεται σε σχέση με κάποιο από τα παρεχόμενα μαθήματα του προπτυχιακού προγράμματος σπουδών. Για την τελική αξιολόγηση της πτυχιακής εργασίας αποφασίζει επιτροπή που αποτελείται από τρεις διδάσκοντες. Συγκεκριμένα, από τον επιβλέποντα και έναν διδάσκοντα που προτείνεται από τον επιβλέποντα και επιθυμεί να συμμετάσχει στην διαδικασία αξιολόγησης.

Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ των μαθημάτων στο Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας διαφοροποιείται ανάλογα με τον κύκλο σπουδών. Στον πρώτο κύκλο σπουδών η έμφαση δίνεται στις παραδόσεις, δηλαδή στην εποπτική παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου από τον διδάσκοντα. Το πρόγραμμα σπουδών συμπληρώνεται κατά περίπτωση με φροντιστηριακές ασκήσεις αλλά οι παραδόσεις καλύπτουν το μεγαλύτερο μέρος του. Στα μαθήματα αυτά γίνεται συστηματική χρήση οπτικού υλικού. Κατά την κρίση του διδάσκοντος, σε μαθήματα του πρώτου κύκλου σπουδών οι φοιτητές εξετάζονται σε πρόοδο κατά τη διάρκεια του εξαμήνου στο οποίο παρέχεται το μάθημα. Η βαθμολογία της προόδου προσμετράται στην τελική βαθμολογία του φοιτητή.

Κατά τη διάρκεια του δεύτερου κύκλου σπουδών το Τμήμα ενθαρρύνει τρόπους διδασκαλίας που συνδυάζουν τις διαλέξεις που παρέχονται από τους διδάσκοντες με την ενεργοποίηση των φοιτητών στην εκπαιδευτική διαδικασία. Αυτό επιτυγχάνεται με την οργάνωση φροντιστηριακών κύκλων που συνοδεύουν το κάθε μάθημα, με την ανάθεση εργασιών στους φοιτητές και την παρουσίασή τους στη διάρκεια του μαθήματος, ή τέλος με τον συνδυασμό διαλέξεων και επιτοπίων ερευνών. Η επιλογή του κατάλληλου συνδυασμού αποτελεί συνάρτηση των δυνατοτήτων που παρέχει το κάθε μάθημα και βρίσκεται στην αποκλειστική αρμοδιότητα του κάθε διδάσκοντα. Η επίδοση των φοιτητών συνυπολογίζεται στην τελική βαθμολογία. Στα μαθήματα του δεύτερου κύκλου σπουδών συνεκτιμάται η συστηματική παρακολούθηση των φοιτητών στην αξιολόγησή τους από τον διδάσκοντα.

Η διδασκαλία των μαθημάτων έχει ως στόχο την εμπέδωση των γνώσεων που παρέχονται στο Τμήμα και την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης και των δεξιοτήτων των φοιτητών στον γραπτό και τον προφορικό λόγο. Οι διδάσκοντες ενθαρρύνουν τη συμμετοχή των φοιτητών στα μαθήματα και προσαρμόζουν τον τρόπο διδασκαλίας έτσι ώστε να μεγιστοποιείται το εκπαιδευτικό αποτέλεσμα.

ΚΑΤΑ τον πρώτο κύκλο σπουδών οι φοιτητές παρακολουθούν αποκλειστικά τα μαθήματα του εξαμήνου στο οποίο είναι εγγεγραμμένοι καθώς και μαθήματα προηγούμενων εξαμήνων στα οποία είχαν αποτύχει ή δεν είχαν δηλώσει. Οι φοιτητές του πρώτου

IV.

ΚΥΚΛΟΙ ΣΠΟΥΔΩΝ

V.

ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ
ΦΟΙΤΗΤΩΝ

και του δευτέρου εξαμήνου δεν μπορούν να εγγραφούν σε λιγότερο από τέσσερα (4) μαθήματα ανά εξάμηνο και οι φοιτητές του τρίτου και του τετάρτου εξαμήνου δεν μπορούν να εγγραφούν σε λιγότερα από τέσσερα (4) και περισσότερα από οκτώ (8) μαθήματα ανά εξάμηνο. Η εγγραφή στον δεύτερο κύκλο (πέμπτο εξάμηνο) είναι ελεύθερη και δεν προϋποθέτει την επιτυχή εξέταση του φοιτητή σε όλα τα μαθήματα του πρώτου κύκλου σπουδών.

Κατά τη διάρκεια του δεύτερου κύκλου σπουδών οι φοιτητές έχουν τη δυνατότητα να δηλώσουν και μαθήματα που κατά την ίδια περίοδο (εαρινό ή χειμερινό εξάμηνο) προσφέρονται σε άλλο εξάμηνο από αυτό στο οποίο οι ίδιοι έχουν εγγραφεί. Σε καμία περίπτωση πάντως οι φοιτητές του κύκλου αυτού δεν έχουν δικαίωμα να δηλώσουν περισσότερα από οκτώ (8) ή λιγότερα από τέσσερα (4) μαθήματα ανά εξάμηνο.

Απαραίτητη προϋπόθεση για τη λήψη πτυχίου από το Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας είναι η επιτυχής εξέταση σε 46 μαθήματα, στα οποία συμπεριλαμβάνονται 26 υποχρεωτικά μαθήματα του πρώτου κύκλου σπουδών, 19 μαθήματα επιλογής και 1 πρακτική άσκηση/σεμινάριο. Οι φοιτητές έχουν τη δυνατότητα να εγγραφούν σε περισσότερα μαθήματα επιλογής και αν επιτύχουν να επιλέξουν για την τελική βαθμολογία τους εκείνα που έχουν τον υψηλότερο βαθμό. Για τους φοιτητές που εισήχθησαν το ακαδημαϊκό έτος 2007/8 και εξής, ο αριθμός μαθημάτων για τη λήψη πτυχίου ορίστηκε στα 44, στα οποία συμπεριλαμβάνονται τα 26 υποχρεωτικά μαθήματα του πρώτου κύκλου σπουδών, 15 μαθήματα επιλογής και 3 πρακτικές ασκήσεις/σεμινάρια.

Στα μαθήματα ελεύθερης επιλογής περιλαμβάνονται και όλα τα μαθήματα των Τμημάτων Περιβάλλοντος, Κοινωνιολογίας και Γεωγραφίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου, με τον περιορισμό ότι στον συνολικό αριθμό μαθημάτων ελεύθερης επιλογής για τη λήψη πτυχίου του Τμήματος Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας, ο πτυχιούχος έχει το δικαίωμα να συμπεριλάβει συνολικά τέσσερα (4) μαθήματα που προσφέρονται στα Τμήματα αυτά.

Σημειώνεται ότι κατά τη διάρκεια και των δύο κύκλων σπουδών το πρόγραμμα μπορεί να υφίσταται αλλαγές αν αυτό κριθεί απαραίτητο από τη Γενική Συνέλευση του Τμήματος. Σε περίπτωση κατά την οποία αφαιρεθεί μάθημα από το πρόγραμμα σπουδών, αυτό δεν αφαιρείται και από το ενεργητικό των φοιτητών που έχουν ήδη εγγραφεί και επιτύχει σε αυτό.

Τέλος, από το χειμερινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2002-2003 προσφέρεται το μάθημα «Εισαγωγή στην Πληροφορική» (ΠΑΡ-70). Σε κάθε εξάμηνο προσφέρεται ένας κύκλος 8 σεμιναρίων 2ωρης διάρκειας. Το μάθημα το διδάσκει ο υπεύθυνος του εργαστηρίου Η/Υ του Τμήματος, ο οποίος καθορίζει τον αριθμό των φοιτητών που θα παρακολουθούν τα σεμινάρια κάθε εξάμηνο. Στο τέλος του εξαμήνου παραδίδει στη Γραμματεία κατάλογο με τους φοιτητές οι οποίοι παρακολούθησαν τα σεμινάρια. Οι φοιτητές παίρνουν από τη Γραμματεία του Τμήματος βεβαίωση στην

οποία αναγράφεται ότι έχουν παρακολουθήσει τον κύκλο σεμιναρίων στο μάθημα «Πληροφορική» καθώς και το περιεχόμενο των σεμιναρίων αυτών.

Το μάθημα «Πληροφορική» δεν βαθμολογείται, συνεπώς δεν έχει διδακτικές μονάδες και δεν συνυπολογίζεται στον αριθμό των 46 μαθημάτων για την λήψη πτυχίου από το Τμήμα. Συνιστάται στους προπτυχιακούς φοιτητές να έχουν ολοκληρώσει τη σειρά των σεμιναρίων στην πληροφορική κατά τα δύο πρώτα έτη των σπουδών τους. Τον κύκλο σεμιναρίων στην πληροφορική μπορούν να παρακολουθήσουν επίσης οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και οι υποψήφιοι διδάκτορες του Τμήματος.

ΜΕ δεδομένη την περιφερειακή θέση του Τμήματος, τον μεγάλο αριθμό φοιτητών από άλλες περιοχές εκτός του νομού Λέσβου, και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι φοιτητές έως ότου εξοικειωθούν στο νέο ακαδημαϊκό και κοινωνικό περιβάλλον, το Τμήμα έχει εισαγάγει τον θεσμό του συμβούλου σπουδών. Με την εγγραφή τους στο Τμήμα οι φοιτητές κατανέμονται σε ομάδες για την εποπτεία των οποίων υπάρχει υπεύθυνος σύμβουλος σπουδών. Ο σύμβουλος σπουδών ανήκει στο διδακτικό προσωπικό του Τμήματος και έχει την υποχρέωση να συναντά τους φοιτητές που επιβλέπει και να συζητά μαζί τους προβλήματα που αντιμετωπίζουν στην ακαδημαϊκή τους ζωή. Οι σύμβουλοι σπουδών ορίζονται στην αρχή κάθε ακαδημαϊκού έτους.

VI.

ΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ
ΣΠΟΥΔΩΝ

2

Προσφερόμενα Μαθήματα

- KA-100 Εισαγωγή στην Κοινωνική Ανθρωπολογία I
- KA-101 Εισαγωγή στην Κοινωνική Ανθρωπολογία II
- KA-102 Ζητήματα Αφρικανικής Εθνογραφίας I
- KA-103 Ζητήματα Αφρικανικής Εθνογραφίας II
- KA-105 Γνωστική Ανθρωπολογία
- KA-110 Εθνογραφία Μη-Δυτικών Κοινωνιών
- KA-112 Ελληνική Εθνογραφία
- KA-113 Πολιτισμός και Κοινωνία στη Σύγχρονη Ελλάδα
- KA-114 Εθνογραφία της Μεσογείου
- KA-115 Μετανάστευση και Μειονότητες: Ανθρωπολογικές Προσεγγίσεις
- KA-117 Εθνογραφία της Νοτιοανατολικής Ασίας
- KA-120 Ανθρωπολογία της Συγγένειας

ΚΑ-122 Ανθρωπολογία των Φύλων
 ΚΑ-129 Ανθρωπολογία της Επιστήμης
 ΚΑ-130 Ανθρωπολογία της Θρησκείας
 ΚΑ-132 Ανθρωπολογία της Τελετουργίας και των Συμβόλων
 ΚΑ-139 Επιτόπια Έρευνα και Συμμετοχική Παρατήρηση
 ΚΑ-140 Ιστορία της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας
 ΚΑ-141 Ανθρωπολογική Θεωρία
 ΚΑ-143 Ανθρωπολογία του Υλικού Πολιτισμού
 ΚΑ-150 Οικονομική Ανθρωπολογία
 ΚΑ-153 Ανθρωπολογία του Τουρισμού
 ΚΑ-192 Ανθρωπολογία της Μουσικής
 Ι-200 Εισαγωγή στην Ιστορία
 Ι-208 Προφορική Ιστορία
 Ι-212 Ιστορία του Τοπίου
 Ι-214 Εισαγωγή στην Κοινωνική και Πολιτισμική Ιστορία του Βυζαντίου
 Ι-217 Πόλεμος και Κοινωνία στο Βυζάντιο
 Ι-220 Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία
 Ι-221 Κράτος και Κοινωνία στη Νεότερη Ελλάδα (19ος-αρχές 20ου αι.)
 Ι-222 Ανοχή, Καταστολή και Ετερότητα στη Μεσαιωνική και Πρώιμη Νεότερη Ευρώπη
 Ι-224 Οικονομία και Υλικός Πολιτισμός στην Πρώιμη Νεότερη Ευρώπη
 Ι-225 Οι Πόλεις στον Ύστερο Μεσαίωνα και την Πρώιμη Νεότερη Ευρώπη
 Ι-226 Μνήμη, Ιστορία, Αναπαράσταση στην Ευρώπη του Α΄ και Β΄ Παγκόσμιου Πολέμου
 Ι-232 Σλαβικοί Λαοί στα Βαλκάνια (15ος-18ος αι.)
 Ι-233 Ισλάμ και Χριστιανισμός στους Πρώιμους Νεότερους Χρόνους
 Ι-235 Ιστορία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας (1300-1839)
 Ι-241 Ιστορία του Αρχαίου Κόσμου Ι: Πολιτεύματα και Πολιτική Ιστορία στην Αρχαία Ελλάδα
 Ι-242 Ιστορία του Αρχαίου Κόσμου ΙΙ: Η Ιστορία της Ρώμης από τον 3ο π.Χ. στον 1ο μ.Χ. αιώνα.
 Ι-245 Ιστορία Αρχαίου Κόσμου ΙV: Οι Πολιτικές Ιδέες στα Πρώτα Χρόνια της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας
 Ι-256 Βυζάντιο και Δύση (11ος-15ος αι.)
 Ι-265 Η Ευρώπη και η Ιστορία των «Λαών Χωρίς Ιστορία»
 Ι-267 Σύγχρονη Ευρωπαϊκή Ιστορία (τέλη 18ου-αρχές 20ού αι.)
 Ι-271 Κοινωνικές και Πολιτισμικές Προσεγγίσεις του Αστικού Χώρου (19ος-20ος αι.)
 Ι-272 Φύλο και εργασία στη νεότερη και σύγχρονη ευρωπαϊκή ιστορία
 ΓΛ-300 Εισαγωγή στη Γλωσσολογία
 ΓΛ-320 Κοινωνιογλωσσολογία
 ΟΙ-400 Αρχές Πολιτικής Οικονομίας
 ΟΙ-404 Θεωρίας Οικονομικής Ανάπτυξης
 ΤΕΠ-520 Γενική Ιστορία της Δυτικής Τέχνης – Από την αρχαιότητα έως τον 18ο αιώνα
 ΤΕΠ-522 Τέχνη και Κοινωνία στην Ιταλική Αναγέννηση
 ΞΓΛ-01,02,03,04 Αγγλικά Ι, ΙΙ, ΙΙΙ, ΙV
 ΞΓΛ-11,12,13,14 Γαλλικά Ι, ΙΙ, ΙΙΙ, ΙV

ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ / ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

ΠΑ/Σ-001 Όψεις της Έννοιας του Προσώπου (Αφρική – Μελανησία)
ΠΑ/Σ-006 Ανθρωπολογία της Εκπαίδευσης
ΠΑ/Σ-020 Πηγές της Ιστορίας των Οθωμανικών Βαλκανίων
ΠΑ/Σ-022 Μειονότητες και Μετανάστευση
ΠΑ/Σ-026 Ιστορική Δημογραφία
ΠΑ/Σ-029 Φάρμακα και Κοινωνία
ΠΑ/Σ-030 Ιστοριογραφία του Βυζαντίου
ΠΑ/Σ-031 Η Ιερά Εξέταση στην Ευρώπη και το Νέο Κόσμο (15ος -18ος αι.)
ΠΑ/Σ-032 Ανθρωπολογία του Αστικού Χώρου
ΠΑ/Σ-033 Ανθρωπολογία της Κατανάλωσης
ΠΑ/Σ-034 Πραγματολογία
ΠΑ/Σ-035 Οι Μεταμορφώσεις της Αθήνας τον 20ό αιώνα

ΚΩΔΙΚΟΙ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Κοινωνική Ανθρωπολογία

(ΚΑ) κωδικοί 100-199

Ιστορία

(Ι) κωδικοί 200-299

Γλώσσα - Επικοινωνία

(ΓΛ) κωδικοί 300-349

Οικονομία

(ΟΙ) κωδικοί 400-429

Τέχνη-Πολιτισμός

(ΤΕΠ) κωδικοί 500-549

Πρακτικές Ασκήσεις/Σεμινάρια

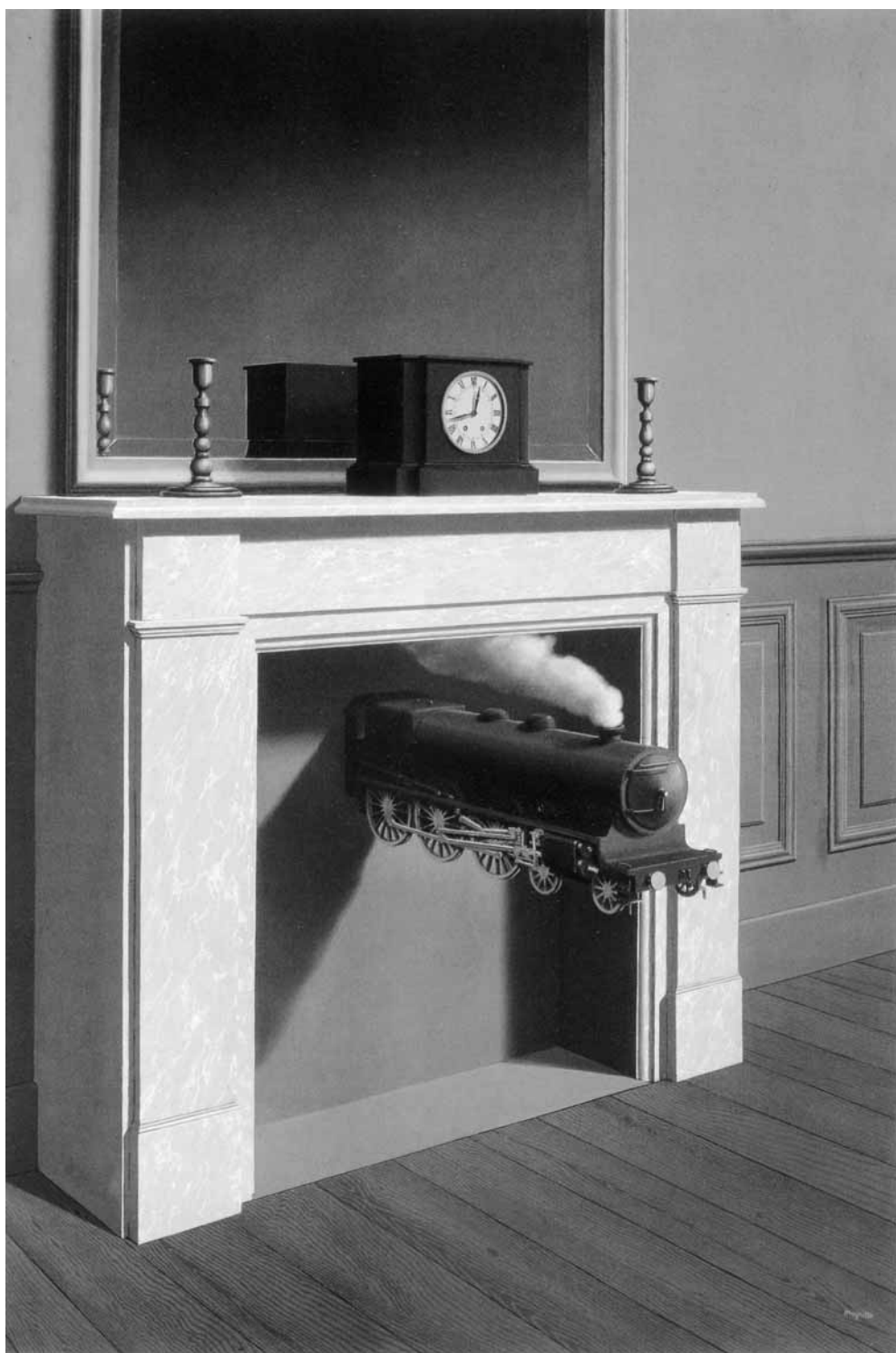
(ΠΑ/Σ) Κωδικοί 01-49

Ξένες Γλώσσες

(ΞΓΛ) κωδικοί 50-69

Πληροφορική

(ΠΛΡ) κωδικοί 70-89

3

Περιλήψεις Μαθημάτων

Εισαγωγή στην Κοινωνική Ανθρωπολογία I

KA-100

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Έφη Πλεξουσάκη

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Οι φοιτητές/-τριες εισάγονται σε βασικές έννοιες και ορισμούς της κοινωνικής ανθρωπολογίας. Παρουσιάζεται η ιστορία του κλάδου στην Ελλάδα και διεθνώς και η σχέση του με άλλες κοινωνικές και ανθρωπιστικές επιστήμες. Αναφέρονται οι βασικές θεωρητικές προσεγγίσεις μελέτης των κοινωνιών και των διαφορών μεταξύ τους. Παρουσιάζονται διεξοδικά οι μεθοδολογικές ιδιαιτερότητες της κοινωνικής ανθρωπολογίας όσον αφορά την έρευνα, την ανάλυση και τη συγγραφή. Μέσα από εθνογραφικά παραδείγματα, προσεγγίζονται οι τρόποι με τους οποίους τα μέλη των διαφόρων κοινωνιών αντιλαμβάνονται και ταξινομούν τον κόσμο γύρω τους, με ιδιαίτερη εστίαση στα θέματα της συγγένειας, της οικογένειας, του γάμου, του φύλου και της ηλικίας.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Να εξοικειώσει τους πρωτοετείς φοιτητές με το αντικείμενο και την μεθοδολογία της κοινωνικής ανθρωπολογίας καθώς και με βασικές θεωρητικές προσεγγίσεις που χρησιμοποιούνται στη μελέτη διαφόρων κοινωνιών. Μέσα από την κατανόηση της πολιτισμικής ποικιλίας και διαφοροποίησης, επιζητάται επίσης η διερεύνηση των δικών μας, πολιτισμικά κατασκευασμένων και συχνά εθνοκεντρικών τρόπων, αντίληψης του κόσμου.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις, συζήτηση, προβολή εθνογραφικών ταινιών.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Γραπτή τελική εξέταση, μικρές εργασίες.

Εισαγωγή στην Κοινωνική Ανθρωπολογία II

KA-101

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Έλσα Πετρίδου

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Το δεύτερο μέρος της Εισαγωγής στην Ανθρωπολογία ξεκινά με ζητήματα που εμπίπτουν στον χώρο της Οικονομικής Ανθρωπολογίας και στη διαδικασία ανταλλαγής, παραγωγής και κατανάλωσης αγαθών. Επίσης, διερευνώνται οι σχέσεις ανάμεσα στο φυσικό περιβάλλον και τις διάφορες μορφές κοινωνικοοικονομικής οργάνωσης. Η δεύτερη ενότητα του μαθήματος αφορά σε θέματα Πολιτικής Ανθρωπολογίας, αναλύονται οι διάφορες μορφές πολιτικής οργάνωσης, οι δομές της κοινωνικής στρωμάτωσης και ανισότητας, καθώς και οι αντίστοιχες μορφές δικαίου και κοινωνικού ελέγχου, και εξετάζεται το φαινόμενο του εθνικισμού. Η τρίτη ενότητα του μαθήματος αναφέρεται στον κόσμο της συμβολικής σκέψης και πράξης: θρησκευτικά συστήματα, μαγικές πρακτι-

κές, τελετουργίες, κοσμοθεωρήσεις και κοσμολογίες (Συμβολική Ανθρωπολογία, Ανθρωπολογία της Θρησκείας).

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Η εξοικείωση των πρωτοετών με τις βασικές θεωρητικές και μεθοδολογικές έννοιες των πιο βασικών τομέων της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας μέσα από συγκεκριμένα εθνογραφικά παραδείγματα.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις και προβολή εθνογραφικών ταινιών.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Γραπτή τελική εξέταση.

KA-102

Ζητήματα Αφρικανικής Εθνογραφίας I: συγγένεια, πρόσωπο, κοινωνικό φύλο

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Αιμίλιος Τσεκένης

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: να εισαγάγουμε τους φοιτητές σε ζητήματα που απασχόλησαν τους ανθρωπολόγους και τους ιστορικούς της μαύρης ηπείρου. Στόχος είναι αφενός η ανάδειξη της «ιδιαιτερότητας» των εθνογραφιών και των ζητημάτων της συγκεκριμένης «περιοχής» αλλά και πώς αυτά τροφοδότησαν την, και τροφοδοτήθηκαν από τα ζητήματα της κοινωνικής ανθρωπολογίας. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις σχέσεις ανθρωπολογίας και ιστορίας.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Στην πρώτη ενότητα γίνεται μια ανασκόπηση των ζητημάτων που αφορούν στην συγγένεια και την κοινωνική οργάνωση: θεωρία των ομάδων μονογραμμικής καταγωγής (descent groups/lineage theory) με παραδείγματα από μελέτες για τους Nuer και Tallensi (Evans-Pritchard και Fortes).

Η δεύτερη ενότητα πραγματεύεται την έννοια του προσώπου – που απασχόλησε εκτενώς τους αφρικανιστές κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 70 και μέχρι και τη δεκαετία του 80. Εξετάζονται οι διάφορες θεωρητικές προσεγγίσεις της παραπάνω έννοιας και πιο συγκεκριμένα η διάκριση «άτομο»/«πρόσωπο»/«εαυτός» και η αντίθεση «άτομο»/«κοινωνία» σε διάφορες κλασικές εθνογραφίες.

Τέλος, οι διαλέξεις της τρίτης ενότητας αφορούν στις μελέτες του κοινωνικού φύλου και της σεξουαλικότητας. Εστιάζουμε στις αναπαραστάσεις του κοινωνικού φύλου και στις εννοιολογήσεις της αναπαραγωγής, της σεξουαλικότητας και του σώματος.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Ανθρωπολογία της συγγένειας, αγγλικά IV.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: πρόοδος, τελική εξέταση.

KA-103

Ζητήματα Αφρικανικής Εθνογραφίας II: «φύλη», «εθνότητα», αποικιοκρατία

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Αιμίλιος Τσεκένης

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: να εισαγάγουμε τους φοιτητές σε ζητήματα που απασχόλησαν τους ανθρωπολόγους και τους ιστορικούς της μαύρης ηπείρου. Στόχος είναι αφενός η ανάδειξη της «ιδιαιτερότητας» των εθνογραφιών και των ζητημάτων της συγκεκριμένης «περιοχής» αλλά και πώς αυτά τροφοδότησαν την, και τροφοδοτήθηκαν από τα ζητήματα της κοινωνικής

ανθρωπολογίας. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις σχέσεις ανθρωπολογίας και ιστορίας.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Πρώτη ενότητα: Εξετάζονται οι έννοιες της «φυλής», του «αφρικανικού συνόρου» και της «εθνογένεσης» (ethnogenesis) ως αναπαραστάσεις των κοινωνιών της υποσαχάριας Αφρικής. Γίνεται και μια σύντομη αναφορά στην εφαρμογή της θεωρίας του χάους (chaos theory, fractal theory) στις ιστορικές μελέτες για την Αφρική (Brands, Fowler, Zeitlyn).

Στην δεύτερη ενότητα περιγράφονται και αναλύονται οι διάφοροι τρόποι με τους οποίους η αποικιοκρατία επηρέασε τους τοπικούς πληθυσμούς: οι γεωγραφικές, πληθυσμιακές, οικονομικές και πολιτικές αλλαγές συνιστούν τις πιο «φανερές» διαστάσεις των μετασχηματισμών που επέβαλλε η αποικιοκρατική διοίκηση. Επιπλέον, εξίσου σημαντικό είναι το γεγονός ότι αναπαριστώντας τους «Άλλους» η «Δύση» αλλοίωσε ταυτόχρονα τον τρόπο που αυτοί αντιλαμβάνονται τον εαυτό τους. Θα εξετάσουμε έτσι: πώς οι τοπικές κοινωνίες/κοινότητες αναπαριστούν τους εαυτούς τους, πώς και γιατί οι δυτικοί μελετητές αναπαριστούν τους πληθυσμούς αυτούς και πώς αυτές οι αναπαραστάσεις συν-διαμορφώνονται. Δίνεται έμφαση στην έννοια της «επινοημένης παράδοσης» (invented tradition).

Οι διαλέξεις της τρίτης ενότητας έχουν ως κεντρικό άξονα τις αντιλήψεις περί μαγγανείας (withcraft) στους Azande του νότιου Σουδάν και του βόρειου Ζάιρ. Αυτός ο γεωγραφικός περιορισμός οφείλεται στο γεγονός ότι οι συγκεκριμένες εθνογραφίες καθορίσανε τα όρια και το περιεχόμενο μιας πολύ σημαντικής συζήτησης στην ανθρωπολογία: οι διαφορές και οι ομοιότητες ανάμεσα σε έναν «αφρικανικό» και ένα «ευρωπαϊκό» τρόπο σκέψης (mode of thought). Δείχνουμε επίσης ότι οι αντιλήψεις περί μαγγανείας συνιστούν στην σύγχρονη Αφρική ένα ιδίωμα μέσα από το οποίο νοηματοδοτούνται και εκφράζονται πρακτικές και ιδέες «ξένες» στους τοπικούς πληθυσμούς (η έννοια του κράτους, της αγοράς, της γραφειοκρατίας, κτλ.).

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: *Ζητήματα Αφρικανικής Εθνογραφίας I*, Αγγλικά IV. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: πρόοδος, τελική εξέταση.

Γνωστική Ανθρωπολογία

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Θεόδωρος Παραδέλλης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Το μάθημα διερευνά τους άτυπους και θεσμικούς τρόπους με τους οποίους αποκτάται και χρησιμοποιείται η γνώση στην τρέχουσα ζωή ενός πολιτισμού, καθώς και τρόπους με τους οποίους η γνώση που παράγουν τα μέλη μιας κοινωνίας καθιζάνει σε αυτό που αποκαλούμε πολιτισμό. Μετά από μια ιστορική εισαγωγή στη γνωστική ανθρωπολογία και τις σχέσεις που διατηρεί με τους άλλους τομείς της ανθρωπολογίας, αλλά και με τη γλωσσολογία, ψυχολογία και τις γνωστικές επιστήμες, οι διαλέξεις επικεντρώνονται σε μερικά βασικά ζητήματα της γνωστικής ανθρωπολογίας, όπως: η αντίληψη, ο ρόλος της μνήμης στη μεταβίβαση του πολιτισμού, οι δημόσιες ταξινομήσεις, η κατηγοριοποίηση, η θεωρία των πολιτισμικών σχημάτων, τα πολιτισμικά μοντέλα αναπαράστασης της κοινωνικής και πολιτισμικής πραγματικότητας, η επίδραση των γνωστικών διαδικασιών πάνω στο άτομο.

KA-105

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Η εξοικείωση των φοιτητών και φοιτητριών με το περιεχόμενο και τα βασικά ζητήματα της γνωστικής ανθρωπολογίας.
 ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις και συζητήσεις που απορρέουν από μικρές, εργασίες-ασκήσεις.
 ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: *Ανθρωπολογία της Τελετουργίας και των Συμβόλων*.
 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Γραπτή τελική εξέταση.

Εθνογραφία Μη Δυτικών Κοινωνιών

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Αμίλιος Τσεκένης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Το μάθημα οργανώνεται σε τέσσερις ενότητες. Στην πρώτη περιγράφονται οι πρώτες επαφές μεταξύ Ινδιάνων της Νότιας Αμερικής και Ευρωπαίων (θαλασσοπόροι, ιεραπόστολοι, εξερευνητές). Σκοπός της ενότητας αυτής είναι να αναδείξουμε τη σχετικότητα των «πολιτισμικών ματιών»: πώς «είδαν» οι Ευρωπαίοι (Ισπανοί και Πορτογάλοι) τους Ινδιάνους της κεντρικής και νότιας Αμερικής και, αντίστροφα, πώς «είδαν» οι «άγριοι» τους «λευκούς» Ευρωπαίους. Στην ενότητα αυτή παρουσιάζεται εκτενώς το βιβλίο του Levi-Strauss, *Θλιβεροί Τροπικοί*. Η δεύτερη ενότητα επικεντρώνεται στις εθνογραφίες άλλων κοινωνιών. Αναπτύσσεται το θέμα της ετερότητας μέσα από την παρουσίαση εθνογραφικών παραδειγμάτων (κυρίως Ινδιάνοι της κεντρικής Βραζιλίας και φυλαρχίες Μπαμλεκέ του δυτικού Καμερούν).

Στην τρίτη ενότητα προσεγγίζουμε το πρόβλημα της εθνογραφίας, ορίζοντας το αντικείμενο και παρουσιάζοντας τη σημασία της επιτόπιας έρευνας και της συμμετοχικής παρατήρησης στην ανθρωπολογική έρευνα. Υπογραμμίζεται η στενή σχέση ανάμεσα στην εθνογραφική μέθοδο και τη θεωρία (λειτουργισμός, δομολειτουργισμός και συμμετοχική παρατήρηση). Εξετάζεται η σχέση παρατηρητή / παρατηρουμένων. Παρουσιάζονται οι τρεις βασικότερες ανθρωπολογικές σχολές (αμερικανική, βρετανική και γαλλική) και ιδιαίτερα ο τρόπος με τον οποίο αναπτύχθηκε στην καθεμιά η εθνογραφία. Η τέταρτη ενότητα εξετάζει τις σχέσεις κοινωνίας, φύσης και ατόμου στις παραδοσιακές και «πρωτόγονες» κοινωνίες. Εξετάζεται το φαινόμενο της ανταλλαγής με εθνογραφικά παραδείγματα από τη Μελανησία, την Πολυνησία και τη βορειοδυτική Αμερική (Mauss), και οι σχέσεις κοινωνίας και φύσης σε συγκεκριμένες παραδοσιακές κοινωνίες (Εσκιμώοι, Αβορίγινες της Αυστραλίας και Nuer του δυτικού Σουδάν).

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Το μάθημα έχει σκοπό 1) να δώσει μια εικόνα της πολιτισμικής ποικιλότητας εστιάζοντας σε παραδείγματα από μη δυτικές κοινωνίες (κυρίως φυλές της κεντρικής και νότιας Αμερικής, Πολυνησία, Μελανησία και κεντρική Αφρική), και 2) να εισαγάγει ζητήματα που αφορούν την εθνογραφική πρακτική – δηλαδή πώς παρατηρεί, μελετάει και περιγράφει κανείς μια κοινωνία – καθώς και τη σχέση της εθνογραφίας με την ανθρωπολογική θεωρία.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Προβολή ταινιών, διαλέξεις.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Γραπτή πρόοδος (30%) και τελική εξέταση (70%).

Ελληνική Εθνογραφία

KA-112

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Άκης Παπαταξιάρχης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Εξετάζεται η συμβολή της κοινωνικής ανθρωπολογίας στη μελέτη της ελληνικής πολιτισμικής ταυτότητας και των πολιτικών της χρήσεων. Παράλληλα διερευνώνται οι κοινωνικές σχέσεις και οι νοοτροπίες που διαμορφώνονται στους χώρους της ελληνικής υπαίθρου και της πόλης, ενώ δίνεται έμφαση στη διαπραγμάτευση εννοιών όπως οικιακή ομάδα και οικογένεια, συγγένεια και φύλα, θρησκεία και πολιτικές σχέσεις. Τέλος εξετάζονται προσεγγίσεις που συνδυάζουν την Ανθρωπολογία και την Ιστορία στη μελέτη του νεοελληνικού παρελθόντος.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Να προσφέρει μια εμπειριστατωμένη εικόνα της σύγχρονης ανθρωπολογικής θεωρίας, τόσο από ιστορική άποψη όσο και από την άποψη των σύγχρονων εθνογραφικών κειμένων στα οποία εφαρμόζονται τα διαφορετικά θεωρητικά παραδείγματα της ανθρωπολογικής σκέψης.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις, συζήτηση.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Γραπτή τελική εξέταση.

Πολιτισμός και Κοινωνία στη Σύγχρονη Ελλάδα

KA-113

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Άκης Παπαταξιάρχης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Στο μάθημα αυτό, θα εξετάσουμε ορισμένους από τους τρόπους με τους οποίους έχει εφαρμοστεί στο παρελθόν και εφαρμόζεται σήμερα η προβληματική της κοινωνικής ανθρωπολογίας στη μελέτη της ελληνικής κοινωνίας. Θα κάνουμε μια σύντομη ιστορική αναδρομή στις ποικίλες θεωρητικές και μεθοδολογικές προσεγγίσεις που διατύπωσαν και εφάρμοσαν οι εθνογράφοι της ελληνικής κοινωνίας και στα βασικά θέματα με τα οποία ασχολήθηκαν. Θα εστιάσουμε την προσοχή μας ιδιαίτερα στο ζήτημα της κατασκευής της ταυτότητας στον οικιακό και τον εξω-οικιακό χώρο, στη συγκρότηση εναλλακτικών αντιλήψεων για τον εαυτό που βρίσκονται σε αντίστιξη προς το κυρίαρχο «οικιακό μοντέλο» της ταυτότητας, στις αλλαγές που επέρχονται στα πεδία της συγγένειας και της σεξουαλικότητας στη σύγχρονη ελληνική κοινωνία. Επίσης, θα εξετάσουμε τα ζητήματα της εθνικής και εθνοτικής ταυτότητας, μέσα στα πλαίσια μιας ευρύτερης συζήτησης για την πολιτική της ταυτότητας.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Στο μάθημα αυτό αναπτύσσουμε παραπέρα ορισμένα ζητήματα που εξετάζονται στα πλαίσια του μαθήματος Εθνογραφία της Ελληνικής Κοινωνίας. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην πρόσφατη μεθοδολογική και θεματολογική ανανέωση της ελληνικής εθνογραφίας, που ήρθε ως αποτέλεσμα της εφαρμογής στη μελέτη της ελληνικής κοινωνίας των νεότερων θεωρητικών αναζητήσεων και προβληματικών που αναπτύχθηκαν στις ανθρωπολογικές σπουδές κατά τις δύο τελευταίες δεκαετίες.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: *Εθνογραφία της Ελληνικής Κοινωνίας*.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Γραπτές εξετάσεις, προαιρετική εργασία σε συνεννόηση με τον διδάσκοντα.

Εθνογραφικές Προσεγγίσεις της Μεσογείου

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Έφη Πλεξουσάκη

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Το μάθημα θα αλλάξει ανά δύο περίπου χρόνια θεματική. Για το ακαδημαϊκό έτος 2006-2007 αντικείμενο του μαθήματος θα είναι το ζήτημα της βίας (εμπόλεμης ή όχι) και των συγκρούσεων που χαρακτηρίζονται ως «εθνικές» ή «εθνοτικές» με παραδείγματα από την περιοχή της Μεσογείου και συγκεκριμένα από την Ελλάδα (η περίπτωση της Θράκης), το Ισραήλ και την Παλαιστίνη και την Κύπρο. Η έμφαση θα είναι στο πώς ερευνώνται εθνογραφικά και αναλύονται ανθρωπολογικά, οι σχέσεις εξουσίας ανάμεσα στα εκάστοτε αντιμαχόμενα μέρη, η σχέση μνήμης, ιστορίας και συλλογικής ταυτότητας στα ευρύτερα κοινωνικοπολιτισμικά συμφραζόμενα.

Σε κάθε περιοχή θα αφιερωθούν 3 διαλέξεις. Η πρώτη διάλεξη θα παρουσιάζει το ιστορικό και πολιτικό πλαίσιο της συγκεκριμένης σύγκρουσης εισάγοντας τους/τις φοιτητές/-τριες στις βασικές παραμέτρους που διαμόρφωσαν τη σύγχρονη πραγματικότητα της. Στις δύο επόμενες, με αφετηρία κάθε φορά μία ταινία, θα συζητηθούν οι παράγοντες που καθορίζουν τη συλλογική ταυτότητα, η χρήση και η διαχείριση των συμβόλων της ταυτότητας από τα εμπλεκόμενα μέρη, ο ρόλος της μνήμης στον επαναπροσδιορισμό του παρελθόντος, οι επαναπροσδιορισμοί της συλλογικής ταυτότητας των πληθυσμών των συγκεκριμένων περιοχών μέσα στο χρόνο και γενικότερα θα αναλυθούν οι πολιτισμικές παράμετροι των συγκρούσεων ανάμεσα σε ομάδες που κατοικούν στις συγκεκριμένες περιοχές και οι τρόποι έκφρασης που αυτές παίρνουν.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Να εξοικειωθούν οι φοιτητές/-τριες με τη σύγκριση, μέσω μιας κοινής θεματικής, κοινωνιών της περιοχής της Μεσογείου τοποθετώντας την ελληνική κοινωνική πραγματικότητα σε ένα ευρύτερο πλαίσιο. Να ασκηθούν στο πώς μπορεί να χρησιμοποιηθεί ο κινηματογράφος ως εθνογραφικό μέσον στην ανάγνωση και μελέτη της κοινωνικής πραγματικότητας.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις, προβολή ταινιών, συζήτηση, γραπτές ασκήσεις.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ:

α) André Nouschi, *Η Μεσόγειος στον 20ό αιώνα*, εκδ. Μεταίχμο, 2000

β) Φάκελος με άρθρα

γ) Ταινίες ντοκιμαντέρ ή εθνογραφικά φιλμ

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Οι φοιτητές/-τριες θα εκπονήσουν υποχρεωτική απαλλακτική εργασία με βάση την οποία θα αξιολογηθούν. Η εργασία θα περιλαμβάνει τρεις μικρές εργασίες που θα έχουν τη μορφή γραπτών ασκήσεων και μία μεγάλη συνθετική εργασία βασισμένη στη βιβλιογραφία του μαθήματος. Οι μικρές εργασίες θα παραδίδονται στην διδάσκουσα στη διάρκεια του εξαμήνου και η τελική εργασία την τελευταία ημέρα των εξετάσεων του εξαμήνου.

Μετανάστευση και Μειονότητες: Ανθρωπολογικές Προσεγγίσεις

KA-115

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Πηνελόπη Τοπάλη

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Το μάθημα αποτελεί μία εισαγωγή στις ανθρωπολογικές θεωρίες της μετανάστευσης. Πιο συγκεκριμένα εστιάζει στους μετασχηματισμούς του έθνους-κράτους στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης και στις διαμεταναστευτικές πρακτικές που ολοένα και περισσότερο γίνονται ορατές στα σύγχρονη πραγματικότητα. Επιπλέον, μέσα από εμπειρικές μελέτες και εθνογραφίες της μετανάστευσης και με έμφαση σε ζητήματα εργασίας, φύλου, και θρησκείας μελετά το ζήτημα της μετανάστευσης εστιάζοντας στην πολιτισμική πλαισίωση των πρακτικών των μεταναστών με στόχο την ανάδειξη της ίδιας της δράσης τους.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Να προσφέρει μία εμπεριστατωμένη εικόνα των σύγχρονων θεωρήσεων για τη μετανάστευση μέσα από μία ανθρωπολογική σκοπιά επαναπροσδιορίζοντας την έμφαση από τη θεσμική διάσταση στον μετανάστη ως δρών υποκείμενο.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις, συζήτηση.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Γραπτή πρόοδος, γραπτή τελική εξέταση, προαιρετική εργασία σε συνεννόηση με τη διδάσκουσα.

Εθνογραφία της Νοτιοανατολικής Ασίας

KA-117

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Πηνελόπη Τοπάλη

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Το μάθημα προσεγγίζει την ανθρωπολογία της Νοτιοανατολικής Ασίας κινούμενο πάνω σε τρεις άξονες: Πρώτον, την αναζήτηση των τρόπων συγκρότησης των χωρών της νότιο-ανατολικής Ασίας σε μία ενιαία εθνογραφική περιοχή. Δεύτερον, την εστίαση σε συγκεκριμένα ζητήματα που έχουν απασχολήσει τους/τις εθνογράφους της περιοχής και που αφορούν στην έννοια του προσώπου και της εξουσίας καθώς και ζητήματα συγγένειας, οικιακού χώρου και φύλου. Τρίτον, τις μορφές που λαμβάνουν οι εθνογραφικές έρευνες πληθυσμών της Νοτιοανατολικής Ασίας στο μεταναστευτικό πλαίσιο όπως αυτό διαμορφώνεται στη Ευρώπη, την Ασία και τις Η.Π.Α.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις, συζήτηση, παρουσιάσεις κειμένων από τους φοιτητές/-τριες.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Συμμετοχή στο μάθημα, παρουσιάσεις κειμένων, εργασίες.

Ανθρωπολογία της Συγγένειας

KA-120

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Βενετία Καντσά

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Η συγγένεια υπήρξε το προνομιακό πεδίο μελέτης και έρευνας της ανθρωπολογίας για περίπου έναν αιώνα, μέχρι τη δεκαετία του 1970, όταν το ανθρωπολογικό ενδιαφέρον για τη μελέτη των συγγενειακών σχέσεων μειώθηκε αισθητά ύστερα από την κριτική που δέχτηκαν οι επονομαζόμενες ολιστικές προσεγγίσεις της συγγένειας. Ωστό-

σο, οι επιδράσεις της συμβολικής προσέγγισης της συγγένειας και των φεμινιστικών αναλύσεων του φύλου, της αναπαραγωγής και της σεξουαλικότητας, αλλά και οι εθνογραφικές καταγραφές των τρόπων με τους οποίους κατασκευάζονται και νοηματοδοτούνται οι συγγενειακές και οικογενειακές σχέσεις στις δυτικές κοινωνίες είχαν ως συνέπεια την ανανέωση του ανθρωπολογικού ενδιαφέροντος για τη μελέτη της συγγένειας και της οικογένειας τις τελευταίες δεκαετίες.

Στο πλαίσιο του μαθήματος επιχειρείται καταρχήν η γνωριμία με τις κυριότερες ανθρωπολογικές θεωρίες της συγγένειας και η κατανόηση βασικών εννοιών. Αναλυτικότερα, εξετάζονται η θεωρία της μονογραμμικής καταγωγής και η θεωρία της επιγαμίας, θεωρίες οι οποίες αντιμετωπίζουν τη συγγένεια ως συνολικό τρόπο οργάνωσης μιας κοινωνίας, και αναλύονται, ανάμεσα σε άλλες, οι έννοιες της καταγωγής, της αγγιστείας, της αιμομιξίας, της εξωγαμίας, του έδνου, της προίκας, της εγκατάστασης, της οικογένειας και της οικιακής ομάδας. Εξετάζονται ακόμα τόσο η συμβολική προσέγγιση όσο και φεμινιστικές θεωρήσεις που προτείνουν την από κοινού ανάλυση της συγγένειας και του φύλου, και οι οποίες αμφισβήτησαν παλαιότερες ολιστικές θεωρίες περί συγγένειας και προετοίμασαν το έδαφος για την ανάδυση σύγχρονων προσεγγίσεων. Τέλος, ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη χρήση νέων μεθόδων αναπαραγωγής και την εμφάνιση καινούργιων τρόπων συμβίωσης και μορφών γαμήλιων σχέσεων οι οποίες αμφισβήτησαν ρητά την άποψη ότι οι πλέον διαδεδομένες κοινωνικές μας σχέσεις είναι βασισμένες στη «βιολογία» ή τη «φύση», διαφοροποίησαν τις αντιλήψεις μας σχετικά με το «τι κάνει» κάποιον συγγενή, και επανέφεραν με ένταση στο προσκήνιο την ερώτηση αναφορικά με τις εννοιολογήσεις της συγγένειας και της οικογένειας σε διαφορετικά πολιτισμικά συμφραζόμενα.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Στόχος του μαθήματος είναι αφενός η κατανόηση και κριτική αποτίμηση των κυριότερων ανθρωπολογικών προσεγγίσεων που αφορούν τη συγγένεια, και αφετέρου η γνωριμία και εξοικείωση με τους βασικούς όρους, έννοιες και μεθοδολογίες της ανθρωπολογίας της συγγένειας. Ο τρόπος διδασκαλίας περιλαμβάνει διαλέξεις, συζήτηση και σχολιασμό κειμένων, προβολή εθνογραφικών ταινιών.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις, παρουσιάσεις κειμένων από τους/τις φοιτητές/-τριες, προβολή εθνογραφικών ταινιών.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Γραπτές εξετάσεις, γραπτή εργασία.

KA-122

Ανθρωπολογία των Φύλων

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Κώστας Γιαννακόπουλος

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Φεμινισμός/-οί και ανθρωπολογία/κοινωνικές επιστήμες: το ζήτημα της σχέσης κοινωνικών κινημάτων, κοινωνικής θεωρίας και «επιστήμης». Από την ανθρωπολογία των γυναικών στην ανθρωπολογία των φύλων: σύγχρονα θεωρητικά ρεύματα. Το ζήτημα της έμφυλης διαφοράς: φύση/γυναίκα/πολιτισμός/άνδρας; Βιολογικό/κοινωνικό φύλο (sex/gender), σεξουαλικότητα, αναπαραγωγή, συγγένεια. Φύλο και σχέσεις εξουσίας: ανδρική εξουσία και γυναικεία αντίσταση, ανδρισμός

και εξουσία. Το φύλο ως μεταφορά: το φύλο ως τρόπος νοηματοδότησης και νομιοποίησης των κοινωνικών σχέσεων και σχέσεων εξουσίας πέρα από το φύλο. Φύλο, σεξουαλικότητα και αναστοχαστική ανθρωπολογία: έμφυλες, σεξουαλικές ταυτότητες και διυποκειμενικότητα στην ανθρωπολογική έρευνα και γραφή.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Να εξοικειώσει τους φοιτητές/-τριες με τις κυριότερες ανθρωπολογικές προβληματικές για το φύλο και με τη χρήση του φύλου ως εργαλείο προβληματισμού για ευρύτερα ζητήματα που απασχολούν την ανθρωπολογία, όπως η σχέση μεταξύ του βιολογικού και του κοινωνικού/πολιτισμικού και οι σχέσεις εξουσίας.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις, συζήτηση.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Γραπτή τελική εξέταση.

Ανθρωπολογία της Επιστήμης

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Βενετία Καντσά

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Αντικείμενο του μαθήματος είναι οι ανθρωπολογικές προσεγγίσεις της επιστήμης. Μέχρι πρόσφατα η μελέτη της επιστήμης αφορούσε σχεδόν αποκλειστικά την ιστορία και φιλοσοφία των επιστημών, ενώ, τα τελευταία μόλις χρόνια ένας νέος κλάδος, οι σπουδές επιστήμης και τεχνολογίας (ΣΕΠ), επέφεραν την διεύρυνση του ενδιαφέροντος από ζητήματα γνωσιολογίας στα κοινωνικά πλαίσια παραγωγής της γνώσης.

Στα πλαίσια του μαθήματος θα αναφερθούμε στο έργο δύο κύριων εκπροσώπων των σπουδών επιστήμης και τεχνολογίας, του Γάλλου φιλοσόφου και ανθρωπολόγου Bruno Latour και του συνεργάτη του Steve Woolgar, – με αναφορά κυρίως στο έργο τους για την «εθνογραφία του εργαστηρίου»– και θα εξετάσουμε τη σχέση ανάμεσα στις ΣΕΠ και την ανθρωπολογία της επιστήμης. Πέρα από την ενασχόληση με τις πολιτισμικές συνθήκες παραγωγής «αντικειμενικής γνώσης» και την έννοια του εργαστηρίου ένας δεύτερος κεντρικός άξονας του μαθήματος θα κινηθεί σε ζητήματα επιστημολογίας, τρόπου παραγωγής γνώσης και σχέσεων εξουσίας όπως αναδύονται μέσα από τον διάλογο των σπουδών της επιστήμης με τις φεμινιστικές και μετααποικιακές σπουδές. Η ανθρωπολογία εξαιτίας της ενασχόλησής της με το φύλο ως αναλυτικό εργαλείο και τρόπο θέασης του πολιτισμού αλλά και του «παραδοσιακού» ενδιαφέροντός της για τους τρόπους γνώσης και κατανόησης του κόσμου από άλλους πολιτισμούς ήταν επαρκώς εφοδιασμένη να μελετήσει τις πολιτισμικές συνθήκες παραγωγής γνώσης σε δυτικές και μη δυτικές κοινωνίες και να τονίσει τη σημασία μιας ανάλυσης «από τη σκοπιά του ιθαγενούς» είτε πρόκειται για τους μάγους μιας φυλής ή τους ερευνητές σε ένα εργαστήριο. Περαιτέρω δε, επισήμανε την ανάγκη να μελετώνται τα δίκτυα, οι σχέσεις εξουσίας και οι πολλαπλοί λόγοι που υπερβαίνουν τον λόγο των ερευνητών και αφορούν σε σύνθετες σχέσεις σε τοπικό και παγκόσμιο επίπεδο.

Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί, ως μελέτη περίπτωσης, στο επιστημονικό πεδίο της βιολογίας και ειδικά της γενετικής, στη συζήτηση για τη σχέση «φύση»-«επιστήμη», και τις νέες μορφές εξουσίας, συλλογικότητας και ιδιότητας

KA-129

του πολίτη όπως προκύπτουν μέσα από τις πρόσφατες επιστημονικές και τεχνολογικές εξελίξεις.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Στόχος του μαθήματος είναι η κριτική προσέγγιση της επιστήμης ως «αποκομμένη» γνώση και η προσπάθεια κατανόησής της με αναφορά στα ευρύτερα πολιτισμικά της συμφραζόμενα μέσω μιας «πολυεπίπεδης» εθνογραφικής μεθόδου. Ο τρόπος διδασκαλίας περιλαμβάνει διαλέξεις, παρουσίαση και σχολιασμό κειμένων, προβολή εθνογραφικών ταινιών. Το μάθημα βαθμολογείται στη βάση α) προφορικών παρουσιάσεων, β) εκπόνησης γραπτής εργασίας και γ) τελικών γραπτών εξετάσεων.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Γραπτή τελική εξέταση.

KA-130

Ανθρωπολογία της Θρησκείας

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Θόδωρος Παραδέλλης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Στο πρώτο μέρος του μαθήματος εξετάζεται η ιστορική προέλευση, διαμόρφωση και μετασχηματισμός των εννοιών θρησκεία, μαγεία και επιστήμη στη δυτική σκέψη και οι επιδράσεις τους στον ανθρωπολογικό λόγο. Παρουσιάζονται οι κοινωνιολογικές, λειτουργικές και συμβολικές προσεγγίσεις στη θρησκεία και μαγεία. Τέλος διερευνώνται οι διάφορες θρησκευτικές μορφές κοινωνικής διαμερτυρίας (μεσσιανισμός, χιλιασμός, εκστατικές λατρείες, πνευματοληψία κ.ά.) με αναφορά σε διάφορα εθνογραφικά παραδείγματα από άλλους πολιτισμούς. Το δεύτερο μέρος του μαθήματος αφιερώνεται στο παράδειγμα του Ισλάμ. Αναλύεται η ιστορική και πολιτική δυναμική, το δόγμα και οι ηθικές και κοινωνικοπολιτικές διαστάσεις της ισλαμικής θρησκείας. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις μορφές της λαϊκής λατρείας, στο εσωτερικό Ισλάμ (σουφισμός) και στην πολλαπλότητα των ισλαμικών παραδόσεων.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Εμβάθυνση στις βασικές κοινωνιολογικές και ανθρωπολογικές θεωρίες των θρησκευτικών φαινομένων με βασικό παράδειγμα το Ισλάμ.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις και προβολή εθνογραφικών ταινιών.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Γραπτή τελική εξέταση.

KA-132

Ανθρωπολογία της Τελετουργίας και των Συμβόλων

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Θόδωρος Παραδέλλης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Το μάθημα αναφέρεται στις ανθρωπολογικές θεωρίες και προσεγγίσεις στις διάφορες τελετουργικές και συμβολικές εκφάνσεις και διαστάσεις του πολιτισμού. Αρχικά αναλύονται η σχέση της γνωστικότητας με τον πολιτισμό, τα συστήματα ταξινόμησης και δόμησης της ανθρώπινης εμπειρίας και η κατασκευή των ιδεολογικών και κοσμολογικών συστημάτων. Στη συνέχεια παρουσιάζονται οι διάφορες σύγχρονες ανθρωπολογικές προσεγγίσεις και ερμηνείες των τελεστικών και τελετουργικών πρακτικών. Περιγράφονται οι βασικοί μηχανισμοί της συμβολικής σκέψης, αναλύεται η έννοια του συμβόλου και παρουσιάζονται οι

τρόποι με τους οποίους η ανθρωπολογία προσεγγίζει το συμβολισμό. Τέλος αναλύονται μερικά από τα βασικά θέματα της ανθρωπολογίας του προσώπου, των συναισθημάτων και του σώματος. Το μάθημα περιλαμβάνει και προβολή μερικών σημαντικών εθνογραφικών ταινιών με θέμα τις τελετουργίες και τον τελετουργικό συμβολισμό.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Εμβάθυνση στις βασικές ανθρωπολογικές θεωρίες της τελετουργίας, της επιτέλεσης και των συμβολικών συστημάτων.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Γραπτή τελική εξέταση.

Η Επιτόπια Έρευνα και η Συμμετοχική Παρατήρηση στην Κοινωνική Ανθρωπολογία

KA-139

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Πηνελόπη Τοπάλη

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Παρουσιάζονται οι αρχές πάνω στις οποίες βασίζεται η επιτόπια έρευνα στην Κοινωνική Ανθρωπολογία, επιστήμη της οποίας κύρια μέθοδος είναι η συμμετοχική παρατήρηση. Το μάθημα επικεντρώνεται στο γεγονός ότι ο ορισμός και η χρήση της συμμετοχικής παρατήρησης δεν είναι ταυτόσημοι στα πλαίσια διαφορετικών ανθρωπολογικών θεωριών (λειτουργισμός, ερμηνευτική ανθρωπολογία).

Συγκεκριμένα θα αναλυθούν:

– Με ποιο τρόπο συνδυάζεται από τη μια η ενσωμάτωση του/της ερευνητή/-τριας στο πεδίο της έρευνας, από την άλλη η αποστασιοποίηση σε σχέση με την προσωπική εμπλοκή με πρόσωπα, καταστάσεις καθώς και με και το ίδιο το αντικείμενο της μελέτης.

– Πώς διαχωρίζονται στην καταγραφή των σημειώσεων τα περιγραφικά δεδομένα από τις προσωπικές στάσεις του/της ερευνητή/-τριας και τις ερμηνείες του/της για την πραγματικότητα.

– Με ποιους τρόπους η παρουσία του/της ερευνητή/-τριας στο πεδίο και οι σχέσεις που αναπτύσσονται ανάμεσα στον/στην ερευνητή/-τρια και τους/τις ερευνώμενους/-ες κατά την διαδικασία της παρατήρησης επιδρούν πάνω στα ερευνητικά δεδομένα.

– Η θέση του και ο ρόλος του «αναστοχασμού» στην ερευνητική διαδικασία.

Οι φοιτητές/-τριες επεξεργάζονται τα παραπάνω ζητήματα κατά την διάρκεια ασκήσεων στη συμμετοχική παρατήρηση τις οποίες πραγματοποιούν συμμετέχοντας σε ομάδες εργασίας.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Να εξοικειωθούν οι φοιτητές/-τριες με την ερευνητική μέθοδο της συμμετοχικής παρατήρησης για την ανάλυση της κοινωνικής πραγματικότητας και με το ρόλο του/της ερευνητή/-τριας ως παρατηρητή/-τριας.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις, συζήτηση, ασκήσεις σε ομάδες εργασίας με θέμα πώς παράγεται, καταγράφεται και αναλύεται εθνογραφικό υλικό.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Παρουσιάσεις στην τάξη και γραπτές εργασίες.

ΚΑ-140

Ιστορία της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Έλια Πετρίδου

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Στο μάθημα γίνεται παρουσίαση, μέσα από μια κριτική σκοπιά, των κυριότερων θεωριών και ρευμάτων που κυριάρχησαν στην Κοινωνική Ανθρωπολογία από το 19ο αιώνα μέχρι και τη δεκαετία του 1970. Κατ' αυτόν τον τρόπο οι φοιτητές διαμορφώνουν μια πλήρη εικόνα για τις ιστορικές τάσεις της σύγχρονης ανθρωπολογίας ενώ, παράλληλα, κατανοούν την προέλευση και τα χαρακτηριστικά των τριών «εθνικών» της «σχολών» (της αγγλικής, της γαλλικής και της αμερικανικής). Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται σε βασικές έννοιες, όπως εξέλιξη, πολιτισμός, κουλτούρα, λειτουργία, διαδικασία και δομή. Ένα ζήτημα το οποίο εξετάζεται συστηματικά στο μάθημα αφορά τη χρήση της ιστορίας και την προσέγγιση της πολιτισμικής και κοινωνικής αλλαγής.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Να γνωρίσουν οι φοιτητές το αντικείμενο και τις μεθόδους της κοινωνικής ανθρωπολογίας όπως διαμορφώθηκαν ιστορικά και να κατανοήσουν ότι η ανθρωπολογική σκέψη έχει επηρεαστεί από – και έχει ασκήσει επιρροή σε – φιλοσοφικά ρεύματα και πολιτικές αντιλήψεις που κυριάρχησαν σε διαφορετικές ιστορικές περιόδους.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις, συζήτηση και προβολή εθνογραφικών ταινιών.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Γραπτή τελική εξέταση.

ΚΑ-141

Ανθρωπολογική Θεωρία

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Κώστας Γιαννακόπουλος

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Κριτική παρουσίαση των κυριότερων ανθρωπολογικών θεωριών (λειτουργισμός, δομολειτουργισμός, μαρξισμός, δομισμός, ερμηνευτική, μεταδομισμός) και η ένταξή τους σε ευρύτερα θεωρητικά ρεύματα. Έτσι, εξετάζεται ο τρόπος με τον οποίο η ανθρωπολογία συνομιλεί με άλλες επιστήμες όπως τη φιλοσοφία και τη ψυχανάλυση. Δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στη μετάβαση από τον δομισμό στον μεταδομισμό και στα σύγχρονα θέματα στην ανθρωπολογική θεωρία όπως υποκειμενικότητα, εξουσία-γνώση, ανθρωπολογία της ενσωμάτωσης/σωματοποίησης και του συναισθήματος. Η πρόσφατη, με βάση τις παραπάνω θεωρίες και θεματικές, επανεξέταση της εθνογραφικής έρευνας και γραφής θα αποτελέσει έναν από τους βασικούς άξονες του μαθήματος.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Να εξοικειωθούν οι φοιτητές/-τριες με τις βασικές θεωρίες που αναπτύχθηκαν στα πλαίσια κυρίως της κοινωνικής ανθρωπολογίας αλλά και γενικότερα των κοινωνικών και ανθρωπιστικών επιστημών. Να αναγνωρίσουν το γεγονός ότι η λεγόμενη «θεωρία» δεν είναι πολιτισμικά και πολιτικά «ουδέτερη», ούτε άσχετη προς τη λεγόμενη «πράξη».

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις, παρουσίαση κειμένων από τους φοιτητές/-τριες και συζήτηση, προβολή και ανάλυση εθνογραφικών ταινιών.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Γραπτή τελική εξέταση.

Ανθρωπολογία του Υλικού Πολιτισμού

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Έλια Πετρίδου

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Το μάθημα του υλικού πολιτισμού αποσκοπεί στην ανάδειξη του ρόλου που έχουν τα αντικείμενα στη διαμόρφωση του πολιτισμού. Ασκώντας κριτική σε νεωτερικές αντιλήψεις που διαχωρίζουν τους ανθρώπους από τα πράγματα και τον υλικό κόσμο, το μάθημα αυτό προσεγγίζει τα αντικείμενα ως μέσα επικοινωνίας και έκφρασης ιδεών και πολλαπλών σημασιών, ως μέσα διαμόρφωσης κοινωνικών σχέσεων, σχέσεων εξουσίας και χάραξης κοινωνικών ορίων. Για τις θεωρητικές αναζητήσεις στο ευρύ πεδίο του υλικού πολιτισμού χρησιμοποιούνται παραδείγματα μουσειακών συλλογών και αναπαράστασης, αναπαράστάσεις της πολιτιστικής κληρονομιάς (μνημεία αλλά και τουριστικά σουβενίρ), είδη «παραδοσιακής» τέχνης, ενδύματα, παιχνίδια, τεχνολογικά προϊόντα, και άλλα.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις, ασκήσεις, συζήτηση, προβολή οπτικο-ακουστικού υλικού.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Προαιρετικές εργασίες, γραπτή τελική εξέταση.

Οικονομική Ανθρωπολογία

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Βασιλική Μουτάφη

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Το πρώτο μέρος του μαθήματος επικεντρώνεται στη διαμόρφωση της Οικονομικής Ανθρωπολογίας (θεωρίες και ρεύματα) καθώς και τις βασικές προσεγγίσεις της έννοιας του «οικονομικού». Γίνεται κριτική παρουσίαση των κυριότερων ανθρωπολογικών θεωριών για την πρωτόγονη οικονομία και, ειδικότερα, για την ανταλλαγή, το δώρο και τους τρόπους/σχέσεις παραγωγής. Επίσης εξετάζονται διάφορες αντιλήψεις που έχουν επικρατήσει για τον συμβολισμό και την ηθική του χρήματος καθώς και απόψεις για τις διαφορές μεταξύ δυτικού και πρωτόγονου χρήματος. Το δεύτερο μέρος περιλαμβάνει ενότητες οι οποίες προορίζονται για την εξέταση των εξής θεμάτων: θεωρίες/έννοιες του εκσυγχρονισμού, της ανάπτυξης και των παγκοσμίων συστημάτων, προσεγγίσεις των διαδικασιών κοινωνικοοικονομικού μετασχηματισμού, και αναλυτικές σκοπιές πάνω στο ζήτημα εργασία και κοινωνικό φύλο.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Να εξοικειωθούν οι φοιτητές με την ανθρωπολογική αντιμετώπιση διαφόρων θεωρητικών και ερευνητικών ζητημάτων συναφών με οικονομικές σχέσεις, πρακτικές και αντιλήψεις, τόσο από μεθοδολογική άποψη όσο και από αναλυτική σκοπιά. Ειδικότερα, να κατανοήσουν πώς η εθνογραφική έρευνα ερμηνεύει τις ιδιαιτερότητες των εκάστοτε οικονομικών πρακτικών, συμπεριφορών και αντιλήψεων, εντάσσοντάς τες στα κοινωνικά και πολιτισμικά τους συμφραζόμενα.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις, συζήτηση, πρακτικές ασκήσεις.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Εργασία βασισμένη στην πρακτική άσκηση και γραπτή τελική εξέταση.

KA-143

KA-150

KA-153

Ανθρωπολογία του Τουρισμού

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Βασιλική Μοντάφη

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Οι παρακάτω άξονες αποτελούν τη βάση για τη συγκρότηση του μαθήματος: οι εννοιολογικές προσεγγίσεις του τουρισμού και της κατηγορίας του τουρίστα (δομικές αναλύσεις, ταξινομητικά σχήματα και η προσέγγιση του τουρισμού ως διαδικασία). Αναλυτικές προσεγγίσεις του τουριστικού λόγου, των τουριστικών αναπαραστάσεων και της διαπολιτισμικής, δι-υποκεμενικής τουριστικής συνάντησης· το ζήτημα της ανάπτυξης (development) και οι διαδικασίες του κοινωνικοοικονομικού μετασχηματισμού τις οποίες βιώνουν οι τοπικές κοινωνίες υποδοχής· η διαχείριση της κληρονομιάς, αντιλήψεις για την «παράδοση», τη φύση, το παρελθόν και την «αυθεντικότητα» (εναλλακτικές μορφές τουρισμού), και η ανασυγκρότηση της πολιτισμικής ταυτότητας· η διαπλοκή/αλληλεπίδραση του τουρισμού με έμφυλες «πραγματικότητες» (ιδεολογίες, σχέσεις, αντιλήψεις)· ζητήματα πολιτικής και σχεδιασμού του τουρισμού, καθώς και το ζήτημα της εννοιολόγησης του πολιτισμού από τη σκοπιά διαφόρων απόψεων που έχουν διατυπωθεί για την αιεφορία και την επίτευξή της.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Να εξοικειωθούν οι φοιτητές με την ανθρωπολογική προσέγγιση του τουρισμού, από μεθοδολογική και αναλυτική άποψη· ειδικότερα, να κατανοήσουν πώς η ανθρωπολογική/εθνογραφική έρευνα είναι σε θέση να φωτίσει τις ιδιαιτερότητες των τοπικών κοινωνιών μέσα από το πρίσμα των διασυνδέσεων τους με μια παγκόσμια οικονομική, κοινωνική και πολιτισμική πραγματικότητα, τον τουρισμό.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις, συζήτηση, πρακτικές ασκήσεις.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Εργασία ή/και γραπτή τελική εξέταση.

KA-192

Ανθρωπολογία της Μουσικής

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Πάνος Πανόπουλος

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Το μάθημα αποτελεί μια εισαγωγή στη μελέτη της μουσικής από ανθρωπολογική σκοπιά. Θα ασχοληθούμε με ποικίλες πραγματώσεις του μουσικού φαινομένου σε διάφορες κοινωνίες και θα εξετάσουμε τις κοινωνικές, πολιτισμικές και συμβολικές συνιστώσες της μουσικής. Θα προσεγγίσουμε, επομένως, τη μουσική όχι ως αυτόνομη καλλιτεχνική μορφή οργάνωσης του ήχου, αλλά ως κοινωνικό και πολιτισμικό φαινόμενο, εστιάζοντας στην ποικιλομορφία των πολιτισμικών νοημάτων των μουσικών τελέσεων σε διαφορετικές κοινωνίες, αλλά και μέσα στα πλαίσια της ίδιας κοινωνίας.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Μέσα από τη μελέτη των ποικίλων λειτουργιών της μουσικής σε διαφορετικούς πολιτισμούς, θα προσπαθήσουμε να εξηγήσουμε γιατί η ανθρωπολογική προσέγγιση της μουσικής δεν αποτελεί σήμερα έναν γνωστικό κλάδο που συγκροτείται με βάση ένα γνωστικό αντικείμενο (τη μουσική των «άλλων»), αλλά μια ευρύτερη αναλυτική και ερμηνευτική σκοπιά, η οποία επαναπροσδιορίζει τον τρόπο θεώρησης της μουσικής ως πεδίο παραγωγής και διαχείρισης των κοινωνικών σχέσεων και των συμβολισμών σε κάθε πολιτισμό.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις, ακρόαση μουσικών παραδειγμάτων.
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Γραπτή εξέταση, προαιρετική εργασία σε συνεννόηση με τον διδάσκοντα.

Εισαγωγή στην Ιστορία

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Χάρης Εξερχτόγλου

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Το μάθημα αποσκοπεί σε μια πρώτη επαφή των φοιτητριών/ών με το γνωστικό αντικείμενο της Ιστορίας και την διδασκαλία του στο Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας. Το μάθημα εισάγει τους φοιτητές σε ορισμένα κεντρικά προβλήματα της Ιστορίας όπως το υλικό της (αρχεία- πηγές –ιστοριογραφία) και η προσέγγισή του. Επιχειρεί να εξοικειώσει τους φοιτητές με βασικές έννοιες όπως η ιστορικότητα και η χρονικότητα. Παρουσιάζει τη σχέση της Ιστορίας με το παρελθόν και το παρόν, εξετάζοντας ζητήματα όπως η κοινωνική μνήμη και η ιστορική κουλτούρα. Τέλος διερευνά τη σχέση της Ιστορίας με την Κοινωνική Ανθρωπολογία αλλά και τις κοινωνικές επιστήμες γενικότερα.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Να αναδειχθεί η συνθετότητα της ιστορικής προσέγγισης και η χρησιμότητα της ιστορίας στην κατανόηση της του τρόπου με τον οποίο οι σύγχρονες κοινωνίες αντιλαμβάνονται τον εαυτό τους.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις, προβολή οπτικού υλικού, παρουσίαση εργασιών

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Γραπτή Πρόοδος , εργασίες, τελική εξέταση.

I-200

Προφορική Ιστορία

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Ποθητή Χαντζαρούλα

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Το μάθημα αποτελεί εισαγωγή στα κεντρικά θεωρητικά και μεθοδολογικά ζητήματα της προφορικής ιστορίας: Αποτελεί η προφορική ιστορία ένα διαφορετικό είδος ιστορίας και σε τι συνίσταται η διαφορά της; Τι είδους τεκμήρια είναι οι προφορικές μαρτυρίες; Για ποιο λόγο αποτελούν πρόκληση για τον ιστορικό του πρόσφατου παρελθόντος; Ποιες πλευρές της ανθρώπινης ιστορίας φωτίζουν οι προφορικές μαρτυρίες; Πώς προέκυψε και από ποιες ανάγκες η συγκρότηση της προφορικής ιστορίας σε ξεχωριστό γνωστικό πεδίο;

Τα θέματα στα οποία εστιάζει αφορούν: τη σχέση μνήμης και ιστορίας, τη μνήμη ως πηγή της ταυτότητας (ταξικής, έμφυλης, φυλετικής, σεξουαλικής, θρησκευτικής κλπ.), τη διαδικασία διαμόρφωσης της υποκειμενικότητας (ατομικής και συλλογικής), τη σχέση μεταξύ ερευνητριας/τή και πληροφορητριας/τή, ζητήματα δεοντολογίας της προφορικής συνέντευξης και χρήσης της προφορικής μαρτυρίας, τις πολιτικές της συγκρότησης της αφήγησης (μνήμη, απόκρυψη, σιωπή, τραύμα).

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Να εξοικειώσει τις φοιτήτριες/τές με τις θεωρητικές και μεθοδολογικές προσεγγίσεις της προφορικής ιστορίας μέσα από συγκεκριμένα ιστοριογραφικά παραδείγματα (ιστορία του Ολοκαυτώματος, εμφυλίου, απαρτχάιντ κλπ.). Και να τις/τους εισαγάγει σε ζητήματα

I-208

πρακτικής της προφορικής ιστορίας όπως ο σχεδιασμός και η διεξαγωγή συνεντεύξεων και η ερμηνεία των προφορικών μαρτυριών.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις, χρήση οπτικού και ηχητικού υλικού, ηλεκτρονικά αρχεία προφορικής ιστορίας.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Γραπτή τελική εξέταση.

I-212

Ιστορία του Τοπίου

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Παναγιώτης Δουκέλλης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Βάση του μαθήματος αποτελεί η θέση ότι τα ανθρωπογενή τοπία δύναται να εκληφθούν ως ιστορικά τεκμήρια των ανθρωπίνων κοινωνιών που τα διαμόρφωσαν και τα οικειοποιήθηκαν. Κάθε τοπίο δύναται να εκληφθεί ως ένα παλίμψηστο επί του οποίου εντοπίζονται τα ίχνη των κοινωνιών που κατά το παρελθόν ήταν εγκατεστημένες εκεί και με διάφορους τρόπους το προσάρμοζαν και το διαμόρφωναν κατά βούληση και σύμφωνα με τις ανάγκες τους. Σε μία πρώτη φάση επομένως προκύπτει ότι το αντικείμενο της ιστορίας του τοπίου είναι συγγενές με αυτό της ανθρωπογεωγραφίας ή της ιστορικής γεωγραφίας. Διαφοροποιείται από τούτα κυρίως εξ αιτίας της παρεμβολής του παρατηρητή: είναι γνωστό ότι στην έννοια του τοπίου περιλαμβάνεται τόσο ο θεώμενος τόπος, όσο και ο ίδιος ο παρατηρητής.

Το μάθημα αναφέρεται τόσο σε ζητήματα ιστορικότητας του τοπίου (μέθοδοι, πηγές και εργαλεία έρευνας) όσο και σε ζητήματα εκφοράς του τοπίου εκ μέρους συγγραφέων και ζωγράφων διαφόρων εποχών.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Υποχρεωτική παρακολούθηση των σεμιναρίων. Οι φοιτητές αξιολογούνται με βάση την ενεργό συμμετοχή τους στο μάθημα και την ποιότητα της εργασίας που αναλαμβάνουν να εκπονήσουν κατά τη διάρκεια του εξαμήνου. Δεν υπάρχει τελική γραπτή εξέταση.

I-214

Εισαγωγή στην Κοινωνική και Πολιτισμική Ιστορία του Βυζαντίου

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Γιάννης Σμαρνάκης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Το μάθημα αποτελεί μια εισαγωγή στη μελέτη της κοινωνίας και του πολιτισμού της Βυζαντινής αυτοκρατορίας. Μετά από μερικές αρχικές διαλέξεις για τα σύνορα, τους λαούς, τις γλώσσες και την πολιτική ιστορία του Βυζαντίου, εξετάζονται η εννοιολόγηση από τους Βυζαντινούς της «αυτοκρατορίας», η οργάνωση της διοίκησης και του στρατού. Στη συνέχεια αναδεικνύονται κάποια βασικά χαρακτηριστικά της βυζαντινής οικονομίας και κοινωνίας, όπως η οργάνωση της παραγωγής, η κοινωνική διαστρωμάτωση, η ζωή στις πόλεις και στην ύπαιθρο. Το μάθημα ολοκληρώνεται με διαλέξεις για τις κοσμοθεωρίες και τις ταυτότητες των Βυζαντινών, την εκπαίδευση και τους αρετικούς.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Γραπτή τελική εξέταση.

Πόλεμος και Κοινωνία στο Βυζάντιο

I-217

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Γιάννης Σμαρνάκης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Τα τελευταία χρόνια έχει αναζωπυρωθεί το ενδιαφέρον των ιστορικών για το στρατό στη Βυζαντινή αυτοκρατορία και τις σχέσεις του με την κοινωνία και το κράτος. Στο μάθημα αυτό εξετάζεται η βυζαντινή κοινωνία σε καιρό πολέμου. Πέρα από ζητήματα που αφορούν τη συγκρότηση, τον εξοπλισμό, τις τακτικές, την επιμελητεία των βυζαντινών στρατευμάτων ή τον πολιτικό ρόλο τους, θα επιχειρήσουμε να κατανοήσουμε τις βυζαντινές αντιλήψεις και στάσεις απέναντι στον πόλεμο και στην ειρήνη μέσα στα κοινωνικά και πολιτισμικά συμφραζόμενα της εποχής. Ειδικότερα θέματα που θα εξεταστούν είναι οι βυζαντινές θεωρίες περί πολέμου, η θέση των στρατιωτικών στην κοινωνία, η ανάδειξη της υποκειμενικότητας μέσα από την καθημερινή ζωή στους στρατώνες ή στις εκστρατείες.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: *Εισαγωγή στην Κοινωνική και Πολιτισμική Ιστορία του Βυζαντίου.*

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Προαιρετική πρόοδος, γραπτή τελική εξέταση.

Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία

I-220

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Σπύρος Καράβας

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Το μάθημα αρθρώνεται σε τέσσερις ενότητες, όπου εξετάζονται τα ακόλουθα ζητήματα: α) Η διαδικασία εδαφικής συγκρότησης της ελληνικής επικράτειας το πρώτο μισό του 20ού αιώνα. Οι πληθυσμιακές ανακατατάξεις, σε συνδυασμό με τις τοπικές και κοινωνικές ιδιαιτερότητες που αναδείχθηκαν. Οι μηχανισμοί ομογενοποίησης και τα όριά τους. β) Η ρητορική της Μεγάλης Ιδέας και οι εκδοχές της. Τα επιτεύγματα και τα αδιέξοδα των «εθνικών βλέψεων». Η οικονομική και πολιτισμική διάσταση της Μεγάλης Ιδέας μετά το 1922. γ) Το αντιστασιακό φαινόμενο και η ιδεολογική επίδραση του εμφυλίου πολέμου. Κράτος, παρθεράτος και κοινοβουλευτική δημοκρατία στη μετεμφυλιακή Ελλάδα. Η αποδοχή της Δικτατορίας και η αποενοχοποίηση το 1974. δ) Μεταναστευτικές πολιτικές και οικονομική ανάπτυξη. Η μεταπολεμική αναδιάρθρωση της κοινωνικής διαστρωμάτωσης και οι νέες συνθήκες των ταξικών αντιθέσεων.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Το μάθημα προσφέρεται στο δεύτερο κύκλο σπουδών και αποσκοπεί στην παρουσίαση και εξέταση βασικών θεματικών της σύγχρονης ελληνικής ιστορίας. Κατά τη διάρκεια του μαθήματος οι φοιτητές εξοικειώνονται με τη σχετική βιβλιογραφία και εργάζονται επάνω σε πηγές της περιόδου.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις, παρουσίαση οπτικού και ακουστικού υλικού, διανομή φωτοτυπιών.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Γραπτή τελική εξέταση, προαιρετική ανάθεση εργασιών η βαθμολογία των οποίων συνυπολογίζεται στην βαθμολογία.

I-221

Κράτος και Κοινωνία στη Νεότερη Ελλάδα (19ος-αρχές 20ου αι.)

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Γιάννης Γιαννιτσιώτης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Στο μάθημα εξετάζονται θέματα που άπτονται της κοινωνικής, οικονομικής και πολιτικής συγκρότησης της ελληνικής κοινωνίας από την ίδρυση του ελληνικού κράτους μέχρι και το κίνημα στο Γουδί. Η προσοχή μας εστιάζεται στη διερεύνηση του ρόλου του κράτους και της θεσμικής οργάνωσης στην προοπτική διαμόρφωσης μιας συνεκτικής και ομογενοποιημένης εθνικής κοινότητας, στον πελατειακό χαρακτήρα του πολιτικού συστήματος και τη μετεξέλιξή του, στη διαμόρφωση των κοινωνικών ομάδων και την εμφάνιση των ομογενών της Διασποράς, στις αντιλήψεις και πρακτικές εκσυγχρονισμού της οικονομίας.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Το μάθημα αποσκοπεί στην κριτική παρουσίαση της Νεότερης Ελληνικής Ιστορίας. Επιπλέον, επιχειρείται μια πρώτη επαφή των φοιτητών με ιστοριογραφικά κείμενα για τη συγκεκριμένη περίοδο, τα οποία παρουσιάζονται σε μια σειρά φροντιστηρίων.

ΜΕΘΟΔΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις υποστηριζόμενες από οπτικό υλικό και κείμενα. Φροντιστήρια κατά τη διάρκεια των οποίων ομάδες φοιτητών παρουσιάζουν κείμενα της σύγχρονης βιβλιογραφίας.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Πρόοδος και τελική εξέταση.

I-222

Ανοχή, Καταστολή και Ετερότητα στη Μεσαιωνική και Πρώιμη Νεότερη Ευρώπη

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Γιώργος Πλακωτός

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: το μάθημα εστιάζει στις ιστοριογραφικές παραδόσεις σχετικά με την ανάπτυξη της μεσαιωνικής διώκουσας κοινωνίας και τη διαδικασία κοινωνικής πειθάρχησης, ηθικής αναμόρφωσης και θρησκευτικής ομογενοποίησης κατά την πρώιμη νεότερη περίοδο. Καλύπτοντας την περίοδο από το 13ο αιώνα μέχρι το 18ο αιώνα το μάθημα εξετάζει τόσο τη θέση των μειονοτικών και περιθωριακών ομάδων όσο και τις διαδικασίες αποκλεισμού / ενσωμάτωσης και ποινικοποίησης της διαφοράς. Η εδραίωση των δικωτικών μηχανισμών και η διαδικασία ετεροποίησης προσεγγίζεται μέσα από το πρίσμα των σταδιακών αλλά ουσιαστικών αλλαγών που βίωσαν οι κοινωνίες της προβιομηχανικής Δύσης, όπως η δημιουργία του θεσμικού και γραφειοκρατικού κράτους και η μετάβαση από τη φεουδαρχία στον καπιταλισμό.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ:

- η εμφάνιση στις κοινωνικές πρακτικές και τον αξιακό κώδικα των κοινωνιών της προ-νεωτερικής Δύσης μέσω των διαδικασιών ετεροποίησης.
- η κατανόηση της δημιουργίας και λειτουργίας των μηχανισμών ποινικοποίησης.
- η εξοικείωση με τις σχετικές ιστοριογραφικές παραδόσεις και συζητήσεις.
- η διερεύνηση των δυνατοτήτων που προσφέρουν και των περιορισμών που θέτουν οι πρωτογενείς πηγές που προέρχονταν από κατασταλτικούς θεσμούς.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις, χρήση οπτικού υλικού και κειμένων.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: προαιρετικές παρουσιάσεις και εργασίες, τελική γραπτή εξέταση.

Οικονομία και Υλικός Πολιτισμός στην Πρώιμη Νεότερη Ευρώπη

I-224

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Γιώργος Πλακωτός

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Από το 15ο μέχρι το 18ο αιώνα η ευρωπαϊκή οικονομία γνώρισε μια σειρά αλλαγών στην ύπαιθρο, τις πόλεις και τις σχέσεις της με τον εξευρωπαϊκό κόσμο, οι οποίες θεωρείται ότι σηματοδότησαν μια σταδιακή μετάβαση στον καπιταλισμό και τη διαμόρφωση μιας παγκόσμιας οικονομίας υπό ευρωπαϊκή κυριαρχία. Το μάθημα διερευνά τις οικονομικές δομές και διαδικασίες αλλαγής, την οικονομική γεωγραφία του ευρωπαϊκού χώρου, την ανάπτυξη νέων κοινωνικών ομάδων και τις διεκδικήσεων που προβάλλουν και το ρόλο ορισμένων ευρωπαϊκών κρατών στην υπό διαμόρφωση παγκόσμια οικονομία. Σε αυτό το περιβάλλον μεσαιωνικών παραδόσεων και νεωτερικών μετασχηματισμών, ο υλικός πολιτισμός υφίσταται σημαντικές αλλαγές. Το μάθημα εξετάζει τα υλικά αντικείμενα ως μορφή επικοινωνίας ή γλώσσας, τις ανασηματοδοτήσεις τους και τη θέση τους στη διαμόρφωση κοινωνικών και οικονομικών σχέσεων.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ:

- η εξοικείωση και εμβάθυνση σε βασικά ζητήματα οικονομικής και κοινωνικής ιστορίας και η κατανόηση των πολλαπλών διαστάσεων του υλικού πολιτισμού στις κοινωνίες της προβιομηχανικής Ευρώπης.
- η διερεύνηση ευρύτερων ζητημάτων της ευρωπαϊκής ιστορίας από την οπτική της οικονομίας.
- η γνωριμία με τις σχετικές ιστοριογραφικές παραδόσεις.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις, χρήση οπτικού υλικού και κειμένων.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: προαιρετικές παρουσιάσεις και εργασίες, τελική γραπτή εξέταση.

Οι Πόλεις στον Ύστερο Μεσαίωνα και την Πρώιμη Νεότερη Ευρώπη

I-225

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Γιώργος Πλακωτός

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ: Το μάθημα εξετάζει την εμφάνιση και σταδιακή εδραίωση των πόλεων από τον 11ο αιώνα. Η διερεύνηση του αστικού φαινομένου διαρθρώνεται στους εξής άξονες:

- παραδείγματα αστικών σχηματισμών και πολεοδομικών σχεδιασμών,
- κοινωνική και οικονομική ιστορία / σχετικές ιστοριογραφικές παραδόσεις,
- η πόλη της προ-νεωτερικής Ευρώπης ως πεδίο διαμόρφωσης ταξικών και έμφυλων ταυτοτήτων, τελετουργικής επιβολής και σύγκρουσης, εγγλεισμών / αποκλεισμών / ενσωματώσεων, και ιεραρχικοποίησης των κοινωνικών σχέσεων και ρόλων.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ:

- η εξοικείωση με τη μελέτη του αστικού φαινομένου στις κοινωνίες της προβιομηχανικής Ευρώπης.

- η γνωριμία με τις σχετικές ιστοριογραφικές παραδόσεις.
- η κατανόηση των δυτικών κοινωνιών μέσα από την οπτική του αστικού χώρου.

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ: Διαλέξεις, χρήση οπτικού υλικού και κειμένων.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: προαιρετικές παρουσιάσεις και εργασίες, τελική γραπτή εξέταση.

I-226

Μνήμη, Ιστορία, Αναπαράσταση στην Ευρώπη του Πρώτου και Δεύτερου Παγκόσμιου Πολέμου

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Ποθητή Χαντζαρούλα

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Για ποιο λόγο ένα μάθημα για τους δύο παγκόσμιους πολέμους και για ποιο λόγο η ανάλυσή τους μέσα από τους άξονες της μνήμης, της ιστορίας και της αναπαράστασης;

Ο πρώτος λόγος είναι ότι οι δύο αυτοί πόλεμοι θέτουν με ιδιαίτερη πυκνότητα και μας βοηθούν να δούμε μέσα από πολλαπλά πρίσματα τα ζητήματα της δημοκρατίας, του εθνικισμού και των μειονοτήτων, των μπερδιαλιστικών ανταγωνισμών και της ενοποιημένης οικονομίας. Ο δεύτερος λόγος είναι ότι η εστίαση στους παγκόσμιους πολέμους φωτίζει τη σχέση της μνήμης με την ιστορία, τον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι αντιμετώπισαν το σύγχρονο πόλεμο και τις πολιτικές προεκτάσεις αυτής της αντιμετώπισης, την επαφή με το μαζικό θάνατο και της συνέπειές της για την πολιτική, τις δημόσιες και ατομικές αφηγήσεις και την εγγραφή της μνήμης στον κοινωνικό και ιστορικό χώρο (μνημεία, ερείπια, τοπία, πεδία μάχης). Η περίοδος στην οποία θα επικεντρωθούμε αφορά τις δεκαετίες από το ξέσπασμα του Πρώτου Παγκόσμιου Πολέμου μέχρι την επομένη του Δευτέρου, την οποία ο κορυφαίος ιστορικός Eric Hobsbawm ονόμασε «Εποχή της καταστροφής». Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στο φασισμό –τον οποίο ο Mark Mazower θεωρεί ως την πιο ευρωκεντρική από όλες τις ιδεολογίες–, στο ρόλο της θεωρίας του δικαίου («κράτος εξαιρέσεως») στην εδραίωση των αντιφιλελεύθερων καθεστώτων, στη Νέα Τάξη του Χίτλερ και στο Ολοκαύτωμα.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Να εισαγάγει τις φοιτήτριες/τές στα μεθοδολογικά και θεωρητικά ζητήματα που απασχολούν την σύγχρονη ιστοριογραφία, στη χρήση ποικίλων πηγών, όπως η αυτοβιογραφία, η λογοτεχνία, η μαρτυρία, ο κινηματογράφος, καθώς και στην εξοικείωση με νέες κατηγορίες ανάλυσης όπως το τραύμα και το συναίσθημα.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις, φωτογραφικό υλικό, απομνημονεύματα, λογοτεχνία, ηλεκτρονικές πηγές από το αρχείο του Yad Vashem, του BBC κ.ά.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Γραπτή τελική εξέταση.

I-232

Σλαβικοί λαοί στα Βαλκάνια (15ος-18ος αι.)

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Ελένη Γκαρά

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Με την παγίωση της οθωμανικής κυριαρχίας στα Βαλκάνια, η οποία επέφερε την κατάλυση των μεσαιωνικών σλαβικών

βασιλείων, σχεδόν όλοι οι νοτιοσλαβικοί πληθυσμοί ενσωματώνονται σε ένα κρατικό μόρφωμα, την Οθωμανική Αυτοκρατορία. Εντάσσονται σε έναν ενιαίο πολιτισμικό χώρο και ακολουθούν κοινή ιστορική πορεία, η οποία διαφέρει σημαντικά από εκείνη των νοτιοσλαβικών πληθυσμών που βρίσκονται υπό την εξουσία των Βενετών και των Αψβούργων. Παράλληλα, η πρόοδος του εξισλαμισμού επιφέρει την πολιτισμική διαφοροποίηση σημαντικού τμήματος των υπό οθωμανική κυριαρχία νοτιοσλαβικών πληθυσμών ήδη από τον 16ο αι., ενώ η αψβουργική πολιτική οδηγεί το 18ο αι. στη δημιουργία ενός ιδιότυπου χώρου όσμωσης των νοτιοσλάβων στη μεθόριο των δύο κρατών. Αντικείμενο του μαθήματος είναι η επισκόπηση της ιστορίας, της κοινωνίας και του πολιτισμού των σλαβόφωνων πληθυσμών στις οθωμανικές περιοχές των Βαλκανίων και την οθωμανοαψβουργική μεθόριο από την κατάκτηση της Βοσνίας το 1463 μέχρι τη σερβική εξέγερση το 1804.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Το μάθημα αποσκοπεί στην εξοικείωση των φοιτητών με την ιστορία, τις κοινωνικές πραγματικότητες και τον πολιτισμό των σλαβικών πληθυσμών των Βαλκανίων στους πρώιμους νεότερους χρόνους.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Συνδυασμός διαλέξεων και σεμιναρίου με ενεργό συμμετοχή των φοιτητών, χρήση οπτικού και κειμενικού υλικού.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Ασκήσεις στο μάθημα (20%), δύο μικρές εργασίες (900-1200 λέξεις) (15% και 20% αντίστοιχα), μία μεγάλη εργασία (3000-3600 λέξεις) (45%).

Ισλάμ και Χριστιανισμός στους Πρώιμους Νεότερους Χρόνους

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Ελένη Γκαρά

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Η εδραίωση του οθωμανικού κράτους έθεσε τις βάσεις για την υπαγωγή των Βαλκανίων και μέρους της Κεντρικής Ευρώπης υπό την εξουσία μιας μουσουλμανικής δυναστείας, ενώ παράλληλα δημιούργησε τις προϋποθέσεις για τη συγκρότηση πολυπληθών μουσουλμανικών κοινοτήτων σε ευρωπαϊκό χώρο. Το μάθημα εξερευνά τους πολλαπλούς τρόπους συνάντησης ανάμεσα στις μουσουλμανικές και τις χριστιανικές ευρωπαϊκές κοινωνίες στους πρώιμους νεότερους χρόνους, που χαρακτηρίζονται τόσο από σύγκρουση και αντιπαλότητα όσο και από συνεργασία και αλληλεπίδραση. Η μελέτη των επαφών ανάμεσα στα χριστιανικά κράτη της Ευρώπης και τη μουσουλμανική Οθωμανική Αυτοκρατορία, αλλά και ανάμεσα σε χριστιανικούς και μουσουλμανικούς πληθυσμούς, τόσο εντός όσο και εκτός της οθωμανικής επικράτειας, αναδεικνύει την πολλαπλότητα της ιστορικής εμπειρίας και αντιπαρατίθεται στα στερεότυπα που εκλαμβάνουν το Ισλάμ και τον Χριστιανισμό ως άχρονες ουσίες σε αιώνια αντιπαλότητα.

ΣΤΟΧΟΙ: Στόχος του μαθήματος είναι να εμβαθύνουν οι φοιτητές στο ζήτημα των επαφών ανάμεσα στο Ισλάμ και τον Χριστιανισμό στον ευρωπαϊκό χώρο κατά τους πρώιμους νεότερους χρόνους, εποχή που από τη μια μεριά διαμορφώνεται η έννοια της Ευρώπης και από την άλλη συγκροτούνται στα Βαλκάνια εντόπιες μουσουλμανικές κοινότητες.

ΜΕΘΟΔΟΣ: Συνδυασμός διαλέξεων και σεμιναρίου με ενεργό συμμετοχή των φοιτητών, χρήση οπτικού και κειμενικού υλικού.

I-233

I-235

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Ασκήσεις στο μάθημα (20%), δύο μικρές εργασίες (900-1200 λέξεις) (15% και 20% αντίστοιχα), μία μεγάλη εργασία (3000-3600 λέξεις) (45%).

Ιστορία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας (1300-1839)

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Ελένη Γκαρά

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Στα τέλη του 13ου αι. δημιουργήθηκε στο βορειοδυτικό άκρο της πολιτικά κατακερματισμένης Μικράς Ασίας μια μικρή μουσουλμανική ηγεμονία με αρχηγό κάποιον Οσμάν μπέη. Αντίθετα όμως με τις υπόλοιπες ηγεμονίες της εποχής, το κράτος του Οσμάν επεκτάθηκε εδαφικά και μετεξελίχθηκε σε μια πολυεθνική αυτοκρατορία, την Οθωμανική, η οποία κυριάρχησε στα Βαλκάνια, τη Μικρά Ασία και τη Μέση Ανατολή για πέντε αιώνες. Αντικείμενο του μαθήματος είναι η πολιτική, κοινωνική και οικονομική ιστορία της οθωμανικής επικράτειας από την παγίωση του οθωμανικού εμιράτου στις αρχές του 14ου αιώνα μέχρι την έναρξη της εποχής των μεταρρυθμίσεων το 1839, που εγκαινίασαν τη μετεξέλιξη της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας σε νεωτερικό κράτος.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Το μάθημα αποσκοπεί στην εξοικείωση των φοιτητών με την ιστορία του οθωμανικού κράτους και των πληθυσμών που ζούσαν στην επικράτειά του κατά τον ύστερο Μεσαίωνα και τους πρώτους νεότερους χρόνους.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις με συζήτηση, χρήση οπτικού και κειμενικού υλικού.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Γραπτή πρόοδος (30%), γραπτή τελική εξέταση (70%).

I-241

Ιστορία του Αρχαίου Κόσμου I: Πολιτεύματα και Πολιτική Ιστορία στην Αρχαία Ελλάδα

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Βασίλης Αναστασιάδης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Οι αρχαιοελληνικές πόλεις-κράτη παρουσιάζουν σημαντική ποικιλία πολιτευμάτων, τα οποία μάλιστα οργανώνονταν στο πλαίσιο της πολιτικής φιλοσοφίας σε περίπλοκα σχήματα ομοιοτήτων και αντιθέσεων. Παράλληλα, φαίνεται να υπήρξε έντονος ο προβληματισμός σχετικά με τη μετάλλαξη, τον εκφυλισμό ή την ολίσθησή τους, φαινόμενα τα οποία θα ήταν δυνατό να τεκμηριώνονται από την ίδια την πολιτική ιστορία. Το μάθημα αυτό αποβλέπει στην παρουσίαση των σπουδαιότερων πτυχών της σχετικής γραμματείας, πάντοτε σε συνάρτηση με τις σύγχρονές τους εξελίξεις στην οικονομία, την κοινωνία, τους θεσμούς και τη διπλωματία.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις, συζήτηση.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Γραπτή τελική εξέταση.

Ιστορία του Αρχαίου Κόσμου II:

Η Ιστορία της Ρώμης από τον 3ο π.Χ. στον 1ο μ.Χ. αιώνα

I-242

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Παναγιώτης Δουνκέλλης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Αντικείμενο του μαθήματος η εισαγωγή σε μείζονα ζητήματα της ρωμαϊκής ιστορίας από τον 3ο αιώνα π.Χ. ως τον 1ο αι. μ.Χ. κυρίως. Ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται στην μελέτη μικρού ανθολογίου πηγών (φιλολογικών, επιγραφικών και αρχαιολογικών) που εικονογραφούν κάποια από τα ζητήματα αυτά. Το μάθημα στοχεύει, πέραν από την σε αδρές γραμμές παρουσίαση της συγκεκριμένης ιστορικής περιόδου, στη μύηση των φοιτητών στις τεχνικές και μεθόδους ανάλυσης των πηγών.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Η εξοικείωση του φοιτητή με το αντικείμενο της ρωμαϊκής ιστορίας και κυρίως η μύησή του στη μελέτη και ιστορική ερμηνεία ιστορικών τεκμηρίων της περιόδου.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Γραπτή τελική εξέταση, προαιρετικές γραπτές εργασίες.

Ιστορία του Αρχαίου Κόσμου III:

Θεματική Εισαγωγή στην Αρχαία Ελληνική Ιστορία

I-244

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Βασίλης Αναστασιάδης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Η αρχαία ελληνική ιστορία κατά την αρχαϊκή και κλασική περίοδο. Καλύπτονται θεματικά ζητήματα οικονομικής, κοινωνικής και πολιτικής οργάνωσης. Παρουσιάζονται τα κυριότερα γεγονότα από την πλευρά της γεωπολιτικής, στρατιωτικής και διπλωματικής σημασίας τους.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Ο φοιτητής ενθαρρύνεται να κατανοήσει την αρχαία ελληνική ιστορία ως ένα πολύπτυχο φαινόμενων που αφορά σε γεγονότα μεγάλης κλίμακας αλλά και αντίστοιχα της καθημερινής ζωής. Η παρουσίαση πηγών αποσκοπεί σε μια στοιχειώδη γνωριμία με την αρχαιοελληνική ιστοριογραφία, αλλά και τη νεότερη βιβλιογραφία.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Γραπτή τελική εξέταση.

Ιστορία Αρχαίου Κόσμου IV: Οι Πολιτικές Ιδέες στα Πρώτα Χρόνια της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας

I-245

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Παναγιώτης Δουνκέλλης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Το μάθημα αποτελεί α) θεματική εξειδίκευση πτυχών του μαθήματος Ιστορία Αρχαίου Κόσμου II και β) χρονολογική προέκταση του προαναφερθέντος μαθήματος προς τον δεύτερο και τρίτο μεταχριστιανικό αιώνα. Καταβάλλεται προσπάθεια παρουσίασης θεματογραφίας σχετικής με τα ακόλουθα θέματα: απόψεις περί βασιλείας· οι απόψεις περί κράτους και νόμου του Κικέρωνα· Στωικοί και Επικουρείοι κοινωνικές και πολιτικές απόψεις Ρωμαίων νομομαθών (2ος-3ος αι.). Το μάθημα στηρίζεται σε ανθολόγιο κεμένων.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: *Ιστορία του Αρχαίου Κόσμου II.*

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Ενθαρρύνεται η ανάληψη εργασίας. Γραπτή τελική εξέταση.

I-256

Βυζάντιο και Δύση (11ος-15ος αι.)

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Γιάννης Σμαρνάκης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Στο μάθημα εξετάζονται οι σχέσεις Βυζαντίου και Δύσης από τον 11ο έως το 15ο αι. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις σταυροφορίες. Αναλύονται οι απόψεις της σύγχρονης ιστοριογραφίας για το θέμα και ερμηνεύονται οι διαφορετικές προσεγγίσεις των ερευνητών. Το ενδιαφέρον μας εστιάζεται κυρίως στις εικόνες για τον άλλο που διαμορφώνουν Βυζαντινοί και σταυροφόροι. Για την περίοδο από το 13ο αι. κ.ε. εξετάζονται οι εμπορικές σχέσεις με τις ιταλικές πόλεις και η θέση του Βυζαντινού κράτους στην αναδυόμενη διεθνή αγορά της ανατολικής Μεσογείου. Εκτίθενται οι προσπάθειες για την ένωση των Εκκλησιών και ερμηνεύονται τα αντικρουόμενα κοινωνικά συμφέροντα ενωτικών και ανθενωτικών. Τέλος αναλύονται οι πολιτισμικές επαφές με τη Δύση και η αλληλεπίδραση Βυζαντινών και δυτικών στο χώρο του Αιγαίου.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Προαιρετική πρόοδος, γραπτή τελική εξέταση.

I-265

Η Ευρώπη και η Ιστορία των «Λατών Χωρίς Ιστορία»

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Μαρία Σταματογιαννοπούλου

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Εξετάζεται αρχικά η ευρωπαϊκή κοινωνία και οικονομία, οι τεχνολογικές καινοτομίες και γενικότερα οι συνθήκες που επέτρεψαν την ευρωπαϊκή επέκταση και την «ανακάλυψη» νέων περιοχών κατά τον 15ο και 16ο αιώνα. Ειδικότερη έμφαση δίνεται στον μεσογειακό κόσμο και την έξοδό του στον Ατλαντικό, καθώς και στην ιστορία των χωρών της Ιβηρικής, Ισπανίας και Πορτογαλίας, που πρωτοστατούν κατά τον 15ο αιώνα στις εξερευνητικές αποστολές. Στη συνέχεια παρουσιάζεται ο «ισπανικός» 16ος αιώνας, η αποικιακή δηλαδή διείσδυση της ισπανικής μοναρχίας στην κεντρική και τη νότια Αμερική και οι τοπικές κοινωνίες (Μάγια, Αζτέκοι, Ίνκας) κατά την περίοδο της κατάκτησης. Οι συνέπειες της ισπανικής κυριαρχίας στην κοινωνική, οικονομική και πολιτισμική ζωή των ιθαγενών πληθυσμών, οι σχέσεις των τελευταίων με τους ευρωπαίους αποίκους και η νέα κοινωνία που διαμορφώνεται σταδιακά από την περίοδο αυτή αποτελούν κεντρικές θεματικές ενότητες του μαθήματος. Εξετάζονται επίσης οι τρόποι πρόσληψης των «Άλλων» στην ευρωπαϊκή σκέψη του 16ου αιώνα και ειδικότερα η συζήτηση, στον ισπανικό καθολικό κόσμο, σχετικά με την μεταχείριση των ιθαγενών πληθυσμών.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: 1) Να αποδώσει τα στοιχεία που χαρακτηρίζουν την ευρωπαϊκή επέκταση κατά τον 15ο και 16ο αιώνα, 2) να υποδείξει τους όρους με τους οποίους πραγματοποιείται η «συνάντηση» Ευρώπης και Αμερικής κατά την ίδια χρονική περίοδο και 3) να δώσει στους φοιτητές πλευρές της συνάντησης ιστορικής και ανθρωπολογικής έρευνας.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις, συζήτηση.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Γραπτή τελική εξέταση, προαιρετικές εργασίες.

Σύγχρονη Ευρωπαϊκή Ιστορία, (τέλη 18ου-αρχές 20ού αι.)

I-267

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Σπύρος Καράβας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Στο μάθημα εξετάζονται οι εξής θεματικές ενότητες: Βιομηχανική Επανάσταση – Γαλλική Επανάσταση – Η Ευρώπη μετά το 1815 και τα επαναστατικά κινήματα – Αστικοποίηση και εκβιομηχάνιση τον 19ο αιώνα – Δημιουργία εθνικών κρατών – Ο θρίαμβος και η κρίση του ευρωπαϊκού καπιταλισμού (1870-1914). Ιδιαίτερο βάρος δίνεται στις δύο επαναστάσεις (βιομηχανική και γαλλική) που άλλαξαν τη μορφή και καθόρισαν σε μεγάλο βαθμό την πορεία της Ευρώπης. Σε κάθε ενότητα προηγείται σύντομη εισαγωγή και χρονολογική παρουσίαση των γεγονότων-σημείων αναφοράς και επακολουθεί η ανάλυση των παραγόντων που επηρέασαν τις εξελίξεις καθώς και των μηχανισμών που χαρακτηρίζουν τις νέες ιστορικές πραγματικότητες.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Το μάθημα ανήκει στα υποχρεωτικά μαθήματα και προσφέρεται στο πρώτο εξάμηνο με στόχο την γνωριμία των φοιτητών με τις κυριότερες θεματικές της σύγχρονης Ευρωπαϊκής Ιστορίας.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις υποστηριζόμενες από οπτικό υλικό και φωτοτυπίες.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Γραπτή τελική εξέταση.

Κοινωνικές και Πολιτισμικές Προσεγγίσεις του Αστικού Χώρου (19ος-20ος αι.)

I-271

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Γιάννης Γιαννιτσιώτης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Στην αρχή της νέας χιλιετίας οι πόλεις εμφανίζονται δυναμικά στο προσκήνιο. Ποτέ άλλοτε δεν ζούσαν τόσοι άνθρωποι σε αυτές και η αστικοποίηση δεν είχε επηρεάσει τόσο αποφασιστικά τη ζωή του πλανήτη όσο στις μέρες μας. Η ανάδειξη της πόλης σε μήτρα και σύμβολο του σύγχρονου πολιτισμού συνδέεται άρρηκτα με την εποχή της νεωτερικότητας και του βιομηχανικού καπιταλισμού τον 19ο αιώνα. Σήμερα, την εποχή της ύστερης νεωτερικότητας και της παγκοσμιοποίησης, οι πόλεις έχουν μεταβληθεί σε τόπους πολύπλοκων και άνισων παγκόσμιων / τοπικών δικτύσεων που παράγουν μια ποικιλομορφία κοινωνικών, πολιτισμικών, πολιτικών και οικονομικών χωρικών μορφών.

Αποτελεί κοινή παραδοχή πλέον ότι η έννοια του χώρου λειτουργεί τόσο ως κεντρική οργανωτική αρχή των κοινωνικών επιστημών όσο και ως σημαίνουσα αναλυτική κατηγορία για την κατανόηση των κοινωνικών σχέσεων. Η δεκαετία του 1990 χαρακτηρίστηκε από την ανανέωση του ενδιαφέροντος των κοινωνικών επιστημών για τις χωρικές διαστάσεις των πολιτισμικών αντιλήψεων και πρακτικών. Έτσι, οι πόλεις δεν γίνονται πλέον αντιλήπτές μόνο ως θέατρο της ανθρώπινης δράσης, το πλαίσιο με άλλα λόγια εκδίπλωσης των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτικών δραστηριοτήτων των ανθρώπων· συνιστούν κατά κύριο λόγο χώρους της ανθρώπινης καθημερινής εμπειρίας και της μνήμης, χώρους αναπαράστασης και φαντασίας, κατεξοχήν πεδία στρατηγικών της εξουσίας αλλά και συλλογικής αντίστασης.

Η προσοχή μας επικεντρώνεται στην εξέταση των τρόπων με τους οποίους έγιναν αντιληπτά το αστικό φαινόμενο και η αστικοποίηση στην Ευρώπη στη διάρκεια των δύο τελευταίων αιώνων, και στην εξέταση των πρακτικών που υιοθετήθηκαν αναφορικά με τον σχεδιασμό και τον έλεγχο του αστικού χώρου. Κεντρικός στόχος του μαθήματος είναι η ανάδειξη του ιστορικού χαρακτήρα αυτών των αντιλήψεων και πρακτικών, δηλαδή η ένταξή τους στο ιδεολογικό, πολιτικό και οικονομικό πλαίσιο κάθε περιόδου. Πρωτεύουσα θέση στο εγχείρημά μας κατέχουν οι απόψεις των γιατρών, των στατιστικολόγων, των πολεοδόμων, των αρχιτεκτόνων, των κυβερνώντων και φυσικά των κοινωνικών επιστημόνων και των διανοητών του χώρου. Η πόλη του φιλελευθερισμού και της εκβιομηχάνισης, οι αστικές ουτοπίες στα τέλη του 19ου αιώνα και τις αρχές του 20ού, η πόλη του φασισμού και του ναζισμού, η πόλη της αποικιοκρατίας, οι σύγχρονες παγκόσμιες πόλεις σηματοδοτούν τους σταθμούς σε αυτό το «ταξίδι».

Σε ένα δεύτερο επίπεδο, θα μας απασχολήσουν δύο κεντρικά ζητήματα των σπουδών του αστικού φαινομένου. Το πρώτο αφορά τις έννοιες της κοινωνικής ανισότητας και της περιθωριοποίησης στο πλαίσιο των πόλεων. Θα εξετάσουμε τους διανοητικούς τρόπους με τους οποίους ο μαρξισμός, οι φεμινιστικές σπουδές και οι μετα-αποικιακές σπουδές επιχείρησαν να κατανοήσουν τις δύο αυτές έννοιες και πώς φτάσαμε σήμερα να μιλάμε για την κατασκευή της κοινωνικής διαφοράς αντί να κάνουμε λόγο για κοινωνική ανισότητα, εστιάζοντας την προσοχή μας στις κατηγορίες της ταυτότητας και τη σχέση τους με τις μορφές εξουσίας και ελέγχου του χώρου. Το δεύτερο αφορά τη συμβολή των πολιτισμικών σπουδών στην κατανόηση του αστικού φαινομένου και συγκεκριμένα την ανάδειξη της σχέσης μεταξύ του αστικού τοπίου, της κατασκευής του νοήματος και της διαπραγμάτευσης των ταυτοτήτων.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Προβολή ολάνθις και διαφανειών, προβολή ταινιών, διαλέξεις.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Πρόοδος (προαιρετική), εργασία (προαιρετική), γραπτή τελική εξέταση.

I-272

Φύλο και εργασία στη νεότερη και σύγχρονη ευρωπαϊκή ιστορία

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Ποθητή Χαντζαρούλα

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Το μάθημα εισάγει την αναλυτική κατηγορία του φύλου στην ιστορία της εργασίας και της ταξικής συγκρότησης. Στόχος είναι να γίνει κατανοητή η νέα έννοια της εργασίας που αναδύεται το δέκατο ένατο αιώνα και να εξεταστούν τα χαρακτηριστικά αυτής της έννοιας. Κεντρικό ζήτημα της ιστορίας της γυναικείας εργασίας είναι η ερμηνεία του κατά φύλο καταμερισμού εργασίας και της παρουσίας των γυναικών στις χαμηλόμισθες, περιστασιακές και χαμηλού κύρους εργασίες. Η ένταξη του φύλου στην ιστορία της εργασίας αποσκοπεί στο να εξεταστεί με ποιους τρόπους οι αντιλήψεις για τη θηλυκότητα και τον ανδρισμό διαμόρφωσαν σχέσεις υποταγής και κυριαρχίας και με ποιους τρόπους αυτές όριζαν μηχανισμούς αποκλεισμού και ενσωμάτωσης στην εργασία και στο εργατικό κίνημα.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Να γίνει κατανοητή η μετάβαση από την προ-βιομηχανική στη βιομηχανική κοινωνία και η συμβολή της γυναικείας εργασίας σε αυτή τη μετάβαση. Να παρακολουθήσουμε το μετασχηματισμό της γυναικείας εργασίας στο δεύτερο μισό του δεκάτου ενάτου αιώνα και την επίδραση της εργατικής νομοθεσίας σε αυτή. Να αναλύσουμε τον τρόπο με τον οποίο το φύλο επηρέασε τις έννοιες της ειδικευσης, τεχνολογίας και καταμερισμού εργασίας.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις. Στο μάθημα θα χρησιμοποιηθεί η ελληνική και αγγλόγλωσση βιβλιογραφία της ιστορίας της εργασίας, καθώς και αυτοβιογραφικές και προφορικές πηγές που αναδεικνύουν την εμπειρία της τάξης και της εργασίας.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Γραπτή τελική εξέταση.

Εισαγωγή στη Γλωσσολογία

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Κώστας Κανάκης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Σε αυτό το μάθημα οι φοιτητές εισάγονται στη γλωσσολογία, τον κλάδο που έχει ως αντικείμενό του τη μελέτη των φυσικών γλωσσών, από τυπικής και λειτουργικής πλευράς. Εξετάζονται η ιστορία και οι βασικές αρχές της σύγχρονης γλωσσολογίας και δίνεται έμφαση στην παρουσίαση των επιπέδων της γλωσσολογικής ανάλυσης (φωνητική & φωνολογία, μορφολογία, σύνταξη, σημασιολογία). Δεδομένου ότι επιχειρεί να καλύψει βασικές θεωρητικές ανάγκες εκκολλημένων κοινωνικών επιστημών, το μάθημα εξετάζει όχι μόνο την τυπική (βλ. παραπάνω) αλλά και τη κοινωνικο-λειτουργική πλευρά της γλώσσας (πραγματολογία, κοινωνιογλωσσολογία) επιχειρώντας, έτσι, μια σύνδεση της γλώσσας ως πανανθρώπινου (γνωστικού) φαινομένου και της γλώσσας ως συγκεκριμένου επικοινωνιακού κώδικα (δηλαδή ως κοινωνικά τοποθετημένης πραγματικότητας και εμπειρίας). (Υ)

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Να εξοικειώσει τον φοιτητή των κοινωνικών επιστημών με τις γενικές αρχές της (δομικής και γενετικής-μετασχηματιστικής) γλωσσολογίας και συγκεκριμένα: α) με την τυπική μελέτη του κάθε επιπέδου γλωσσικής ανάλυσης και β) με τη λειτουργική πλευρά τη γλώσσας.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις, συζήτηση, πρακτικές ασκήσεις.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Εργασίες/ασκήσεις, πρόοδος, Γραπτή τελική εξέταση.

ΓΛ-300

Κοινωνιογλωσσολογία

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Κώστας Κανάκης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Ορισμός της κοινωνιογλωσσολογίας, σχετικοί κλάδοι, κοινωνικοί παράγοντες και διαστάσεις της γλωσσικής ποικιλοτητας, γλωσσική ποικιλοότητα και γλωσσικές ποικιλίες (φύλο, ηλικία, κοινωνική τάξη, σεξισμός και στερεότυπα), χρήσεις της γλώσσας: περιβάλλον, ύφος και επίπεδα ύφους, θεωρία προσαρμογής, πολύγλωσσες γλωσσικές κοινότητες, διατήρηση και μεταβολή γλώσσας, καθομιλούμενες, πρότυπες και κρεολές γλώσσες, γλώσσες pidgin και lingua franca, γεωγραφική και

ΓΛ-320

κοινωνική ποικιλότητα: διάλεκτοι και κοινωνιόλεκτοι, γλωσσική αλλαγή, εθνότητα και κοινωνικά δίκτυα, λειτουργίες του λόγου, γλωσσική ευγένεια και διαπολιτισμική επικοινωνία, γλωσσικός προγραμματισμός και γλωσσική εκπαίδευση, διγλωσσία και διμορφία, οι έρευνες του Labov, ο επεξεργασμένος και ο περιορισμένος κώδικας του Bernstein.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Πρώτον, να γίνει σαφές ότι οι γλώσσες δεν είναι ομοιογενείς και ότι ο καθένας μας έχει ένα γλωσσικό ρεπερτόριο (χειρίζεται δηλ. περισσότερες από μία γλωσσικές ποικιλίες ανάλογα με την περίπτωση). Δεύτερον, να εξοικειωθούν οι φοιτητές με τα κύρια θέματα που απασχολούν τη σύγχρονη κοινωνιογλωσσολογική έρευνα.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις, συζήτηση, πρακτικές ασκήσεις.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα – είναι όμως χρήσιμο να έχει κανείς βασικές γνώσεις γενικής γλωσσολογίας.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Εργασία ή/και γραπτή τελική εξέταση.

ΟΙ-400

Αρχές Πολιτικής Οικονομίας

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Χρίστος Μπέλλας

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Αρχικά παρουσιάζονται και αναλύονται βασικές έννοιες της σύγχρονης οικονομικής θεωρίας όπως η αγορά, το χρήμα, το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν, η οικονομική μεγέθυνση, η οικονομική ανισότητα, η ανεργία και σταδιακά συνδέονται με την προβληματική για την οικονομική ανάπτυξη και ειδικότερα για τις λιγότερο ανεπτυγμένες οικονομίες.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Στόχος του μαθήματος είναι η εισαγωγή των φοιτητών σε θεμελιώδεις έννοιες που άπτονται της σύγχρονης οικονομικής θεωρίας και της θεωρίας της οικονομικής ανάπτυξης. Φιλοδοξεί να αποτελέσει κάτι περισσότερο από ένα εισαγωγικό μάθημα αρχών οικονομίας που διδάσκεται σε πρωτοετείς φοιτητές κοινωνικών επιστημών. Επιδιώξει είναι ο εμπλουτισμός της προβληματικής των φοιτητών και με ζητήματα που αφορούν τις λεγόμενες λιγότερο ανεπτυγμένες οικονομίες.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις που υποστηρίζονται με τη διανομή φωτοτυπιών και την παρουσίαση οπτικού υλικού.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Πρόοδος, γραπτή τελική εξέταση.

ΟΙ-404

Θεωρίας της Οικονομικής Ανάπτυξης

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Χρίστος Μπέλλας

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Το μάθημα έχει σκοπό την εξέταση, από θεωρητική σκοπιά, των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι λιγότερο αναπτυγμένες οικονομίες. Αναλύεται η έννοια της οικονομικής ανάπτυξης, καθώς και οι επιπτώσεις της δυαδικής οικονομικής διάρθρωσης και του πλεονάζοντος εργατικού δυναμικού στην αναπτυξιακή διαδικασία. Εξετάζεται το θέμα της επιλογής του βαθμού έντασης κεφαλαίου στη διαδικασία κεφαλαιακής συσσώρευσης και τα πολιτικά διλήμματα που ανακύπτουν από κάθε επιλογή. Αναλύεται επίσης το ζήτημα των διεθνών οικονομικών σχέσεων των λιγότερο αναπτυγμένων χωρών με τον αναπτυγμένο κόσμο

και το πρόβλημα της υπερχρέωσης του Τρίτου κόσμου. Τέλος, με αναφορά στα προβλήματα των λιγότερο αναπτυγμένων χωρών, επιχειρείται διευκρίνιση εννοιών όπως η φτώχεια, η ανισότητα στη διανομή του εισοδήματος και η οικονομική ευημερία.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Η εξοικείωση των φοιτητών με τη βιβλιογραφία των θεματικών που παρουσιάζονται στο μάθημα και η ανάπτυξη της δυνατότητας κατανόησης και παρουσίασης σε γραπτό και προφορικό επίπεδο των σχετικών προβληματισμών.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Πρόοδος και γραπτή τελική εξέταση.

Γενική Ιστορία της Δυτικής Τέχνης – Από την αρχαιότητα έως τον 18ο αιώνα

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Τίτος Παπαμαστοράκης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Κάθε μορφή τέχνης αποτελεί και μια προσπάθεια αντίληψης και απόδοσης τόσο της εξωτερικής όσο και της εσωτερικής ανθρώπινης πραγματικότητας. Πρόκειται όμως για διαδικασία που είναι συγχρόνως προϊόν ενός κώδικα ατομικού (άτομο-δημιουργός) και ενός συλλογικού μέσα στον χρόνο και τον χώρο οι οποίοι οδηγούν και στις αντίστοιχες μορφές τέχνης. Η Γενική Ιστορία της Δυτικής Τέχνης αφορά την ιστορία των μορφών τέχνης στη Δύση, από την Αίγυπτο μέχρι σήμερα. ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Το μάθημα αποσκοπεί στην εξοικείωση των φοιτητών με την ιστορία της τέχνης και την κοινωνική προβληματική γύρω από αυτήν.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις και παρουσίαση οπτικού υλικού.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Γραπτή τελική εξέταση.

Τέχνη και Κοινωνία στην Ιταλική Αναγέννηση

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Τίτος Παπαμαστοράκης

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις και παρουσίαση οπτικού υλικού.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Γραπτή τελική εξέταση.

Αγγλικά I, II, III, IV

ΔΙΔΑΣΚΩΝ:

Γαλλικά I, II, III, IV

ΔΙΔΑΣΚΩΝ:

ΤΕΠ-520

ΤΕΠ-522

ΞΓΛ-
01,02,03,04

ΞΓΛ-
11,12,13,14

Όψεις της Έννοιας του Προσώπου

ΠΑ/Σ-001

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Αμύλιος Τσεκένης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Πρώτη ενότητα: «Πρόσωπο», «εαυτός», «άτομο», «κοινωνία». Ορισμοί και προβληματισμοί. Επιχειρείται ο ορισμός των ακόλουθων εννοιών: «πρόσωπο», «εαυτός», «άτομο». Στόχος είναι να καταδειχθεί η ιστορικότητα και η κοινωνική προέλευση των κατηγοριών αυτών. Οι παραπάνω κατηγορίες δεν είναι έμφυτες αλλά πολιτισμικά/κοινωνικά προσδιορισμένες και υπόκεινται σε ιστορικούς μετασχηματισμούς. Δείχνουμε ότι η εννοιολόγηση του «προσώπου» και η εννοιολόγηση της «κοινωνίας» συνδέονται. Παρακολουθούμε πως λογαριάστηκαν διάφοροι ανθρωπολόγοι και κοινωνιολόγοι με την αντίθεση άτομο/κοινωνία.

Ερωτήματα: Τα «άτομο» συνιστά μια ιδιαιτερότητα του δυτικού πολιτισμού; Μπορούμε να διακρίνουμε απόλυτα το «πρόσωπο» από το «άτομο»; Το «πρόσωπο»-ρόλος (personnage) από τον «εαυτό»; Πως μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε την αντίθεση εμείς/άλλοι – αναπόφευκτη διάσταση του ανθρωπολογικού εγχειρήματος αλλά και κατασκευή του ανθρωπολογικού λόγου – για να μελετήσουμε διαπολιτισμικά την έννοια του προσώπου;

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: να εισαγάγουμε τους φοιτητές σε μια αναλυτική κατηγορία της κοινωνικής ανθρωπολογίας παρουσιάζοντας και αναλύοντας κείμενα.

Το σεμινάριο χωρίζεται σε τρεις ενότητες. Κάθε ενότητα περιλαμβάνει έξι με οκτώ κείμενα. Όλα τα κείμενα μιας ενότητας θα παρουσιάζονται σε δυο συνεδρίες (δυο τρίωρα). Θα ακολουθεί συζήτηση για το κάθε κείμενο ξεχωριστά, και για το σύνολο των κειμένων της κάθε θεματικής ενότητας.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Ανθρωπολογία της συγγένειας, αγγλικά IV.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: κάθε φοιτητής θα παρουσιάσει δυο ή τρία κείμενα ενώ θα υποβάλει μια γραπτή περίληψη όλων των κειμένων του σεμιναρίου. Τέλος, θα επιλέξει ένα θέμα εργασίας με τον διδάσκοντα. Η βαθμολογία διαμορφώνεται βάσει των παρουσιάσεων, της συμμετοχής και της τελικής εργασίας.

Ανθρωπολογία της Εκπαίδευσης

ΠΑ/Σ-006

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Έφη Πλεξουσάκη

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Το μάθημα εξετάζει θεωρητικά και μεθοδολογικά ζητήματα που αφορούν στις πολιτισμικές διαστάσεις της εκπαίδευσης και του σχολείου. Περιλαμβάνει τρεις ενότητες:

α) Όψεις των σχέσεων εξουσίας στο σχολείο με αναφορά στις προσεγγίσεις της «κριτικής κοινωνιολογίας». Σχολείο και πολιτισμός: οι «μαθητικές

κουλτούρες» απέναντι στη «σχολική κουλτούρα». Οι έννοιες της αντίστασης και της σύγκρουσης, όπως τις διαπραγματεύονται εθνογραφικές μελέτες για τους μαθητές της εργατικής τάξης στη βρετανική εκπαίδευση.

β) Η εθνογραφία ως μέθοδος για τη μελέτη των καθημερινών σχέσεων και πρακτικών στο σύγχρονο σχολείο στο πλαίσιο της θεωρίας της συμβολικής αλληλόδρασης. Στρατηγικές μαθητών και εκπαιδευτικών και η διαπραγμάτευση συμβόλων και σημασιών στο πλαίσιο της σχολικής τάξης.

γ) Ανθρωπολογία και εκπαίδευση στις Η.Π.Α: το σχολείο μέσα από το πρίσμα της πολλαπλότητας των πολιτισμικών αναφορών των μαθητών. Η πολιτισμική μεταβίβαση ως σκοπιά για τη μελέτη του σχολείου. Οι παράμετροι της «ράτσας» και της «εθνοτικής καταγωγής». Πολιτισμικός σχετικισμός και πολυπολιτισμικότητα αναφορικά με το περιεχόμενο της εκπαίδευσης. Κριτικές θεωρήσεις της πολυπολιτισμικής ή διαπολιτισμικής εκπαίδευσης.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Να εξοικειωθούν οι φοιτητές/-τριες με τα βασικά θεωρητικά εργαλεία που έχουν χρησιμοποιηθεί για τη μελέτη του σχολείου. Να ασκηθούν στη χρήση των θεωρητικών εργαλείων για την επεξεργασία εθνογραφικών δεδομένων από το σχολικό χώρο.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις, συζήτηση, ασκήσεις στην ανάλυση εμπειρικού υλικού.

ΠΑ/Σ-020

Πηγές της Ιστορίας των Οθωμανικών Βαλκανίων

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Ελένη Γκαρά

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Η πρακτική άσκηση εξετάζει τα διάφορα είδη πηγών που έχει στη διάθεσή του ο ιστορικός που ερευνά την ιστορία των οθωμανικών Βαλκανίων από την εμφάνιση των Οθωμανών στα Βαλκάνια μέχρι την εποχή του Τανζιμάτ. Στο πλαίσιο της άσκησης θα εξεταστούν τα κυριότερα είδη πηγών, οθωμανικών και μη, και θα διερευνηθούν οι δυνατότητες και τα όριά τους. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στις αρχειακές πηγές.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Η άσκηση αποσκοπεί στην εξοικείωση των φοιτητών με τις κυριότερες πηγές της ιστορίας των οθωμανικών Βαλκανίων και την ανάπτυξη κριτικής σκέψης στη χρήση των πηγών. Στόχος της άσκησης είναι επίσης η εκπαίδευση των φοιτητών στη συγγραφή μιας πρωτότυπης εργασίας.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Σεμινάριο με ενεργό συμμετοχή των φοιτητών.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Ιστορία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας (1300-1839).

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Οι φοιτητές θα αξιολογηθούν κατά 30% από τη συμμετοχή και δραστηριότητά τους στις εβδομαδιαίες συναντήσεις, στις οποίες η παρουσία είναι υποχρεωτική, και κατά 70% από τη γραπτή εργασία (4000-5000 λέξεις) που θα παραδώσουν στο τέλος του εξαμήνου.

Μειονότητες και Μετανάστευση

ΠΑ/Σ-022

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Πηνελόπη Τοπάλη

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Στην πρακτική αυτή άσκηση οι φοιτητές/-τριες θα κληθούν να επεξεργαστούν περαιτέρω και να εφαρμόσουν ζητήματα που αφορούν στη σύγχρονη μελέτη της μετανάστευσης μέσα από τη συγγραφή μικρών εργασιών και παρουσιάσεων.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Να ασκηθούν οι φοιτητές/-τριες στη βιβλιογραφική έρευνα, τη συγγραφή, και τις μεθόδους επιτόπιας έρευνας σε μεταναστευτικούς πληθυσμούς.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Σεμινάρια στα πλαίσια των οποίων οι φοιτητές/-τριες θα μελετούν, παρουσιάζουν και συγγράφουν κείμενα που αφορούν μεταναστευτικές ομάδες.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Μετανάστευση και Μειονότητες: Ανθρωπολογικές Προσεγγίσεις.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Συμμετοχή στο μάθημα, παρουσιάσεις και γραπτές εργασίες.

Ιστορική Δημογραφία

ΠΑ/Σ-026

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Σπύρος Καράβας

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Το μάθημα επικεντρώνεται σε τρεις θεματικές ενότητες που εξετάζονται παράλληλα. Θέμα της πρώτης ενότητας είναι το αντικείμενο και οι τεχνικές της Ιστορικής Δημογραφίας (Κοινωνική ιστορία, δημογραφία και «γέννηση» της Ιστορικής Δημογραφίας – Πρακτική εφαρμογή των τεχνικών).

Η δεύτερη ενότητα εξετάζει την ιστορία του πληθυσμού (Εξέλιξη του παγκόσμιου πληθυσμού από την παλαιολιθική εποχή μέχρι σήμερα – Θεωρίες περί πληθυσμού και δημογραφικές πολιτικές). Τέλος, θέματα της τρίτης ενότητας είναι η δημογραφική ανάλυση – αστική δημογραφία – ανάλυση των δημογραφικών συμπεριφορών, 16ος-19ος αιώνας – συγκρότηση του αστικού πληθυσμού και μεταναστεύσεις, 18ος-20ος αι. Ελληνική Ιστοριογραφία.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Το μάθημα αποσκοπεί στην καλύτερη δυνατή κατανόηση των τεχνικών και μεθόδων της ιστορικής δημογραφίας και στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων των φοιτητών στον χώρο αυτό.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις και ασκήσεις κατά τη διάρκεια του μαθήματος

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Παρουσία και συμμετοχή των φοιτητών στο μάθημα. Γραπτές εργασίες κατά τη διάρκεια του εξαμήνου.

Φάρμακα και Κοινωνία

ΠΑ/Σ-029

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Ντιάνα Τράκα

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Φαρμακευτικές, χημικές και ναρκωτικές ουσίες χρησιμοποιούνται στις κοινωνίες για θεραπευτικούς και τελετουργικούς σκοπούς, και σε ορισμένες περιπτώσεις περιλαμβάνονται σε κοινωνι-

κές διαδικασίες όπου η κατανάλωση τους πραγματοποιείται συλλογικά (π.χ. αλκοολούχα ποτά, ναρκωτικές ουσίες στο πλαίσιο της διασκέδασης, κλπ.). Η πρακτική άσκηση εστιάζει στους τρόπους με τους οποίους οι ανθρωπολόγοι προσεγγίζουν ερευνητικά τη χρήση φαρμάκων και ναρκωτικών ουσιών, και περιλαμβάνει μια σειρά από ασκήσεις πεδίου με σκοπό την εξοικείωση των φοιτητών/-τριών με αυτού του τύπου την έρευνα. Έμφαση δίνεται επίσης στην εθνογραφική συγγραφή σύντομων επεισοδίων συμμετοχικής παρατήρησης, συνεντεύξεων-συζητήσεων, και άλλου υλικού.

ΠΑ/Σ-030

Ιστοριογραφία του Βυζαντίου

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Γιάννης Σμαρνάκης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Στο μάθημα αναλύεται η ιστοριογραφία για τη Βυζαντινή αυτοκρατορία. Εξετάζεται η συγκρότηση του γνωστικού αντικειμένου των «Βυζαντινών σπουδών», κατά το 19ο αι., τόσο στην Ευρώπη, όσο και στην Ελλάδα. Σκιαγραφούνται τα σημαντικότερα ιστοριογραφικά ρεύματα από την εποχή αυτή έως και σήμερα. Γίνονται εκτενείς αναφορές στις μεγάλες ιστοριογραφικές συζητήσεις, που έλαβαν χώρα στα πλαίσια του επιστημονικού πεδίου των «Βυζαντινών σπουδών», όπως η «ελληνικότητα» του Βυζαντίου, οι σλαβικές εγκαταστάσεις, η «φεουδαρχία» και οι αναλογίες με το δυτικό μεσαίωνα, οι σταυροφορίες κ.ά.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Εισαγωγή στην Κοινωνική και Πολιτισμική Ιστορία του Βυζαντίου.

ΠΑ/Σ-031

Η Ιερή Εξέταση στην Ευρώπη και το Νέο Κόσμο (15ος-18ος αι.)

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Γιώργος Πλακωτός

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Η ίδρυση και λειτουργία των ιεροεξεταστικών γραφείων στην Ιβηρική χερσόνησο, στα εδάφη της Ισπανικής αυτοκρατορίας και στην Ιταλική χερσόνησο αποτέλεσαν για χρόνια ένα αμφιλεγόμενο ζήτημα που προκάλεσε σφοδρές αντιπαραθέσεις, συνήθως ιδεολογικά φορτισμένες, μεταξύ των ιστορικών. Τις τελευταίες δεκαετίες, ωστόσο, το τοπίο έχει αλλάξει καθώς πολλές μελέτες έχουν επαναπροσδιορίσει και ξεδιαλύνει πολλές πτυχές του περίφημου «Μαύρου Μύθου» (Leyenda negra) της Ιερής Εξέτασης. Το μάθημα διερευνά τη δημιουργία των ιεροεξεταστικών γραφείων, τους στόχους, τη διαφορετική πορεία τους και τις συμπεριφορές εκείνες που κρίθηκαν αποκλίνουσες. Επίσης, εξετάζει τη θέση των δικαστηρίων και την αλληλεπίδραση τους με τις τοπικές κοινωνίες και το ρόλο τους στη διαδικασία κοινωνικής πειθαρχήσης και θρησκευτικής ομογενοποίησης κατά την περίοδο της Καθολικής Αντιμεταρρύθμισης.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ:

- η ικανότητα διεξαγωγής βιβλιογραφικής έρευνας, διαχείρισης ιστορικών πληροφοριών και συγγραφής εργασίας πάνω σε ένα ειδικευμένο ιστορικό ζήτημα.
- η κατανόηση των σχετικών ιστοριογραφικών συζητήσεων.
- η εμφάνιση σε ένα ειδικευμένο ιστορικό ζήτημα και μέσω αυτής η εξοικείωση με ευρύτερες ιστορικές και ιστοριογραφικές πλευρές της πρώιμης νεότερης Ευρώπης.

– η γνωριμία με ενδεικτικό αρχειακό υλικό.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Σύντομες διαλέξεις, παρουσίαση εργασιών από τους / τις φοιτητές / τριες, συζήτηση.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: παρουσία και συμμετοχή των φοιτητών / τριών στο σεμινάριο, παρουσίαση κειμένων και εργασίας, γραπτή εργασία.

Ανθρωπολογία του Αστικού Χώρου

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Κώστας Γιαννακόπουλος

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Το μάθημα θα εξετάσει τις κυριότερες προσεγγίσεις του χώρου στην ανθρωπολογία αλλά και γενικότερα στη κοινωνική θεωρία και κυρίως την μετάβαση από την μελέτη των υλικών και χωρικών διαστάσεων ενός πολιτισμού σε εκείνη της κατανόησης του πολιτισμού με όρους χώρου. Έτσι, θα διερευνηθεί πως ο χώρος της σύγχρονης πόλης αποτελεί πεδίο όπου υλοποιούνται, χωροποιούνται εθνοτικές, ταξικές, έμφυλες, σεξουαλικές διαφορές, ταυτότητες. Επίσης, θα δοθεί έμφαση στις προσεγγίσεις που αμφισβητούν την φυσικοποιημένη ταύτιση του πολιτισμικού/κοινωνικού ανήκειν με έναν ορισμένο τόπο. Στα πλαίσια αυτής της προβληματικής, θα παρουσιαστούν ανθρωπολογικές έρευνες που εστιάζονται στη συγκρότηση του οικείου χώρου από ανθρώπους οι οποίοι μετακινούνται, μετατοπίζονται και βρίσκονται σε μια συνεχή διαδικασία απεδαφοποίησης και εδαφοποίησης.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Να εξοικειώσει τους/τις φοιτητές/τριες με την χωρική προσέγγιση του πολιτισμού.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις, προφορικές παρουσιάσεις κειμένων από φοιτητές, προβολή φωτογραφιών και ταινιών.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα.

ΠΑ/Σ-032

Ανθρωπολογία της Κατανάλωσης

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Έλσα Πετρίδου

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Στην πρακτική άσκηση η κατανάλωση προσεγγίζεται ως πεδίο μελέτης του πολιτισμού και των κοινωνικών σχέσεων. Στην αρχή εξετάζεται το θεωρητικό πλαίσιο που οι κοινωνικές επιστήμες προσεγγίζουν τη μαζική κατανάλωση τόσο μέσα από θεωρίες που τη συνδέουν με πολιτισμική παρακμή όσο και με άλλες που την προσεγγίζουν ως πεδίο πολιτισμικής δημιουργίας και ανάπτυξης των κοινωνικών σχέσεων. Μέσα από διαλέξεις, ασκήσεις, συζητήσεις και χρήση οπτικοακουστικού υλικού μελετάται ο τρόπος που τα καταναλωτικά αντικείμενα φέρουν νοήματα, συνιστούν κώδικα επικοινωνίας και αποτελούν μέσο κοινωνικής διάκρισης. Μέσα από συγκεκριμένα παραδείγματα από τον χώρο της ένδυσης, του παιχνιδιού, της τροφής, της οικίας, κ.ά. δίνεται έμφαση στην κατανόηση της διαδικασίας με την οποία κοινωνικές ομάδες οικειοποιούνται αγαθά, τους προσδίδουν νέα νοήματα και τα χρησιμοποιούν στην κατασκευή κοινωνικών ταυτοτήτων και τη διαπραγμάτευση σχέσεων εξουσίας.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις, ασκήσεις, συζητήσεις, χρήση οπτικοακουστικού υλικού.

ΠΑ/Σ-033

Πραγματολογία

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Κώστας Κανάκης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Η πραγματολογία στη γλωσσική επιστήμη μπορεί κατ' αρχήν να οριστεί ως ανάλυση του πώς (και του γιατί) επιτελούμε πράξεις με τις λέξεις – συχνά δε αναπάντεχα πράγματα, όπως το να προσβάλουμε ένα φίλο λέγοντάς του χάριμα το μπλουζάκι σου. Το εκφώνημα αυτό αντιστοιχεί σε μια πρόταση που, αληθειακά (δηλ. επιφανειακά και από αυστηρά σημασιολογική άποψη), μπορεί να είναι απλώς αληθής ή ψευδής. Πραγματολογικά, όμως, δηλώνει μάλλον την έκφραση ειρωνείας προς τον φίλο ως προς την επιλογή της συγκεκριμένης μπλούζας, παρά φιλοφρόνηση. Η ειρωνεία είναι μια από τις συχνότερες χρήσεις αυτού του εκφωνήματος – τόσο συχνή περίπου, όσο κι η φιλοφρόνηση. Το ίδιο συμβαίνει και με το εκφώνημα καλά, είσαι τέρας ευφυΐας. Άρα συχνά εννοούμε πολύ διαφορετικά πράγματα από αυτά που λέμε. Πώς συμβαίνει αυτό; Ποια είναι η ανάγκη ύπαρξης αυτού του πολύπλοκου μηχανισμού; Ποιος είναι ο προσφορότερος τρόπος ανάλυσής του; Αυτά και άλλα ερωτήματα θα μας απασχολήσουν σε αυτό το μάθημα, το οποίο θα έχει, αναγκαστικά, ως βάση του γλωσσικά δεδομένα που προκύπτουν φυσικά, αλλά και άλλο υλικό όπως λεζάντες από γελοιογραφίες, διαφημιστικά μηνύματα, ανέκδοτα και χρονογραφήματα.

Πραγματολογία, λοιπόν, σημαίνει η μελέτη μιας συγκεκριμένης πλευράς της γλωσσικής σημασίας: της μη-αληθειακής – της συνομιλιακής – της κοινωνικής. Είναι η όψη της μελέτης της σημασίας που – ούτως ή άλλως γνωρίζουμε ότι – ξεπερνά τη στενή, κυριολεκτική και αφηρημένη σημασία των λέξεων (όπως ορίζονται στο λεξικό) και ταυτίζεται έτσι με την συμφραστική, εξω-λογική και, συχνά, υπερ-προτασιακή σημασία των γλωσσικών εκφράσεων. Αυτό καθιστά την πραγματολογία ξεχωριστό επίπεδο γλωσσικής ανάλυσης που επιτάσσεται της τυπικής αληθειακής σημασιολογίας (truth-conditional semantics) μιας και είναι κατ' εξοχήν επιφορτισμένη με το δύσκολο έργο της ερμηνείας των εκφωνημάτων στα συμφραζόμενά τους, δηλ. με αυτό που εννοεί ο ομιλητής – το πλέον άυλο και φευγαλέο κομμάτι της γλωσσικής ανάλυσης.

Όπως δηλώνει το όνομά της, η πραγματολογία (pragmatics) είναι στενά συνδεδεμένη με την φιλοσοφική παράδοση του πραγματισμού (pragmatism) και ταυτόχρονα με την παραδοχή ότι υπάρχει αντικειμενικός έξω κόσμος που ενώ μας «περιέχει» δεν τον «περιέχουμε». Η φιλοσοφική αυτή παράδοση οδήγησε τους γλωσσολόγους σε τέσσερα χωριστά – αλλά και σαφώς διαπλεκόμενα – ενδιαφέροντα που θα αποτελέσουν τις θεματικές αυτού του μαθήματος: i) τη δείξη (deixis), ii) τις ομιλιακές πράξεις/ενεργήματα (speech acts), iii) τα διαλογικά υπονοήματα (conventional & conversational implicature) και iv) την προϋπόθεση (presupposition).

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Η εξοικείωση των φοιτητών/-τριών με τα βασικά θεωρητικά εργαλεία της πραγματολογίας και τις τέσσερις κατ' εξοχήν περιοχές της. Να ασκηθούν οι φοιτητές/-τριες στη θεωρία επεξεργαζόμενοι

φυσικά γλωσσικά δεδομένα.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Διαλέξεις, συζήτηση, ασκήσεις στην ανάλυση εμπειρικού υλικού.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα. Συνιστάται το μάθημα «Εισαγωγή στη Γλωσσολογία».

Οι μεταμορφώσεις της Αθήνας τον 20ό αιώνα

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Γιάννης Γιαννιτσιώτης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Στο πλαίσιο της πρακτικής άσκησης το ενδιαφέρον μας επικεντρώνεται στην εξέταση πηγών που αφορούν την ελληνική πρωτεύουσα. Αφετηρία αποτελεί η έλευση και εγκατάσταση των προσφύγων και σημείο λήξης η δεκαετία του 1970, όταν και περιορίζονται οι γοργοί ρυθμοί αστικοποίησης της μετεμφυλιακής περιόδου. Οδηγοί πόλης, εφημερίδες, λογοτεχνία, επιστημονικά περιοδικά αρχιτεκτόνων, κινηματογράφος και κρατική νομοθεσία συνιστούν τα πεδία μέσα από τα οποία επιχειρείται η κατανόηση των διαδοχικών μεταμορφώσεων μιας μοντέρνας πόλης σε άμεση συσχέτιση με τις πολιτισμικές, κοινωνικές, πολιτικές και οικονομικές μεταβολές της εξεταζόμενης περιόδου.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Η εξοικείωση των φοιτητών με πηγές τη σύγχρονης ελληνικής ιστορίας γύρω από τη διαμόρφωση του σύγχρονου ελληνικού αστικού χώρου.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Σύντομες διαλέξεις από τον διδάσκοντα, προφορικές παρουσιάσεις φοιτητών και φοιτητριών, φωτογραφικό υλικό και προβολή ταινιών.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ: Κανένα. Συνιστάται το μάθημα «Κοινωνικές και πολιτισμικές προσεγγίσεις του αστικού χώρου, 19ος και 20ός αιώνας»

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Συμμετοχή, παρουσιάσεις προφορικών εργασιών, σύνταξη γραπτής εργασίας

ΠΑ/Σ-035

5 *Πρόγραμμα Σπουδών Ακαδημαϊκού Έτους 2008-2009*

ΠΡΩΤΟΣ ΚΥΚΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

Α' Εξάμηνο

I-241 I-200 KA-100 ΤΕΠ-520 I-235 KA-140 ΞΓΛ-01/12	Ιστορία Αρχαίου Κόσμου I Εισαγωγή στην Ιστορία Εισαγωγή στην Κοινωνική Ανθρωπολογία I Γενική Ιστορία της Τέχνης Ιστορία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας Ιστορία της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας Αγγλικά I/Γαλλικά I	Αναστασιάδης Εξεργάζογλου Πλεξουσάκη Παπαμαστοράκης Γκαρά Πετρίδου
---	---	---

Β' Εξάμηνο

KA-110 KA-101 OI-400 I-265 I-221 ΞΓΛ-02/12	Εθνογραφία Μη-Δυτικών Κοινωνιών Εισαγωγή στην Κοινωνική Ανθρωπολογία II Αρχές Πολιτικής Οικονομίας Ευρώπη και Ιστορία Λαών χωρίς Ιστορία Κράτος και Κοινωνία στη Νεότερη Ελλάδα Αγγλικά II/Γαλλικά II	Τσεκίνη Πετρίδου Μπέλλας Σταματογιαννοπούλου Γιαννιτιώτης
---	--	---

Γ' Εξάμηνο

KA-192 KA-150 I-208 I-214 KA-130 ΓΛ-300 ΞΓΛ-03/13	Ανθρωπολογία της Μουσικής Οικονομική Ανθρωπολογία Προφορική Ιστορία Εισαγωγή στην Βυζαντινή Ιστορία Ανθρωπολογία της Θρησκείας Εισαγωγή στην Γλωσσολογία Αγγλικά III/Γαλλικά III	Πανόπουλος Μουτάφη Χαντζαρούλα Σμαρνάκης Παραδέλλης Κανάκης
---	--	--

Δ' Εξάμηνο

KA-112 KA-120 I-267 I-242 KA-141 ΞΓΛ-04/14	Ελληνική Εθνογραφία Ανθρωπολογία της Συγγένειας Σύγχρονη Ευρωπαϊκή Ιστορία Ιστορία Αρχαίου Κόσμου II Ανθρωπολογική Θεωρία Αγγλικά IV/Γαλλικά IV	Παπαταξιάρχης Καντό Καράβας Δουκέλλης Γιαννακόπουλος
---	--	--

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Τα μαθήματα του πρώτου κύκλου σπουδών είναι υποχρεωτικά.

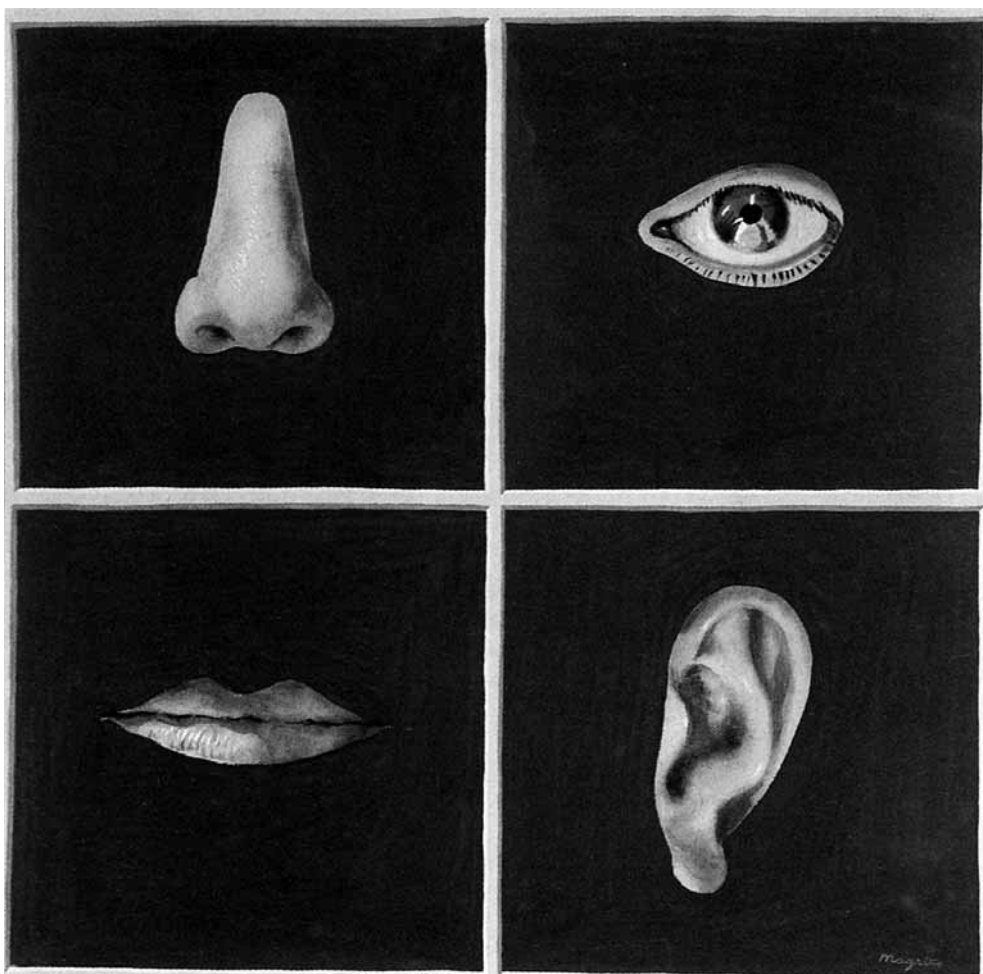
ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΚΥΚΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

I-212	Ιστορία του Τοπίου	Δουκέλλης
KA-153	Ανθρωπολογία του Τουρισμού	Μουτάφη
I-220	Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία	Καράβας
ΤΕΠ-522	Τέχνη και Κοινωνία στην Ιταλική Αναγέννηση	Παπαμιαστοράκης
I-232	Σλαβικοί Λαοί στα Βαλκάνια (15ος-18ος αι.)	Γκαρά
KA-122	Ανθρωπολογία των Φύλων	Γιανναζόπουλος
KA-143	Ανθρωπολογία του Υλικού Πολιτισμού	Πετρίδου
I-271	Κοινωνικές και Πολιτισμικές Προσεγγίσεις του Αστικού Χώρου (19ος-20ος αιώνα.)	Γιαννιτσιώτης
KA-115	Μειονότητες και Μετανάστευση	Τοπάλη
I-224	Οικονομία και Υλικός Πολιτισμός στον Μεσαίωνα και την Πρώιμη Νεότερη Ευρώπη	Πλακωτός
KA-102	Ζητήματα Αφρικανικής Εθνογραφίας I	Τσεκένης
I-222	Ανοχή, Καταστολή και Ετερότητα στη Πρώιμη Νεότερη Ευρώπη	Πλακωτός
ΠΑ/Σ-034	Πραγματολογία	Κανάκης
ΠΑ/Σ-032	Ανθρωπολογία του Αστικού Χώρου	Γιανναζόπουλος
ΠΑ/Σ-022	Μειονότητες και Μετανάστευση	Τοπάλη
ΠΑ/Σ-030	Ιστοριογραφία του Βυζαντίου	Σμαρνάκης
ΠΑ/Σ-001	Όψεις της Έννοιας του Προσώπου στην Αφρική και την Μελανησία	Τσεκένης

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

KA-113	Πολιτισμός και Κοινωνία στη Σύγχρονη Ελλάδα	Παπαταξιάρχης
KA-129	Ανθρωπολογία της Επιστήμης	Καντσά
I-245	Ιστορία του Αρχαίου Κόσμου IV	Δουκέλλης
OI-404	Θεωρία Οικονομικής Ανάπτυξης	Μπέλλας
KA-105	Γνωστική Ανθρωπολογία	Παραδέλλης
KA-132	Ανθρωπολογία της Τελετουργίας και των Συμβολικών Συστημάτων	Παραδέλλης
KA-114	Εθνογραφία της Μεσογείου	Πλεξουσάκη
ΓΛ-320	Κοινωνιολογισσολογία	Κανάκης
I-233	Ισλάμ και Χριστιανισμός στους Πρώιμους Νεότερους Χρόνους	Γκαρά
I-226	Μνήμη, Ιστορία, Αναπαράσταση στην Ευρώπη του Πρώτου και Δεύτερου Παγκόσμιου Πολέμου	Χαντζαρούλα
I-272	Φύλο και Εργασία στη Σύγχρονη Ευρωπαϊκή Ιστορία	Χαντζαρούλα
KA-117	Εθνογραφία της Νοτιοανατολικής Ασίας	Τοπάλη
KA-139	Επιτόπια Έρευνα και Συμμετοχική Παρατήρηση	Τοπάλη
I-217	Πόλεμος και Κοινωνία στο Βυζάντιο	Σμαρνάκης
I-225	Οι Πόλεις στον Ύστερο Μεσαίωνα και την Πρώιμη Νεότερη Ευρώπη.	Πλακωτός
I-256	Βυζάντιο και Δύση	Σμαρνάκης
KA-103	Ζητήματα Αφρικανικής Εθνογραφίας II	Τσεκένης
ΠΑ/Σ-033	Ανθρωπολογία της Κατανάλωσης	Πετρίδου
ΠΑ/Σ-006	Ανθρωπολογία της Εκπαίδευσης	Πλεξουσάκη
ΠΑ/Σ-031	Η Ιερά Εξέταση στην Ευρώπη και το Νέο Κόσμο 15ος-18ος αι.	Πλακωτός
ΠΑ/Σ-029	Φάρμακα και Κοινωνία	Τράκα
ΠΑ/Σ-020	Πηγές της Ιστορίας των Οθωμανικών Βαλκανίων	Γκαρά
ΠΑ/Σ-035	Οι Μεταμορφώσεις της Αθήνας τον 20ό αιώνα	Γιαννιτσιώτης
ΠΑ/Σ-026	Ιστορική Δημογραφία	Καράβας

6

Θερινή Πρακτική Άσκηση

Η Θερινή Πρακτική Άσκηση εντάχθηκε στο Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος με την υπ' αριθμόν 8/21.05.2003 απόφαση της Γ.Σ. Το Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση» (ΕΠΕΑΕΚ) II (μέτρο 2.4, ενέργεια 2.4.2.) του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης για το διάστημα από 2002 έως 2005. Η Πρακτική Άσκηση απευθύνεται σε προπτυχιακούς τεταρτοετείς και τριτοετείς φοιτητές και φοιτήτριες.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΕΥΘΥΝΗ: Έφη Πλεξουσάκη.

ΜΕΛΗ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ: Χάρης Εξερτζόγλου, Μαρία Σταματογιαννοπούλου.

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ

Η (θερινή) Πρακτική Άσκηση (Π.Α) στοχεύει να εξοικειώσει τους φοιτητές/-τριες με επιστημονικές μεθόδους που αφορούν στη διαχείριση και οργάνωση αρχαιολογικού υλικού, στην επιτόπια συλλογή πληροφοριών, στη χρήση τους για την οργάνωση εκθέσεων και άλλων δραστηριοτήτων (π.χ. εργαστήρια για παιδιά και ενήλικες) στην ταξινόμηση ερευνητικού υλικού σε βάσεις δεδομένων, στην αποδελτίωση υλικού, στη σύνταξη ευρετηρίων, κ.ά.

Μέσω της Π.Α. επιδιώκεται: α) να προσεγγίσουν οι φοιτητές/-τριες από μία διαφορετική, σε σχέση με τη συμμετοχή τους σε μαθήματα, σκοπιά γνωστικές περιοχές της Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και της Ιστορίας, β) να γνωρίσουν επαγγελματικούς χώρους (ιστορικά αρχεία, ερευνητικά κέντρα και ιδρύματα, μουσεία) όπου χρησιμοποιούνται τα επιστημονικά εργαλεία και οι μέθοδοι τις οποίες έχουν διδαχθεί, και γ) να γίνει γνωστή στους συγκεκριμένους επιστημονικούς επαγγελματικούς χώρους η φυσιογνωμία των αποφοίτων του Τμήματος.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Το χρονικό διάστημα κατά το οποίο πραγματοποιείται η (θερινή) Π.Α. των φοιτητών/-τριών είναι ο μήνας Ιούλιος. Η επιλογή της συγκεκριμένης περιόδου έγινε με γνώμονα τον ετήσιο προγραμματισμό των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων του Τμήματος και συγκεκριμένα το γεγονός ότι οι υποχρεώσεις των φοιτητών/-τριών σε σχέση με τα μαθήματα λήγουν στο τέλος Ιουνίου. Η διάρκεια της Π.Α. για κάθε ασκούμενο/-η είναι τέσσερις εβδομάδες και το περιεχόμενό της οργανώνεται με γνώμονα τις προτεραιότητες, αφενός του συγκεκριμένου φορέα υποδοχής, αφετέρου του Τμήματος και του Προγράμματος Σπουδών.

Η επιλογή των φοιτητών/-τριών που συμμετέχουν στην άσκηση

γίνεται από τη συντονιστική επιτροπή με βάση συγκεκριμένα κριτήρια που έχουν οριστεί από την ίδια και εγκριθεί από τη Γ.Σ. του Τμήματος. Δικαίωμα συμμετοχής έχουν οι τριτοετείς και τεταρτοετείς φοιτητές/-τριες που έχουν εξεταστεί επιτυχώς σε τουλάχιστον 22 μαθήματα.

Γύρω στα τέλη Απριλίου πραγματοποιείται ενημερωτική συνάντηση της υπεύθυνης του Προγράμματος και των διδασκόντων που συμμετέχουν στην Π.Α. με τους φοιτητές/-τριες. Στη συνέχεια οι φοιτητές/-τριες καλούνται να υποβάλλουν αιτήσεις συμμετοχής επιλέγοντας κατά σειρά προτεραιότητας τρεις φορείς στους οποίους επιθυμούν να ασκηθούν. Οι περιορισμοί που τίθενται στον αριθμό των φοιτητών/-τριών που γίνονται δεκτοί/-ές αφορά μόνο τις προσφερόμενες κατ' έτος θέσεις άσκησης στους φορείς υποδοχής με τους οποίους συνεργάζεται το Πρόγραμμα. Η κατάταξη των φοιτητών/-τριών γίνεται με βάση το μέσο όρο της αναλυτικής βαθμολογίας αφού ληφθεί υπόψη το έτος σπουδών στο οποίο βρίσκονται (δίνεται προτεραιότητα στους τεταρτοετείς φοιτητές/-τριες).

Για κάθε φοιτητή/-τρια ορίζεται επιβλέπων/-ουσα γνωστικού αντικείμενου σχετικού με το θέμα της Π.Α οι οποίοι/-ες συνεργάζονται με τους υπεύθυνους/-ες επιβλέποντες/-ουσες στους φορείς υποδοχής προκειμένου να οριστούν συγκεκριμένες εργασίες για τους ασκούμενους/-ες.

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΑΣΚΟΥΜΕΝΩΝ

Μέχρι τις 15 Σεπτεμβρίου ο φοιτητής/-τρια καταθέτει στον επιβλέποντα/-ουσα έκθεση η οποία περιλαμβάνει: 1) συστηματική καταγραφή του έργου που του/της ανατέθηκε, 2) αναφορά στις μεθόδους με τις οποίες εργάστηκε, και 3) περιγραφή και αποτίμηση της εμπειρίας που αποκόμισε. Η έκθεση αυτή θα συνοδεύεται από πρωτόκολλο αξιολόγησης της εργασίας του ασκούμενου/-ης από τον επιβλέποντα/-ουσα στον συνεργαζόμενο φορέα.

ΗΜΕΡΙΔΑ ΔΗΜΟΣΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η τμηματική υπεύθυνη της (θερινής) Π.Α σε συνεργασία με τη συντονιστική επιτροπή και τους διδάσκοντες/-ουσες που συμμετείχαν διοργανώνουν, τον μήνα Νοέμβριο, ημερίδα με αντικείμενο την αξιολόγηση της άσκησης των φοιτητών/-τριών και τις προοπτικές της Π.Α. Συγκεκριμένα, οι φοιτητές/-τριες παρουσιάζουν τις εργασίες τους και οι συνεργάτες/-ιδες στους φορείς παρουσιάζουν αφενός τη φυσιογνωμία του φορέα και τις δραστηριότητες του, αφετέρου τις συγκεκριμένες δραστηριότητες στις οποίες ενέπλεξαν τους ασκούμενους/-ες. Ευρύτερος στόχος της ημερίδας, εκτός από την δημοσιοποίηση των εργασιών του συγκεκριμένου έτους, είναι να επιτρέψει στους φοιτητές/-τριες να διαμορφώσουν σαφή εικόνα τόσο των ερευνητικών πεδίων στα οποία μπορούν να εξειδικευθούν όσο και των προοπτικών (επαγγελματικών και ερευνητικών) που ανοίγονται μέσα από τις σπουδές τους.